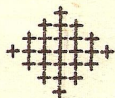

Farní kronika

Překlad

/Dle originálu přeložil a napsal
František Svoboda, Jaroměřice/

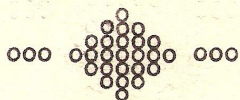

DOMÁCÍ KRONIKA

sepsaná na příkaz Nejdůstojnějšího a Nejjasnějšího
Pána, Pana Vincence Josefa, z Boží Milosti biskupa
Brněnského, SRI hraběte ze Schrattenbachu, kapitulní-
ho kanovníka Metropolitního kostela Salisburgského
a řádu sv. Leopolda rytíře Velkého Kříže, etc. etc.

1805

od Františka Chvilička, faráře.

21.3.1974.

Ad perenne vestigium!

Farní benefice jaroměřická byla prý založena roku 1362, jak píše v domácí kronice Pavel Polach, farář a děkan v Jaroměřicích, jímž byl od roku 1694 a od doby Jana Lucemburského, českého krále patřilo k této benefici 10 obcí, totiž: Bphušice, Boňov, Dolní Lažany, Lesůňky, Popovice, Přiložany, Přístpo, Ratibořice, Štěpánovice a Vacenovice. Všechny tyto dávaly faráři desátky a byla prý o tom pořízena listina. Škoda jen, že tento muž tak svědomitý nenapsal, kde je tato listina uložena. Já, ačkoliv jsem co nejpozorněji všude hledal, tuto listinu jsem nikde nemohl najít.

Avšak to, že tato farní benefice byla založena ve výše jmenovaném roce 1362 činí pravděpodobným výtah z archivu zdejší obce, v němž čtu, že Pavel z Miličína, kněz a probošt pražského kostela a farář jaroměřický daroval občanům právo odúmrtí. ^{roku 1434} Nečtu tam však, že tento byl prvním farářem, nýbrž prostě jen farářem. Toto právo odúmrti spočívalo v tom, že umřel ^{ne} některý z farníků a nezanechal dědiců, polovici pozůstalosti zdědilo panství a druhou polovici farní kostel. Smysl tohoto výtahu v jazyce českém jest tento: "Roku 1434 gasti kniez gmenem Pawel z Miliczyna Probosst kostela pražského a fararz Jaromierzicky Obywatele wyswobodil a Potomkum zemrzelého popustil" totiž druhou polovici dědictví.

Smutný osud postihl tuto farní benefici roku 1613. Tohoto roku totiž přišla o svého katolického faráře až do roku 1631 včetně. Byl nahrazen od majitele panství Sigmunda z Tiefenbachu pastorem augšpurského vyznání jménem Most. Tento majitel panství, který se odcizil víře katolické, nejen že uvedl do Jaroměřic pastora výše uvedeného vyznání, nejen že nařídil svým poddaným, aby dávali desátky tomuto nekatolickému pastorovi a tak propadl svému zločinnému šílení, že zavezal své poddané v případě, že by panství přešlo do jiných rukou jiného pána, který by se nesnášel s pastorem augšpurského vyznání, aby nedávali desátky katolickému faráři, nýbrž jinému pastorovi augšpurského vyznání. Stejně pak, aby své děti posílali do nekatolické školy a obilí, které dávali nekatolickému učiteli, bydlícímu v domě u kostela, kde ještě nyní bydlí, v žádném případě nedávali katolickému učiteli, který bude ustanoven, nýbrž jen učiteli nekatolickému kdekoliv bydlícímu. Tak tedy pan z Tiefenbachu chtěl ještě po smrti poroučet, nedbaje, že poddaní jsou povinni poslouchat pouze toho pána, který je majitelem panství. Jestliže se panství prodá, tedy kupujícího, jestliže se získá po úmrtí právem dědičným, tedy dědice. Téhož Sigmunda z Tiefenbachu moravská listina na zámku ve velikých Němčicích ve středu po sv. Jiří 1613 vyhotovená jest v radním domě jaroměřickém nalezena. / ad L.P. 1851 ?/

* farního beneficia (benefice má jiný význam)

Další neštěstí postihlo tuto farní benefici, protože farní budovy přiléhající k farnímu kostelu se stodolou a pozemkem byly odstoupeny panství dne 4. ledna roku 1706, a faráři byly dány nové farní budovy, stodola a zahrada za městem, kde nyní bydlím. Farář pak jako ~~jakousi~~ náhradu za námahu s docházkou do vzdáleného kostela, který jest od fary velice vzdálen, má od panství to dobrodiní, že panství bude udržovat budovy a malý domek, nad nímž je sýpka a stejně i vodovod do zahrady. To vše na náklad panství. Chtělť totiž Nejjasnější Pán, pan Jan Adam hrabě z Questenbergu svou zahradu u zámku rozšířit a z potoka tam tekoucího vytvořiti kanál široký 16 sáhů pro větší ozdobu parku. Tomu překážely farní budovy a stodola. Proto tak dlouho naléhal na staříčkého již Pavla Polacha faráře a děkana, že konečně s e souhlasem biskupské kanceláře přivolil postoupiti ~~má~~ farní pozemek s budovami a stodolou a přestěhovat se do nových farních budov za městem.

Listina v originalu jest uchována ve farním archivu a zní: Protože farní budovy jaroměřické fary stářím a nepřízní času natolik zpustly, že se staly skoro neobytnými, dobrotivý pan děkan se viděl nucen postaviti si u děkanství ~~jinde~~ jakýsi domek vlastními náklady, ~~aby~~ aby úplným opuštěním této budovy to místo ~~nezpustlo~~ a, farář by na výměře místa ničeho nezískal, ba spíše by utrpěl škodu nabídl Nejjasnější pán S.R.J. hrabě Jan Adam Questenberg, že v roze- stavěné nové budově dá vytvořit souvislý trakt o 3 pokojích nahoře, dole pak o 2 klenutých místnostech s kuchyní a ostatním nezbytným příslušenstvím a domek pro bezpečnost faráře, nad ním pak zříditi sýpku na obilí. K tomuto dobrodiní dodává, že se ochotně zavazuje k udržování budov jak za sebe tak i za své nástupce, stejně i k udržování vodovodu. Protože pak tato stará farní budova přiléhající k zámku ^{je} jako sbořeníště ohrožuje požárem, postupuje se se všemi právy Nejjasnějšímu panu hraběti a je sekularisována. Proto se tato nová farní stavba se vším příslušenstvím tímto vyjímá ze sekularisace a přechází do církevní pravomoci. - Na důkaz toho byla tato listina vyhotovena trojmo s pečeti nejdůstojnějšího úřadu biskupského v Olomouci, zmíněného nejjasnějšího pana hraběte a pánů komisařů.

V Jaroměřicích 4. ledna roku 1706.

L.S. Martinus Jose: Mattloch, děkan Třebíčský,

L.S. Karel Jos. Kuba, farář Stařečský,

L.S. Jan Adam, hrabě z Questengergu.

Biskupská kancelář v Olomouci tuto smlouvu pro věčnou pamět schvaluje, potvrzuje a ověřuje.

V Biskupské kanceláři v Olomouci 23. února 1706.

L.S. Otto Karel Xforus, hrabě z Thürheimb

Daniel Dresner, přisedící a notář.

Tato benefice byla velice postižena roku 1848, kdy se říšská rada usnesla na zrušení desátků. Místo nich navrhl náboženský fond jako kongruu pro osobu faráře 92 zlatých a pro dva arcikněze 210 zlatých. Roku 1849 nařídil J.V. císař František Josef, aby se dávalo za desátky spravedlivé relutum. Avšak komisaři zaměnili na dotaz pojem slova billig a vilis a tak se stalo, že desátky byly velice bohatě vykoupěny za nízkou cenu. Jako norma pro výkup ~~desátků~~ desátků byla stanovena cena plodin od roku 1824, v kterémžto roce byly plodiny prodávány za velice levnou cenu. Způsob výkupu a vyúčtování byl tento: Jednu třetinu musel farář darovat, druhou třetinu zaplatili farníci, třetí třetinu slíbila zaplatit vláda.

Poznámka: Tuto vložku vepsal do kroniky některý z farářů z roků 1848 a dalších. Písmo je velice těžko čitelné.

- p r á z d n é

I.

Nejdůstojnější, Nejjasnější a Nejvznešenější Pán, pan Matěj z Boží Milosti první brněnský biskup z hrabat C h o r ý n s k ý c h, jeho c.k.apoštolského veličenstva tajný rada, olomoucký kanovník. Před zří-
katedrály sv.Petra a Pavla infulovaný probošt tohoto kostela, ^{zením} pomoc-
ník biskupa královéhradeckého v Čechách.

Byl nastolen 24.února 1778.

Hned tohoto roku v měsíci září byl na kanohické visitaci v Jaro-
měřicích. Ještě v sobotu ve 4 hodiny shromáždil ve farním kostele
všechny posvátné řády z premostrátského kláštera v Nové Říši, jakož
i z arcidiecése pražské, kteří po vypuknutí války prusko-rakousek houf-
ně do Jaroměřic přicházeli. Svátost biřmování udělil 4.200 věřících
v několika dnech. Byl jsem zde tehdy kooperátorem. A v této funkci
jsem vždy s ceremoniářem počítal lístky farníků z děkanátu jaroměřické
ho, oddělil je a svázané stuhou jsem je vydal každému faráři z děkaná-
tu, takže každý farář mohl bezpečně zapsati počet svých biřmovaných
farníků do knihy biřmovanců. ~~Činil~~ Činil jsem tak z příkazu svého prin-
cipála, tehdy faráře a děkana Františka Columbusa. Podivuhodným a té-
měř neuvěřitelným se bude někomu z potomků zdát, že na jediném místě
se shromáždilo tolik biřmovanců. Tehdy totiž ještě existoval klášter
Služebníků panny Marie a o třetí neděli v září se slavila slavnost
Sbratření bolestné panny Marie, k čemuž se v tento a následující dni
scházival velký počet lidí z celého dalekého a širého sousedství.
Byly jich tisíce a mnozí z nich byli biřmování na lístky, které jim
vydali faráři.

Tento velice bdělý biskup zemřel svatou smrtí tak, jak svatě žil v
apoštolské práci v ^{Kuřimě} ~~Gurainae~~ /~~9~~ kam se odebral udílet svátost biřmo-
vání roku 1788.

II.

Nejdůstojnější, Nejjasnější a Nejvznešenější Pán pan Jan Křtitel

L a c h e n b a u e r, z Boží Milosti biskup brněnský, jeho S.C.R.
apošt.Velichenstva tajný rada.

Byl ze stavu rytířů ^{omnických} ~~křížáckých~~ s červenou hvězdou. Přihlásiv se v
Praze k vojenské službě, byl poslán jako kooperátor k farnímu kostelu
sv.Karla do Vídně a tam se stal pověstným pro rozsívání slova bo-
žího svými kázáními. Byl přijat ve slyšení od vznešeného císaře
Josefa II. a byl tímto císařem povýšen až na brněnského biskupa.

Provedl kanonickou visitaci a udílel svátost biřmování ve farním
kostele roku 1797.

III.

III.

Nejjasnější a Nejvznešenější Pán pan Vincenc Josef z Boží Milosti biskup brněnský, S.R.J.hrabě de S c h r a t t e n b a c h, kapitulní kanovník metropolitního kostela salcburského etc.etc. Byl dříve biskupem a knížetem v obci sv.Ondřeje, jinak Lavantě na Dolním Korintě. Nastolen byl v Brně v katedrále 11.listopadu 1800. Provedl kanonickou visitaci a udílel svátost biřmování ve farním kostele roku 1808 dne 22.července.

Roku 1811 dne 12.května ráno přišel z Jamnice do Mor.Budějovic,tam udělil 1227 svátostí biřmování,pak provedl kanonickou visitaci a přenocoval na faře. Dne 13.května ráno odešel do Lukova,kde provedl kanonickou visitaci a,posnídáv,odejel do Babic,kde po provedení kanonické visitace přenocoval. A 14.května ráno byl dovezen do Horního Újezda,provedl kanonickou visitaci a odejel do Starče,kde 15.května biřmoval 772 biřmovanců a po obědě,přjda do Jaroměřic provedl kanonickou visitaci ve farním kostele,kde i děti byly zkoušeny z náboženství. Přenocoval v zámku a ráno udělil 1021 svátostí biřmování a posnídáv u mne,odejel do Myslibořic a ubytovav se v zámku,kromě visitace udělil dne 17.května 1006 svátostí biřmování. Ráno dne 18. provedl visitaci v Krhově,odkud se po snídání vrátil do zámku v Myslibořicích,odkud dne 19.ráno odešel do Dalešic,odtud se po snídání vrátil do Myslibořic. Nato dne 20.poděkovav jaroměřickému děkanství, odejel do Hostima a tam udělil 1111 svátostí biřmování.I já jsem se tam dostavil a těšil se na nejvyšší dík a přízeň.

Dne 13.května v Lukově mne týž Nejdůstojnější a vznešený kníže a biskup ráčil laskavě povýšit na čestného děkana a titulárního biskupského radu. O tomto povýšení byl mi z Brna zaslán diplom.

Zesnul v Pánu dne 25.května v Brně a 29.května r.1816 byl pohřben.

IV.

Nejdůstojnější a Nejjasnější Pán pan V á c l a v U r b a n z Boží Milosti biskup brněnský - rytíř de Stuffer.

Narozen v Brně roku 1764 dne 26.zář,na kněze vysvěcen roku 1789, kaplan,vikář při královském,metropolitním kostele brněnském,pak vikář při metropolitním kostele olomouckém,arcibiskupský rada a přisedící arcibiskupské konsistoře.Odtud se vrátil do své diecése a byl ustanoven farářem a děkanem v Meziříčí,biskupský rada a přisedící biskupské konsistoře,povýšen vrátil se do Brna a stal se císařsko-královské gubernie radou a přisedícím,byl povýšen na děkana královské kapituly brněnské a prvním infulovaným proboštem. Konečně byl od jeho císařsko-královského Veličenstva Františka I., císaře Rakouského, roku 1816,dne 20.listopadu jmenován brněnským biskupem, a roku 1817 potvrzen Jeho Svátostí Piem VII.-papežem Římským

Dne 21. září roku 1817 byl vysvěcen na biskupa, od Nejvyššího, Nejjasnějšího a Nejdůstojnějšího Pána, pana Maria Thaddea S.R.E. kardinála, probošta, arcibiskupa olomouckého, ~~Duce~~ ¹ knížete královské kaple české a od hraběte Trautmansdorf-Weimsberg, jednatele význačného řádu Leopolda, S.C.R. apoštolského Veličenstva ~~státního~~ tajného rady etc. etc. Za asistence Nejdůstojnějšího, Nejjasnějšího a Nejvznešenějšího Pána, pana Aloise Krakovského hraběte de Kolovrat, biskupa Královohradeckého S.C.R. a apoštolského Veličenstva tajného rady a Nejdůstojnějšího, a Nejjasnějšího Pána, pana Ferdinanda Maria Chotka hraběte z Chotkova, biskupa, suffragana, kanovníka metropolitního kostela olomouckého, etc.

Nastolen byl dne 28. září roku 1817. K tomuto dni vydal pastýřský list a rozeslal ~~kléru~~ ^{kléru} své diecése, které tento radostně přijal a četl.

Tento Nejdůstojnější a Nejjasnější ~~pan~~ ^{pan} biskup ráčil roku 1821 visitovat jaroměřický děkanát. Přijel 29. června v podvečer z Mor. Budějovic a ihned provedl visitaci farního kostela a školy, již za tmy pokřtil novorozené dítě tesařského mistra, příštího dne pak po modlouní mše svaté uvedl ženu po porodu do kostela, udělil 1050 svátostí biřmování a pak uvedl další ženu po porodu do kostela.

Vraceje se z kostela, vyslechl zástupce panství a úřadů. Tam a všude přednesl zdravé zásady o poctivosti, obtížích a trpělivosti, což všichni vyslechli s povděkem a úctou. - Své poradce měl vždy s sebou: /pln. tit/ pana infulovaného arcidiakona katedrálního kostela brněnského a vrchního referenta školského P. p. Aloise de Adelstern, rytíře, p. Josefa Pernitzu, kanovníka královské katedrály brněnské, biskupského rady a předsedícího biskupské konsistoře, arcipresbytra brněnského a děkana /foreneum/ a faráře meziříčského, dozorce triviálních škol v tomto a ~~Starčevickém~~ ^{Starčevickém} dekanátu. Po snídani přijel z Budějovic na visitaci jaroměřického děkanátu a děkanátu ~~Želetavského~~ ^{Želetavského} ~~děkanát~~ ^{děkanát} ~~12.~~ 12. července ráno přijel do Starče. Po visitaci farního kostela udělil 700 svátostí biřmování. Příštího rána se vrátil pokračovat v generální visitaci děkanátu želetavského a příští neděle posvětil nově zvoleného opata v Nové Říši ~~P. p.~~ Ferdinanda Sexa /?/ Z Nové Říše byl povolán do Brna, kamž odejel.

Dne 29. července odpoledne jsem odejel s panem děkanem želetavským Jakubem Schreckem do Dalešic a ráno jsme se dostali na hranice Jaroměřického děkanátu do vsi Skreje, vrácené z děkanátu ~~Kostěnického~~ ^{Kostěnického} a po visitaci kostelů v Horních Dubňanech a Dukovanech děkanátu Ivančického, doprovodili jsme pana biskupa do Dalešic, kdež jsme po visitaci kostela a školy, posílení skvělým snídaním poskytnutým nám majitelkou panství paní Kateřinou, baronkou de Hess. Po obědě se prac

valo až pozdě do noci. Ráno, dne 31. července výše zmíněný ~~Pán~~ pan biskup biřmoval. Opět po snídání na cestě do Jaroměřic visitoval farní kostel v Krhově a Myslibořicích. Konečně jsme dojeli do Jaroměřic, kde byl pan biskup radostně přijat od velkého množství lidí a již za tmy byla provedena visitace mého farního kostela a já spěchal ke zámku k večeři do mé fary; bylo rozhodnuto ~~panem~~ ^{Kuizkem} panem hrabětem Aloisem Kaunitz, Rittberg-Questenberg, že ~~panu~~ panu biskupovi a jeho průvodu bude poskytnut nocleh v zámku a stejně i několika pánům děkanům. Dne 1. srpna o půl osmé po bohoslužbě po požití snídaně, kterou jsem pro pana biskupa a celý jeho průvod poslal do zámku, bylo uděleno 1070 svátostí biřmováných jen z farností ~~myslibořické~~ a ^{Lipenské}, ostatních pak 800 až 900. -- Po biřmování se šlo do školy a tam mládež na vše tak dobře odpovídala, že pan biskup mi nařídil, abych mládeži řekl, že velice dobře prospěla, což jsem s velkou radostí učinil. Pak se pracovalo na faře a kolem třetí hodiny se šlo k obědu. Po obědě se pokračovalo v práci a o deváté hodině byla večeře u mne. 2. srpna ráno poslal jsem snídání do zámku a po něm jsme odjeli do Lukova. Tam ~~jsem~~ po visitaci kostela a školy a po provedených dalších pracích nás lukovský pan farář Matěj Kilián všechny pohostil. Konečně jsme dorazili do Jaroměřic a protože liják rozblátil cestu, poslal jsem jídlo a ostatní do zámku a obědvalo se. Dne 3. srpna jsem opět poslal jídlo do zámku a po jeho požití nás Vele důstojný a Osvícený Pán, pan biskup opustil, odjel ~~do~~ do Třebíče.

Mezi jiným mi výše jmenovaný Pán, pan biskup prokázal tu milost, že mi jubilejivému presbyterovi pro vadné oči a ztmělý kostel dovolil sloužití votivní mši o nejsvětější eucharistické svátosti. B o h u d í k y !

V.

František Antonín G i n d l - narodil se v Rattoni ve Štýrsku dne 15. září 1786. Jeho rodiče měli 10 dětí, z nichž František byl počtem i stářím pátý. Jejich jména byla Joachim a Josefa. Jeho otec byl dozorcem v železárnách. Ve Štýrsku se narodil a vyrůstal, prospíval tělesně i duševně. Prvním základům písma jej učili rodiče a v osmi letech začal chodit do školy v Langewang a brzy potom byl městským farářem ~~Friedbergem~~ D. P. Korberem ve Friedbergu po 2 roky připravován na studia, a to na gymnasiu a filosofických ~~stu-~~ studiích v hlavním městě Štýrska, Hradci. Ukončiv studie, vstoupil do kláštera sv. Benedikta ^{Admontu}, kde po 3 roky se věnoval studiu věd bohosloveckých, roku pak 1808, rozloučiv se s bratry sv. Bene-

dikta byl od ordináře zapsán do semináře a dokončil studia bohoslovná. Roku 1809 v měsíci září odsloužil první mši svatou, v následujícím měsíci říjnu byl poslán jako kooperátor /do Mohuče/ kde zůstal po 10 měsících, na konci pak roku tohoto byl od veledůstojného tehdy ~~diecézního~~ ^{biskupa} hraběte de Wallenstein vybrán jako sekretář, u něhož zůstal po 2 roky a po jeho smrti obsadil uprázdněné místo sekretáře konsistoře, a pracoval tak 12 roků. Dne 15. září byl již guberniálním radou a po pěti letech v červenci 1829 byl dvorním radou, roku 1832 byl ~~zvolen~~ ^{ustanoven} biskupem brněnským. Roku 1833 zvisitoval většinu dekanátů a 3. května o 9. hodině večer přišel z Třebíče do Jaroměřic a ihned se věnoval visitaci kostela. Druhý den ráno, obětovav Bohu neposkvřenou hostii, nařídil katechisaci mládeže. Potom byla zpívána hymna obvyklá před kázáním a místní farář a čestný děkan František Antonín Koeller měl kázání na thema generální visitace. Po kázání bylo svaté ~~biřmování~~ ^{biřmování} a to na půdě panského zámku omezené ze 2 stran železnými tyčemi. Prvého dne bylo 2000 biřmovanců, druhého dne skoro stejně tolik. Z obvodu jaroměřického jich bylo 1.114 - ostatní byli ze sousedních farností a byli do Jaroměřic písemně pozváni. Odpoledne visitoval ~~velelečtý~~ školu a faru a poté měl obvyklé konference trvající až do večera. Druhého dne - byla to neděle - zúčastnil se též Nejjasnější odpoledních bohoslužeb a udělil biskupské požehnání obrovskému počtu lidí, odebral se do Jevišovic. - Podruhé visitoval Jaroměřice 16. června 1839, a to nejen jako přípravu ^{na} generální visitace, nýbrž též na pokorné přání místního faráře ve výročí posvěcení farního kostela jaroměřického sv. Mikéty, panny a mučednice, aby byly vykonány slavné ~~božské kult.~~ ^{božské kult.} Zároveň aby všem, kteří se zbožně slavnosti účastní, ~~a~~ byly přiznány plné ^{plné} odpustky. Při této příležitosti ~~meškal v Jaroměřicích~~ Nejvznešenější a udělil 665 svátostí biřmování. Roku 1841, 23. ledna od Jeho císařsko-královského Vepřičenstva císaře Ferdinanda I. byl jmenován ~~kníže~~ ^{en} biskup ~~do~~ Gurgu, kteréžto jmenování kapitulní konsistoř brněnská uveřejnila dne 2. srpna pod číslem 2293/11. Avšak koncem října tohoto roku zvěděla diecése smtnou zprávu, že Nejjasnější kníže František Antonín, biskup gurgenský zemřel, pročež Nej důstojnější kapitulní konsistoř brněnská výnosem ze dne 4. listopadu, číslo 3135 doporučila jeho duši modlitbám všech.

--VI.--

Z Boží a apoštolské Milosti brněnský biskup Antonín Arnošt z hrabat S c h a f f g o t s c h ě, zvaný Svobodný baron de Kynast a Greifenstein, narozený 16. února 1804. Schvalitebnou horlivostí prošel všemi studii v Brně. Roku 1825 byl jmenován kanovníkem Nejjasnější kapituly olomoucké, roku 1827 pak od Nejjasnějšího biskupa, brněnského Václava Urbana rytíře de Stuffer ^{rytíře na} knězem. Vykonal rigorosní zkoušky na rozkvétající universitě Olomoucké, byl promován (doktora bohosloví). Ve Šternberku v arcidiecési olomoucké zdatně působil jako kooperátor a ~~obsadil faru~~ ^{stal se} ve Velkém Tajaxu v diecési brněnské. Roku 18... , vzdav se duchovní správy a usídliv se napevno v Olomouci, byl od Nejjasnějšího arcibiskupa Olomouckého /pl. tituli Maxmiliána, svobodného barona de Sommerau vysvěcen jako biskup Aureopolský a ~~z~~ částečně suffragan jmenován ředitelem studia bohoslovného na universitě Olomoucké. Roku 1841 dne 14. července byl od téhož jeho c. k. Veličenstva Ferdinanda I. jmenován brněnským biskupem a od papeže Řehoře XVI potvrzen, dne 27. ledna 1842. Obdržev papežské potvrzení, dne 5. května 1842 nastoupil slavnostně na biskupský trůn. Nejdůstojnější a Nejjasnější Pán, pan biskup je nejvyšší brněnský ředitel spolku mužů pro podporu a udržování chudých, dále je členem společnosti pro pokrok zemědělství a výzkum přírody, jakož i místopisu naší vlasti, dále je členem společnosti ovocnářské a členem fundace pro zřízení útulku a starobimce pro nemocné děti. Přijav biskupské křeslo, je přísným visitátorem farností. Letos bude visitovat děkanáty jaroměřický, jemnický, dačický a telečský.

--VII.--

Z milosti Boží a apoštolské stolice biskup brněnský Karel N ö t t i g . Narozen v Bělutině na Moravě 23. prosince 1806, vystudoval v Brně, ordinován dne 6. srpna 1833. Byl kooperátorem v Opatově, pak kaplanem a vikářem při katedrálním kostele, správcem fary tamtéž, představený semináře kleriků, kanovník kapituly brněnské a scholasticus, po smrti p. t. pana biskupa Antonína Arnošta dne 17. srpna 1870 jmenován biskupem brněnským, od jeho Svatosti potvrzen dne 8. ledna a vysvěcen na biskupa. Diecési visitoval dne 5. května 1871 a biřmoval. Schvátila jej těžká nemoc a trápila jej skoro 6 roků. Niž jeho života přervala dne 14. ledna 1882. Odpočívaj v pokoji!

VIII.

10.

František Sáleský B^a u e r - z Miloti Boží a Apoštolské biskup
brněnský narozen v Hrachovci na Moravě dne 26.ledna 1841, ord.
na kněze
presbyter 19.července 1863, brněnským biskupem jmenován 30.dubna
1882, papežem Lvem XIII. potvrzen 3.července, vysvěcen 15.srpna.
Slavnostně nastoupil dne 3.září. Jaroměřickou farnost visitoval
6.června 1888 a 26.května 1894, biřmoval a visitoval zde r.1902
dne 4.června visitoval opět. Po resignaci olomouckého arcibis-
kupa Theodora Kohna dne 14.března 1904, byl svatým otcem jmeno-
ván novým arcibiskupem olomouckým dne 13.května 1904.

IX.

Pavel, hrabě H u y n , brněnský biskup, jmenován *císařem* dne 17.4.1904,
Svatým otcem Piem X. potvrzen 14.2.1904, vysvěcen 20.6.1904, do
svého katedrálního kostela vkročil slavnostně dne 29.6.1904.
Narozen v Brně dne 17.2.1868, ord. 7.6.1892.

P o ř a d í j a r o m ě ř i c k ý c h f a r á ř ů .

Prvním farářem, ne však absolutně prvním, nýbrž jen prvním známým dle jména /viz pag.1/ byl v Jaroměřicích roku 1434

P a v e l z M i l i č í n a

probošt pražského kostela, druhým pak roku 1545 Matěj Š p e t l X 1

II.

Mezi rokem 1434 až do roku 1632 jest známým dle jména farář Jiří ze Starého Dubenska. V jednom ze starých protokolů jsem našel založený lístek ve formě dopisu, v němž farář Jiří žaluje u královského tribunálu v Brně, že mu majitel panství v Ratibořicích odpírá dávat desátky. Zároveň je na tomto listě rozhodnutí, že žalovaný je povinnen desátky dávat, škoda jen, že není připsán ani den, ani rok, ani biskup není uveden, ačkoliv jsou podepsáni 4 šlechtici. Na tomto listě jsou 4 díry vykousané od myši, což ruší souvislost a smysl dalšího /*Kz knihy pohonné, ed. Bretholz - viz. textem.*

III.M a t o u š Š p e t l , /roku 1545

Tento farář jaroměřický jest třetím farářem známým dle jména. Nikdo z mých předchůdců jej nenašel, třebaže jako děkani jej najít mohli, kdyby byli hledali v matrice, děkanské, kterou myslibořický pan děkan i s děkanskou hodností přenesel do Myslibořic. Na str.46 jsem tam našel, že tento Matouš Špetl byl farářem v Jaroměřicích r.1545. Vyčetl jsem to z pŕihonu proti pánu z Ratibořic, že mu po 5 roků odpírá dávat desátky z pusté vsi Vacenovic. Smysl tohoto pŕihonu je tento:

Kněz Matouš Špettl, farář jaroměřický pohonim Tristrama Hostakovskyho z Artlebie z dědiny, a tu jemu vinu dávám, že jest mi desátek obilní jarní i ozimý ze vsi pusté Vacenovic po 5 let, totiž, když se psalo leta 1541, leta 1542, leta 1543, leta 1544 a 1545 přes nález panský pobratí dal, práva k tomu nemaje a toho mi napravití nechce. Znaí se, poručníci Pan Jindřich Meziřický z Lomnice a Jeroným Božický z Božic, oba spolu aneb jednoho z nich.

L.S. Podpis nečitelný.

Že tento Matouš byl farářem v Jaroměřicích roku 1545 vysvítá též z příkazu královského tribunálu brněnského, daného pánu Myslibořic, kde se mu ukládá, aby knězi Matouši, faráři jaroměřickému ročně vydal 2 vídeňské kopý ze 2 lánů ve vsi Klučově a dodal mu, co mu v minulých letech zadržel. Smysl tohoto příkazu viz na pag.43.

---IV.---

Kdo byl farářem po tomto Matoušovi, nikdo nemůže vědět. Jenom tolik je známo, /viz pag.1/ že po vyhnání pastora aušpurského vyznání jménem Mošt, jenž byl ustanoven roku 1613, přišel do Jaroměřic jako farář, známý jménem, co čtvrtý koncem dubna 1632 Martin, Řehoř S t a ř i č . Tento, zbožný vůči Bohu a svým farníkům, nejvyšší bídu občanů a kostela, který s městem vyhořel dne 2. července 1631, daroval celé desátky jak z města tak i ze vsí kostelu na zhotovení střechy a jiných nezbytností. Po celý tento rok žil jen ze svého. Tento strašný požár seslal Bůh jako zkoušku trpělivosti. Podrobnosti tohoto požáru viz pod titulem Memorabilia! Tento farář zemřel roku 1664. To jsem zjistil z matriky křtěných, kde jeho první kaplan, jímž byl Václav Achantis, je poprvé podepsán jako farář dne 28. srpna. Matrika zemřelých se dosud nevedla - byla založena až v roce 1678. Tento farář daroval kostelu 300 zlatých, aby z výnosu úroků byly pro spásu jeho duše byly každoročně slouženy mše. Tyto se slouží v počtu 24 ročně, měsíčně tedy 2.

---V.---

18

Roku 1664 - den, ani měsíc nejsou známy - stal se jaroměřickým farářem

J a n V á c l a v A c h a n t i s

Při tom byl též administrátorem fary v Horním Újezdě na zámku Sadek z Jaroměřického kaplana. Šťastný věru muž, který ze 4 roků kaplanství se stal hned farářem. Je totiž v matrice křtěných poprvé podepsán jako křtící roku 1660 dne 2. července. Méně šťastným však byl jako farář Horjího Újezda, kde se rozhodl prodat desátky ze vsi Výčap tamnímu statku za 300 zlatých a jako úrok z tohoto kapitálu dostával 5 sudů piva. To již byl děkanem. Byl totiž roku 1670 dne 17. srpna ustanoven jako první děkan v Jaroměřicích od olomouckého generálního vikáře, tehdy /tit./ Jana Petra Petruccy z příkazu nejjasnějšího biskupa olomouckého Karla, hraběte z Lichte steinu. Tehdy bylo ve Znojmě arciděkanství a k děkanskému okrsku jaroměřickému patřili tyto faráři: 1./Mslibořický, 2./krhovský, 3./biskupický, 4./hornokounický, s farou Běhařovickou, 5./stignicenský, 6./hornoduňanský, 7./hornoniklovský, u Znojma 8./jevišovický s farou hostimskou, 9./lipický, 10./častohostický, 11./moravskobudějovický, 12./lukovský, 13./šebkovický s farou babickou, kteréž obě byly spravovány farářem budějovickým, 14./domamilský, bydlící v Budči, 15./hornoujezdský, spravovaný faráři jaroměřickými až do roku 1710. Jaroměřičtí faráři pak byli děkany v souvislé době po 133 roků.

Tento farář a děkan zemřel 13. května 1676 a byl pohřben 15. května ve starém farním kostele pod lavicemi proti zá-

zákristiji. Kdo jej pohřbíval, není známo. Tehdy se totiž 13. ještě nevedla matrika zemřelých. Farní kostel sdělil z jeho pozůstalosti 1479 zl. 40 kr.

VI.

Roku 1676 byl jako jaroměřický farář presentován nejjasnějším Pánem, panem Janem Antonínem de Questenberg a investován dne 25. července tohoto roku

Jan Alois Toman

Byl zároveň administrátorem hornoujezdské farnosti a děkanem. Před tím byl farářem a děkanem v Dolních Kounicích. Téhož roku 18. října byl instalován od Mikuláše Vincence Fuxy telečského děkana. Výše jmenovaný pan hrabě dal postavit Loretanskou kapli nad předměstím Lhota roku 1673. První mše svatá byla v této kapli sloužena tohoto roku 17. září za přítomnosti slavného císaře Leopolda I. Toto Veličenstvo cestující z Prahy do Vídně ráčilo v zámku jaroměřickém přenocovat a pak ráno se účastnit první mše. Roku 1675 dne 5. října byl položen základní kámen ku stavbě kláštera Servitů bl. Panny Marie. Tento klášter i s kaplí byl zrušen 17. března 1785. Tento farář a děkan velice miloval tuto kapli jako svou nevěstu, neboť za živa, /jak to dosvědčuje starý protokol/ daroval Otcům Servitům 2000 zl. jako věčnou fundaci a 500 zl. jako věčné světlo u sochy blahoslavené Panny Marie loretanské, dále pak 100 zl. na pořízení velkého stříbrného ostensoria pořízeného za 180 zl. Konečně kalich ciboria. A jeho nevěsta farní kostel po jeho smrti, která nastala ve 63. roce jeho věku dne 20. ledna 1689 zdědil pouze 1/3 dědictví, 868 zl. 21 kr. Pohřben byl v Loretanské kapli Otců Servitů od Leopolda Stillera, děkana a faráře z Dolních Kounic, jeho nástupcem. Oni totiž tři postupně pohřbívací byli navzájem svými nástupci.

VII.

Leopold Bedřich Stilller, Moravan farář a děkan v Dolních Kounicích byl na jaroměřickou faru presentován 18. dubna 1689 od nejjasnějšího Pána, pana Leopolda Josefa hraběte de Lamberg de Ortnegu a Ottesteinu, poručníka Jana Adama Questenberga. Investován byl 28. dubna v Olomouci od nejjasnějšího Pána, pana Jana Josefa hraběte z Breiner, generálním vikářem olomouckého biskupství a z příkazů nejjasnějšího knížete a biskupa olomouckého Karla z knížat Lichtenstein ustanoven děkanem. Byl instalován téhož roku 15. listopadu od Bernarda Hofera faráře a děkana třebíčského. Zemřel 1. září 1694, stár pouhých 47 roků a pohřben svým nástupcem v klášteře. Tento farář a děkan daroval klášteru 2.000 zl. jako věčnou fundaci, avšak své nevěstě farnímu kostelu věnoval stříbrné pozlacené ciborium, missál a stříbrnou lodičku, stříbrem solidně vyzdobenou, která dříve nebyla

raditelnicí, stříbrný zvonek a stříbrné konvičky s miskou.

Farnímu kostelu se dostalo jako třetina pozůstalosti 2.085 zl.

Kostelu pak věnoval 100 zl. Z úrokového výnosu se mělo ve výroční den úmrtí zpívat 1 mše a sloužit jedna mše soukromá.

---VIII.---

Tohoto roku, dne 27. října byl presentován jako jeho předchůdce na farní jaroměřickou Pavel František Polach, Slezan z Opavy, apoštolský protonotář farář a děkan z Velkého Meziříčí. Kdy byl investován a instalován, jsem nenašel. Tento děkan byl svého času seniorem-děkanem celé rozsáhlé diecéze olomoucké. Kaplanství v Jaroměřicích založil roku 1709 aby i ranní mše mohly být slouženy o nedělích a svátcích a aby se i katechese mohla provádět odpoledne po vsích. Roku 1714 dal svým nákladem postavit sochu sv. Jana Nepomuckého na mostě, který byl postaven přes kanál 16 sáhů široký za 57 zl. 43 kr., který toho roku se svolením nejdůstojnějšího biskupského úřadu byl posvěcen, dne 16. května. Roku 1716 dal svým nákladem postavit na tomto mostě sochu kříže na Boho vykupitele, u jehož nohou je socha sv. Magdaleny za 150 zl. Téhož roku byla dokončena stavba sv. Trojice naproti zámku na velkém náměstí na náklad nejjasnějšího Pána, pana Jana Adama Questenberga za 1.500 zl. Toto sousoší posvětil děkan se svolením nadřízených dne 8. listopadu za účasti mnoha tisíc lidí a téměř vši šlechty z okolí. Tak to zapsal do farní kroniky. Pověst tohoto faráře a děkana v Jaroměřicích přetrvala mnoho let. Neboť já, který to píši, přijda do Jaroměřic jako kooperátor roku 1772, slyšel jsem od starých lidí jen samou chválu o něm. Podle mého skromného mínění si získal největší úctu za to, že resignoval na administrování hornoujezdské fary. Ono totiž zvýšení úcty k Bohu a duševního prospěchu farníků vyžaduje, aby tam byl farář trvale přítomen. Nejen že resignoval na tuto administraturu proto, že byl spokojen příjmy ze své fary, nad to dal ještě 200 zlatých, což bylo tehdy hodně peněz, na stavbu fary, o což hlavně šlo, neboť administrátor měl v Horním Újezdě pohou stodolu. Zemřel 2. ledna 1722 ve věku 72 let a pohřben byl ve farním kostele svým nástupcem. Je však pravděpodobnější, že den 2. ledna je dnem pohřbu, protože tehdy se dny úmrtí nezapisovaly.

---IX.---

Antonín Ferdinand D u b r a v i u s

Nenapsal do protokolů ani den presentace, ani den investitury, nýbrž pouze reptání na to, že budovy fary jsou tolik vzdáleny od kostela. Šel mu nenapadla slova svatého písma: "Zdržte se reptání, které nikomu neprospívá!". Jinak byl od mého prvního principála chválen. Z kooperátora v Krhově se stal farářem napřed v Horním Újezdě, pak v Lukově a viceděkanem jaroměřickým a pak farářem a děkanem jaroměřickým. Že byl investován již v únoru 1722 vyvozují z toho, že v mat-

rice zemřelých se podepsal jako pohřbívající 28. února. Farní zahradu osázel stromy, v čemž jsem jej následoval a vysázel jsem na tuto zahradu více jak 200 stromů. Nespokojen v Jaroměřicích odešel tento děkan do Podivína jako farář a děkan roku 1732 asi v měsíci březnu. Nacházím jej totiž v matrice křtěných podepsaného 23. listopadu 1731, jeho nástupce pak poprvé podepsaného 2. května 1732.

X.

V roce 1732 byl od Jeho excelence presentován Vele důstojný a Osvícený Pán Gundaker Ondřej hrabě z Egh a Hungersbachu kanovník katedrály olomoucké, dříve farář a děkan ve Velkém Meziříčí, kdy byl investován, nepoznamenal, byl zároveň děkanem. O tom psal ve starém kostelním inventáři můj principál de Stehno. Po odchodu Antonína ~~Rud~~ Dubravia do Podivína byl presentován na zdejší faru Gundaker hrabě Eck z Hungersbachu, dříve děkan ve Velkém Meziříčí. Vykonal tento pán velice málo pro vadu řeči. Po několika rocích byl přesazen do Rakouska a tam do 2 let zemřel. Byl v Jaroměřicích 4 roky až do roku 1736, kdy odešel do Rakouska.

XI.

Roku 1736 asi v měsíci říjnu našel jsem jej v matrice křtěných podepsaného co kmotra tohoto roku. Píši pouze slova pana De Stehno: "Po jeho odchodu/totíž dřívějšího faráře/ presentoval pan hrabě Adam z Questenbergu /plný titul/pro jaroměřickou faru pana hraběte J a n a Z i k m u n d a d e G ö t z e n, kanovníka olomouckého, novopresbytera, starého necelých 23 roků, který zde byl děkanem po 11 roků, ani pro budovy fary ani pro zahradu ničeho neudělal a kdyby si byl nevyměnil místo s panem děkanem hradištským, T o m á š e m L a š t ů v k o u, byla by vše nadobro zchátralo.

XII.

Při provádění výměny hradištský děkan Tomáš Laštůvka cestou do Jaroměřic těžce onemocněl, byl odvezen k lékaři do Brna a tam u Kapucínů tiše v Pánu zesnul a jaroměřický kostel osiřel.

XIII.

Dne 14. února 1747 já Josef Joachim ,rytíř de S t e h n o královský kanovník brněnský a kurát krhovský jsem byl presentován nejjasnějším a nejosvícenějším S. R. J. hrabětem a Pánem, panem Janem Adamem z Questenbergu, patronem jaroměřického kostela /titul/, tajného rady jeho c. k. Veličenstva a komorníka, pánem panství Pečov, Gabhorn, Rapolten et Sieghartskirchen, Jaroměřice a Bohušice, na faru jaroměřickou na výslovné přání nejjasnějšího knížete biskupa olomouckého z knížat de Troyer investován.

Narodil se roku 1693 dne 10.března v Lipníku v Čechách, vychovával však byl na Moravě. Vysvěcen roku 1716, byl kaplanem v Modřicích, Hustopeči a Židlochovicích a od roku 1722 farářem v Krhově do 17. února 1747 a tamtéž jako královský kanovník u tehdy zřízeného kostela na Hoře sv. Petra v Brně a v posledním roce svého života se stal radou prvního brněnského biskupa a předsedícím jeho konsistoře. Byl to muž velmi hodný a dovedl se též k maličkým snižiti. Já, který to píši, měl jsem čest býti u něho kooperátorem po 6 roků. Zemřel 1. května 1778 o půl třetí odpoledne v mých rukou, tak klidně, tak zbpěně, tak oddaně, jak jsem jej znával za jeho života. Žil 85 roků, 1 měsíc, 21 dní zaopatřen všemi svátostmi farářem Krhovským, viceděkanem jaroměřickým, kdysi krhovským kooperátorem, též nástupcem. Byl jím pochován dne 4. května v kapli sv. Josefa na hřbitově, kterou postavil svým nákladem co kryptu pro odpočinek svého těla.

XIV.

František Kolumbus

V tomtéž měsíci květnu roku 1778 byl od Nejjasnějšího Pána, pana Václava z Kounic hraběte de Rittberg podle svého práva od vznešeného jeho syna Dominika Ondřeje de Kaunitz, Rittberg, Questenberg, tehdy c. k. vyslance u krále španělského presentován jako od patrona farního kostela na faru jaroměřickou a 1. června investován od nejdůstojnějšího a nejosvěcenějšího Pána, pana barona de Post, královské katedrály brněnské preláta a děkana brněnské katedrály generálního vikáře. Instalován byl téhož roku 13. července od nejdůstojnějšího pana Ignáce Soukupa, arcikněze, děkana a faráře brněnského. Narodil se ve Velkém Meziříčí dne 17. března 1724. V září 1747 byl vysvěcen, kooperátorem v Jevišovicích, Kamenici 1750 ~~kooperátorem~~ kaplanem v Jaroměřicích. Roku 1759 v den svých jmenin dne 4. října byl od nejjasnějšího a nejosvěcenějšího hraběte de Wallis, polního maršála etc. presentován do Budějovic. Do Jaroměřic přišel nazpět jako farář a děkan jaroměřický 2. června 1778. Byl to muž učený a spořádaně žijící. Proto byl při generální visitaci konané v září tohoto roku od nejdůstojnějšího a vznešeného Pána pana Matěje, z Boží milosti prvního brněnského biskupa jmenován radou biskupa a předsedícím biskupské konsistoře. a po nějakém čase arciknězem znojemským, Erdbergským jevišovským a třebičským. Já, který toto píši, byl jsem u něho kooperátorem a kaplanem až do jeho smrti, která nastala ze zápalu plic dne 17. prosince 1795. Dožil se 71 roků a 9 měsíců. Pohřben byl na hřbitově od nejstaršího faráře jaroměřického děkanátu Jana Kriglera dne 19. prosince.

Antonín Bedřich Jelec

Morevan z Lipníka presentován na jaroměřickou faru v prvních dnech února roku 1796 od Nejjasnějšího Pána, pana Dominika, Ondřeje hraběte z Kaunitz, Rietberg, Questenberg, patrona farního kostela a dne 11. února ~~xxBrně~~ investován v Brně od nejdůstojnějšího Pána pana Karla, svobodného pána de Tauber, generálního vikáře brněnského biskupství a brzy jmenován děkanem od Nejdůstojnějšího Pána pana Jana Křtitele z Boží Milosti biskupa brněnského. Instalován nebyl. Narodil se roku 1736 dne 13. listopadu. Vysvěcen byl roku 1761 a hned se stal kooperátorem v Lukově, roku 1764 kaplanem v Jaroměřicích, roku 1772 dne 9. června⁶ farářem v Lukově. Byl mužem dobročinným a pohostinným. Zemřel dne listopadu 1803 ve věku 69 let bez 7 dnů. Byl zaopatřen všemi svátostmi od Josefa Dobřinského, svého kooperátora a dne 8. listopadu pohřben na hřbitově od Ignáce Konala, viceděkana jaroměřického a faráře myslibořického.

XVI.František Jiří Chvilíček

Morevan ze Slavkova byl presentován na Jaroměřickou faru 12. ledna 1804 od vznešeného Pána pana Dominika Ondřeje, hraběte z Kaunitz, Rittber, Questenberg, rady c. k. Veličenstva a komorníka zlatého rouna, rytíře a nejvyššího podkoního, pána obcí a panství Slavkov, Uherský Brod a Jaroměřic, jakož i Pečov etc. etc. Investován byl v Brně 18. ledna od nejdůstojnějšího a nejjasnějšího P. p. Karla, svobodného pána de Waldstätten královské katedrály brněnské prvního infulovaného preláta a předsedy nejdůstojnější biskupské konsistoře a předsedy jmenovaného kostela. Instalován byl tohoto roku 24. května výborným panem Ignácem Konalem, děkanem jaroměřického okrsku. Tento farář se narodil 1. října 1747. Všechny svaté řády mu laskavě propůjčil nejjasnější a nejdůstojnější kníže biskup olomoucký Maxmilián, hrabě de Hamilton. I menší řády roku 1766, dne 20. září v Kroměříži v kolegiálním kostele sv. Mořice, subdiakonát dne 17. prosince 1769 v tehdy ještě katedrálním kostele olomouckém, diakonát pak ve výše jmenovaném kostele a arcikněžství v Kroměříži v kapli biskupského paláce, po dojití papežské dispense na 13 měsíců od Jeho Svatosti Klementa XIV, nejvyššího velekněze, byl dekretován dne 24. září od Nejjasnějšího a Nejdůstojnějšího Pána, pana Leopolda Podstatského, generálního vikáře do Mor. Prus jako kooperátore a 5. května 1771 do Nezdenic a od 1. června 1772 do Jaroměřic. 5. března 1781 byl kaplanem a po téměř 24 letech strávených v duchovní péči stal se farářem v Lukově v roce 1796, dne 6. dubna.

Roku 1811 dne 13.května byl při generální visitaci byl na faře v Lukově veřejně jmenován biskupským radou od nejdůstojnějšího a nejjasnějšího Josefa Vincence S.R.I. knížete de Schrattenbach, brněnského biskupa /viz pag.9./ a diplom jako čestný děkan a titulární biskupský rada dostal do rukou 9.července. Konečně dne 14.dubna 1814 od téhož knížete a biskupa činným viceděkanem a dozorcem triviálních škol.

Roku 1820 dne 1.října o svých narozeninách oslavil padesáté výročí své primice v Mor.Prusech roku 1770 dne 30.září.Je to druhý kněz,který slavil své druhotiny,jak vysvítá z farní kroniky a z farní matriky.První druhotinář byl třináctým farářem u něhož tento byl po 6 roků kooperátorem,neboť žil po druhotinách ještě 12 roků. Tohoto Františka Chvílička doprovázeli z fary do kostela po pravici /tit./pan Karel Weis,kanovník brněnský,čestný arcikněz jaroměřický,děkan hosterlický,farář Protoměřický, po levé straně pak pan Jan Staud,děkan jaroměřický,farář stařečský,jubilující arcikněz.Tito tři byli obklopeni věncem z dubového listí,protkaným květinami.Tento věnec nesly panny v bílých šatech. Před nimi šlo asi 40 panem bíle oděných,nesoucích květiny.Jako diakon vypomáhal pan Matěj Strava,farář krhovský jubilující arcikněz,subdiakon pan Matěj Kilián,farář lukovský, arcikněz 40 letý. Druhým ^{sub-}diakonem byl pan František Gsehirkahl,farář valečský,druhým diakonem Jan Kličera farář hornoujezdský. Vpředu šli pan Jakub Schreck,děkan Želetavský v pluviálu, v rochetkách pak pan Kotrba Karel farář z Mor.Budějovic,pan František Horký,farář myslibořický,pan Ignác Irro,farář dalešický, který též přednesl kázání se zaslouženým potleskem,pan Jan Blatný,místní kaplan v Litohoři,pan Jakub Čermák,místní kaplan v Lipníku,pan Jan Jarošek,kaplan v Jaroměřicích,pan Benedikt Prchal, kooperátor v Jaroměřicích,pan František Havlín,kooperátor v Lukově. Před nimi šel zástup jaroměřických občanů,školní mládež se svými praporky,bubny a hudba.Za druhotinářem následovali jeho příbuzní,jeho rodný bratr Dominik Chvíliček,protokolista u zemského soudu v Brně,který jediný byl na primici a účastnil se též na druhotinách,jeho syn Leopold přísežný praktikant u provinční účtárny,dcera Anna,manželka c.k.,~~manželka~~ kapitána Arnošta Zanini,pobočníka ředitele vojenských odvodů na Moravě se svým manželem a svým synem Arnoštem a dcerou Annou. Následovali pak pánové úředníci hospodářství z Jaroměřic , též Isonic, Mor.Budějovic,Myslibořic a Výčap. Za nimi pak velký zástup nejen farníků,nýbrž též cizinců,jiný dav stál na velkém náměstí a jiný u kostela.Všechno v nejlepším pořádku a tise. Když kněži vstoupili do kostela,byl kostel již plný lidstva.

XVII.

František Jan Koeller

jaroměřický farář a čestný děkan třebíčský, syn otce Františka Antonína a matky Terezie, narozen v Polici 27. února 1777. Základy vzdělání získal v Brně u sv. Jakuba a dokončil je jako posluchač filosofie a theologie v Olomouci roku 1799. Mladší, než aby mohl být jako kněz zařazen, byl zařazen jako diakon a katecheta a poslán na faru cholinskou nedaleko Litovle. Roku 1800 13. března byl kardinálem a arcibiskupem Antonínem, Theodorem z hrabat de Colorado zařazen jako kněz a poslán do Kvasic na duchovní správu. Tam si jej oblíbil hrabě Jan de Lamberg a svěřil mu vyučování svých dcer svatému náboženství. Též hned příštího roku svěřil pan Hrabě za souhlasu nej důstojnějšího olomouckého úřadu výše jmenovanému svého syna Eduarda na vychování, kteréžto služby až do roku 1810 postrádal, kteréhožto roku od pana hraběte Jana de Lamberg byl presentován jako farář v Ratajích a od nej důstojnějšího biskupského úřadu prostřednictvím přeosvíceného pana rytíře Adama de Rolsberg kanonicky investován.

V tomto posvátném úřadě řídil věci tak, aby si zachoval lásku farníků a důvěru představených. Roku 1813 byl jmenován činným členem moravsko-slezské společnosti pro pobznesení znalosti přírody a místopisu vlasti, o něco později pak zvolen členem zemědělské společnosti a ovocnářského spolku. Po smrti děkana ve Zdounkách zastával krátkou dobu také tento úřad. Více jak 19 roků pracoval v Ratajích. Roku 1830 byl od nejjasnějšího pana hraběte Ludvíka de Caroly, správce panství kounických na Moravě presentován na faru v Jaroměřicích a od přeosvíceného /tit/ Pána, pana rytíře de Zelinka investován od faráře obudějovického. který tehdy děkanát administroval, byl instalován. Při této příležitosti získal titul čestného děkana od nejjasnějšího Pána, pana Václava Urbana, brněnského biskupa. Konečně roku 1835, 10. února byl jmenován od nejjasnějšího Pána, pana Františka, Antonína brněnského biskupa děkanem třebíčským, v kterémžto úřadě setrval až do 20. února, kdy v Pánu zesnul.

XVIII.

Benedikt Ambrož Prchal

narozen v Boskovicích 6.prosince roku 1790,vysvěcen byl 26.srpna 1813,byl kooperátorem v Doubravici od 2.zář 1813 až do 18.července 1814,ve Slavkově do 13.února 1818,v Jaroměřicích do 18.dubna 1825. Jako kaplan v Jaroměřicích do 4.prosince,potom jako administrator "spiritualibus" až do 6.července 1829,"in temporalibus" pak až do 31.října toho roku. Po investituře důstojného pána předchůdce zase jako kaplan až do 1.července 1831,kteréhož dne byl investován farář hornoujezdský. 14.prosince 1846 byl investován jako farář Lukovský a 3.července jako farář jaroměřický.Po 20 roků pracoval v duchovní správě a jako jubilující kněz zemřel v/Hosterlicích/ Hostěradicích,kam se vydal na cestu,dne 27.června 1869. Byl převezen do Jaroměřic a pohřben dne 30. panem Valentinem Bečvářem,děkanem jaroměřickým a farářem moravskobudějovským. Odpočívej v pokoji !

XIX.

František Bernard Syneček.

narozen ve Višcovicích dne 24.zář 1819,vysvěcen od nejdůstojnějšího pana Antonína Arnošta z hrabat de Schaffgotsch dne 21.dubna 1844,do Jaroměřic přišel 13.června téhož roku a pracoval zde 23 a půl roku v duchovní správě a pak jako kooperátor až do 5.zář 1852,potom až do 3.prosince 1867 jako kaplan a tohoto dne byl investován jako farář lukovský. Tam zůstal jeden a tři čtvrtě roku, 11.zář byl jmenován farářem jaroměřickým od nejjasnější princezny Karly de Arenberg byl investován 13.toho měsíce od nejdůstojnějšího pana Onadřeje Hammermüllera preláta a kapitulního děkana. 21.října byl instalován od nejdůstojnějšího děkana Valentina Bečváře,faráře moravskobudějovského.Dne 27.zář 1879 byl od nejvyššího veledůstojného Pana biskupa Karla Nöttiga /tit/ jmenován radou brněnské konsistoře. S Boží pomocí oslavil dne 22.dubna 1894 své kněžské jubileum slavnostně,do kostela jej provázelo 30 kněží. Kázání měl Nejdůstojnější pan František Borgias Hoch,farář hornoujezdský,jeho p řitel a jeho někdejší spolukaplan v Jaroměřicích. U příležitosti tohoto výročí Nejdůstojnější a nejjasnější Pán, pan František Salesky Bauer,biskup brněnský,domácí prelát papeže Lva XIII jmenoval jubilanta biskupským radou /"Za odplatu stoleté věrné služby kněžské jmenuji důstojnost vaši svým biskupským radou"/.A město Jaroměřice a 7 přivtělených obcí:Bohušice,Blatnice,Boňov,Popovice,Ratibořice,Ohrazenice jmenovalo jej čestným občanem. Zemřel dne 2.2.1895 a byl pohřben od důstojného pána Františka Emberta,faráře lukovského. - Odpočívej v pokoji!

XX.František Borgias Hoch

Narozen 16.října 1833 v Hrubčicích na Hané, studoval od r.1843 do roku 1853 v Kroměříži, theologii v Brně, kde 31.července 1857 od nej-důstojnějšího biskupa Ant.Arnošta Schaffgotsche na kněze posvěcen jest byl. Dne 30.srpna na slavnost anděla strážce konal své prvotiny v kralickém farním chrámu páně, dne 16.září nastoupil místo druhého kaplana v Mor. Budějovicích, odkud 22.února 1858 přesazen do Jaroměřic. Odtud vypomáhal v čas nemoci faráře popovického v tamní duchovní správě od 3.prosince 1862 do 11.dubna 1863 a administroval faru Domamil-~~ku~~skou po úmrtí faráře od 24.února 1864 do 31.května téhož roku. Za doby šmerlingovské vlády byl na udání c.k.okresního v Mor.Budějovicích jako "gefährliches Individuum" wegen panslavistischen Ausschreitungen" přesazen do Bohdalova, kde od 8.listopadu 1865 do 24.dubna 1867 pobyl, odtud administroval faru Zámek Žďár do 18.července toho roku. Pak byl na žádost obce Pavlovské u Radostína jmenován prvním jejím duchovním správcem nově zřízené fary. Po smrti faráře hornoujezdského Diviška byl vyzván od patronky kněžny Karoliny z Ahrembergů, hlásil se o faru tu a byl na návrh konsistoře z 20.února 1873 od kněžny na faru újezd-~~ské~~skou dne 24.února presentován, dne 28.února investován a 16.března d.p. farářem jaroměřickým Františkem Synečkem instalován. Po 22 letech byl zvláštními a neobyčejnými okolnostmi nucen hlásiti se o faru Jaroměřickou, na kterou dne 9.května 1895 od zastupitelstva patronátního presentován, dne 6.července byl od nejdp.biskupa investován a 21.července od vldp.děkana Lavičky instalován. V prosinci 1896 stal ke konsistorním radou a 8.16.1903 biskupským radou. Zemřel dne 2.září 1905 jako poutník jerusalémský, z pouti se již vrací, v Terstu, odtud pře-vezen a v hrobce u hlavního kříže, jím samým zbudované dne 6.9.1905 pochován.

Odpočívej v pokoji!

XXI.Josef Peksa

narozen 26.února 1869 v Olši /farnost Netín/ studoval gymnasium a Theologii v Brně, kdež 26.července 1891 od Ndp biskupa Františka Sal. Bauera na kněze byl posvěcen. Byl kooperátorem v Telči, v únoru 1893 pře-sazen do Jaroměřic. Zde působil stále až na malou výjimku v roce 1901, kdy několik měsíců dán na výpomoc svému strýci faráři v Běhařovicích a po jeho smrti faru tu administroval. Poté vrátil se jako kaplan do Jaroměřic a 1.června 1906 na faru tu investován.

Vidi in Visitacione Generali die 13.Junii 1913.

Paulus - Episcopus.

---IV.---

Fundační listiny a jiné doklady o věcech nebo právech farnosti.

Všechny tyto listiny jsou doslovně vypsány z originálů uložených ve farním archivu do knihy pod názvem "~~Grommer~~ Stiftungen" při jaro-
měřickém farním kostele sv.Markéty, sv.Josefa a při kapli sv.Kateřiny.
Tuto knihu jsem pořídil roku 1804. Na konci je pořázen abecední
seznam. Nahlédněte proto do této knihy. Jsou tedy následující fundace,
které lépe fundální listiny v této knize sepsány.

1. Arnošta de Rechenberg, pána Ratibořic	12.5.1660	folio 1
2. Martina Staříče, faráře zdejšího	z 30.7.1667	2
3. Leop. Stillera, faráře a děkana zde	z 20.8.1694	3
4. Kristiny Brodbekin	z 15.3.1742	4.--

Tato fundace byla zrušena, peníze
byly uloženy u královského kapi-
tanátu ve Znojmě a zde to zanik-
lo. - Zapsal to František Colum-
bus, farář, arcikněz a děkan jaro-
měřický.

5. Barbory Stampin, manželky správce
panství v Jaroměřicích	z 31.8.1747	5.
6. Antonína Ferdinanda Stehno	z 7.7.1758	6.
7. Illustr. paní Marie Antonie vdova
po hraběti Questenberg, rozená Hra-
běnka de Kaunitz	z 1.1.1759	6.-8
8. Daniela Rajského, občana a řezníka
v Jaroměřicích	z 12.5.1758	9.
9. Kateřiny Kratochvilové	z 1.2.1791	10.-11
10. Pavla Polacha, zdejšího faráře a
děkana, fundace zdejšího kaplana	z 9.9.1709	12.-13
11. vdp. Josefa Joachima de Stehno, ka-
morníka královské katedrály br-
něnské, faráře a děkana zde	z 10.3.1775	14.-15
12. Jakuba Rajského, řezníka zde	z 1.11.1801	16.
13. Fundace 6 mužů a 6 žen ve špitá-
le sv.Kateřiny /pl.tit./ zdejší-
ho panství je v této knize zapsán,
protože farář dostává ročně 6 zl.
za dozor	z 13.3.1753	46-51
14. Fundace, dle níž dostává kaplann
ročně od panství 6 zl.za 12 mší,
a jest povinnen odsloužit jednu
v kapli špitálu	z 1.1.1726	52.

Farář dostává od panství tolik piva, kolik jen chce, proti dodání
1 měřice pšenice a 1 měřice ječmene podle staré míry a proti za-
placení nápojové daně a bráskovi Šrutkovi. Od jedné nádoby
platím 12 kr. Pivo dovezou konmi nebo dobytkem z panství.

P r o v ě č n o u p a m ě ť !

Já Jan Adam S.R.I. hrabě z Questenbergu, majitel panství a měst Pečov,
Gethorn, Pürten, Jaroměřic, Bohušic, Jakubov, Rapoltten a Sieghartskirchen
Jeho císařského a apoštolského Veličenstva císařský rada a komorník.
Kdy se v lidských srdcích zakotvila a vzrůstala zbožnost, hlavně však,
kdy u Bohem mi svěřeného lidu zbožnost vzrůstala, dal jsem vytesat

velkým nákladem sochu Nejsv. Trojice, postavit ji uprostřed náměstí a osvětlovat tak, aby lampa hořela vedne, v noci věčným světlem, to zvláště pro povznesení zbožnosti poddaného lidu jsem ustanovil, aby každou neděli po nešporách zpíval farář se zpěváky litanie k Nejsvětější Trojici, aby se zbožnost ještě více a stále den ode dne zvětšovala a vzrůstala. To vše po souhlasu konsistoře. Aby pak dělník nepřišel o mzdu svou, určil jsem váženému panu jaroměřickému faráři dávatí odměnou za tyto litanie 1 měřici pšenice a 1 měřici ječmene, k čemuž zavazuji sebe, své dědice a nástupce. Poslušně prosím Nejdůstojnější biskupskou konsistoř, aby ráčila tento můj zbožný úmysl nejen svou autoritou podepřítí, nýbrž i tuto listinu v trojím vyhotovení podepsatí a svou pečeti opatřítí ráčila.

Dáno v Jaroměřicích 1. ledna 1717.

L.S. Jan Adam, hrabě z Questenberga, v.r.

L.S. Biskupská konsistoř olomoucká tuto nadační listinu mocí svého úřadu tímto schvaluje, uznává a ~~xxxxx~~ potvrzuje.

Dáno v Olomouci v biskupském paláci 16. února 1717.

František Julián hrabě Braida, v.r.

Daniel Dresner, přísedící a notář, v.r.

C. Mairswald, v.r.

Ačkoliv není dovoleno tyto litanie zpívat veřejně - bylo by to zavádění novot do bohoslužeb předepsaných nejvyšším řízením - přece z toho farář těží. Na požádání se mu dováží pivo proti dodání, jak jsem výše psal, 1 měřice pšenice a 1 měřice ječmene podle staré váhy přizpůsobené dnešní rakouské nižší váze a proti zaplacení nápojové daně 2 zl. 15 kr. za vědro a za nádobu ~~x~~ "braxatori"? jménem Schrutka 12 kr. *Kudkov*

Na pag. 27 jsou heslovitě sepsány fundace zapsané farářem P. Chvilíčkem hned po jeho nastoupení do zvláštní knihy, která je uložena ve farním archivu.

Doslovné znění každé jednotlivé fundace je v kronice vykázáno tak: fundace č. I a II,

„ č. III,

„ č. IV - zrušena, předána do Znojma,

„ č. V,

„ č. VI,

„ č. VII

„ č. VII - pokr.

„ č. VIII,

„ č. IX

„ č. IX - pokr.

ostatní fundace viz na pag. 115

právo collace, praesentace a patronátní:

Právo patronátní a právo praesentace na tuto faru patřilo panství jaroměřickému /Viz pag. 17 rozhodnutí královského tribunálu Moravského/. Všichni přede mnou presentovaní na tuto faru byli panstvím. I nyní má z tohoto práva potěšení nejjasnější kníže pan Ondřej hrabě z Kaunitz, Rittberg, Questenberg.

VI

Sousedé, farnosti a fary

Jaroměřická farnost sousedí s farností mor. budějovickou, Lukovskou, Babickou, Hornoujezdskou, místním kaplanstvím Lípenským, s farností Myslibořickou, místním kaplanátem Radkovským, a farností Hostimskou. Budova pak fary, která je umístěna za městem, sousedí pouze s domem číslo popisu 45 a 44 se strany zahrady a s domem se strany stáje číslo popisu 42. Stodola pak sousedí se stodolou majitele č. lo 8 a 136. /Tolik P. Chvilíček/ Poznámka rukou některého z jeho nástupců:

Byla byla roku 1833 přenesena do kláštera zrušeného řádu Servitů a tam sousedí se školou umístěnou v témž domě, s několika chalupami postavenými z části na ochozů bývalého kláštera, z části v klášterní zahradě.

Rok 2

Počet farníků, domů a rodin katolických, nekatolických a židovských:

Jména obcí	P o č e t		Počet rodin		
	domů	obyvatel	katol.	nekatolic.	židovských
Jaroměřice	157	911	208	---	2
Hředčestí	108	633	150	1	---
Bohušice	33	182	37	---	---
Blatnice	60	314	68	---	---
Bošov	36	205	43	---	---
Dolní Lažany	28	154	30	---	---
Lesňky	24	152	28	---	---
Popovice	16	111	15	2	---
Přiložany	47	248	57	---	---
Přístpo	62	308	69	---	---
Radibořice	49	265	52	---	---
Štěpánovice	24	128	28	---	---
Tarenovice	21	103	24	---	---
Uhrazenice	47	237	49	---	---
s e l k e m	712	3.951	858	3	2

Dvě obce, totiž Blatnice a Uhrazenice byly roku 1785 přivtěleny k Jaroměřické farnosti a sice tato ves z farnosti Hostimské, ona pak z farnosti Lukovské, protože, jak poznamenal P. Columbus, pro menší vzdálenost kostela jaroměřického a schůdnější cestu. Z těchto 2 vesí zůstaly pevné příjmy předcházejícím farářům těchto míst /desátiny/ podle zákona kromě štoly, kterou pobírá dle zákona jaroměřický farář.

Str. 39 a 40 - prázdné - použité pro čerstvé záznamy z let 1967-1971

VIII.

V ý n o s y jaroměřické fary . -
 Výnosy fary jaroměřické jsou ze všech polí nadačních, ~~z~~ též zbtých nadačních polí svobodných, jichž nějaká část může být od domu oddělena a prodána - D e c i m a d e c i m a t a ze všech plodin jak ozimých, tak i jarních či letních, jak to vlastní rukou pozamenal na počátku křestní matriky roku 1633 Martin Staříč, jaroměřický farář/ i konopí a zeleniny a sice ze všech míst farnosti, tedy z města Jaroměřic a ze vsí Ratibořice, Boňov, Příložany, Příštpo, Bohušice, Lažany, Lesůnky, Popovice, Štěpánovice, Vacenovice, byly tehdy vsí opouštěnou a spustlou a z těchto 3 vsí se dává desátek z husí: totiž z Jaroměřic, Popovic a Lažan. Avšak z konopí se již desátek nedává. A farář tedy dostává "decimam decimatam" ze všehodruhu obilí a má též úžitek z louky zvané "U haltýře", která má 1180 čtver. sáhů a z té má ročně 1 fůru sena.

Od města Jaroměřice

Ze všech polí ^{nadačních} nadačních i svobodných dostává desátek z všeho druhu obilí a též zeleniny, řepy a husí.

Ze vsí Bohušice.

Ze všech starých nadačních polí /z novějších nadačních polí dostává desátky jaroměřické panství/ ze všech druhů obilí dostává desátky farář a to též zeleniny a řepy, pokud totiž byly pěstovány na starých nadačních polích.

Ze vsí Dolní Lažany.

Prostě ze všech nadačních polí dostává desátek všeho druhu obilí, jakož i zeleniny, řepy a husí.

Ze vsí Popovice.

Rovněž ze všech nadačních polí náleží faráři desátek též ze zeleniny, řepy a husí.

Ze vsí Příložany.

Ze všech nadačních polí dostává farář desátek z všeho druhu obilí, též ze zeleniny a řepy.

Ze vsí Příštpo.

~~Ze~~ Ze všech starých nadačních polí/neboť z novějších polí nadačních patří desátek jaroměřickému panství/ dostává desátek farář a to i ze zeleniny a řepy.

Ze vsi Ratibořice.

Ze všech starých nadačních polí /z nových totiž nadačních polí bere desátek panství Lesonické/ náleží faráři desátek též ze zeleniny a řepy.

Ze vsi Boňov.

Od této vsi bere farář desátek jen z těch polí, která leží mezi vsí Boňov a mezi polí jaroměřickými a příloženskými, z ostatních pak převážně četných bere desátky panství Lesonické. Farář pak bere desátky ze zeleniny a řepy, pakli byly na těchto polích pěstovány a to ~~pakli~~ polí, z nichž bere desátky v obilí.

Ze vsi Lesůňky.

Ze všech nadačních polí bere desátky ze všeho druhu obilí a též ze zeleniny a řepy, jestliže byly na těchto nadačních polích pěstovány.

Ze vsi Štěpánovice.

Ze všech nadačních polí bere farář desátek ze všeho druhu obilí, které bylo na těchto polích pěstováno. Poznámka: Ze všech zde uvedených - města a vsí bere farář decimam decimatem ze všeho druhu obilí, totiž: pšenice, žito, ječmene, ovsa, hrachu, čočky a vikve. Pšeno a proso nebylo pěstováno, kdyby však pěstováno bylo, patřil by desátek faráři. Stejně i z pole, které 3 roky odpočívalo a z úhoru po osetí patří desátek faráři.

Ze vsi Vacenovice.

Protože tato ves byla ještě v roce 1633 pustá, postavilo tam panství Ratibořické krčmu a dvůr a časem tam byly postaveny domy a polnosti byly rozděleny mezi 8 čtvrtlánků. Protože byla uzavřena dohoda mezi panstvím a farářem jaroměřickým, jemuž z počátku byl jeho nárok na desátek nepatrný. Tuto dohodu jsem neviděl, ale jistě bude uložena v archivu Lesonického panství. Tato dohoda dsud trvá. Jaroměřický farář dostává každoročně od Lesonického panství 1 cent ^{Kapni} carplonum/?, které mu na svůj náklad doveze panství do Jaroměřic. A farář má v užívání louku poblíž Lesůňek, z níž sklídí 2 fůry sena, někdy též o něco méně. Tato louka má 1500 čtver.sáhů.

Ze vsi Blatnice

Z této vsi dostává farář každoročně 4 husy a 12 kuřat a každý třetí rok dostává desátek ze zeleniny a řepy. Toto vše dostával farář ještě než byla Blatnice přivtělena do farnosti jaroměřické, před několika sty roky, jak to poznamenal jaroměřický farář Martin Staříč v křestní matrice roku 1633, že bylo nutno dávat za starých časů a výslovně kuřata větší /"hodny kurzata"/

Od panství Jaroměřického z polí u dvorů dostává farář desátky:Od dvoru jaroměřického:

Za vlčí jámou	oseto	34 měřic	poloviční desátek
Stamka ^{kejtka}	,,	12 ,,	celý desátek
Kleine Zitka	,,	16 ,,	celý desátek
Grosse Zitka	,,	37 ,,	třetina desátku
Činkovská	,,	29 ,,	celý desátek
Beim Gericht ^{le spravedlnosti}	,,	7 ,,	celý desátek
Beim Tarras	,,	30 ,,	celý desátek
Vedle kralovec, louky			
Žlíbek	,,	30 ,,	třetina desátku

Od dvoru Příštěpského:

Špice	oseto	24 měřic	celý desátek
Pod majovs. hájem	,,	51 ,,	pětina desátku
U borovice	,,	46 ,,	čtvrtina desátku

Od dvoru Štěpánovice:

U hrušky	oseto	16 měřic	celý desátek
Mezi cestama	,,	67 ,,	celý desátek
Pod hrází	,,	30 ,,	celý desátek
U ???	,,	98 ,,	celý desátek
Ratiborská	,,	31 ,,	celý desátek
Boňovská	,,	25 ,,	celý desátek

Kromě toho dostává farář od panství pivo, jak je poznamenáno na pagině 27/8 proti dodávce pšenice a j., což je rovněž jakýmsi příjmem pro faráře. Od krčmáře dostává ročně fůru sena, jež mu tento doveze. Výtěžek štolý rovněž patří faráři, stejně jako nadační mše. Výtěžek faráře z nadačních mší.

I -	z nadace de Rechenberg za 4 soukr. mše	3 zl. 12 kr.
II -	,, Martina Staříče za 24 mší ročně	12 zl.
III	,, L. Stillera, faráře a děkana za zpívanou mši ve výroční den a 1 mši spůkromou	2 zl. 30
IV	,, zrušené - viz pag. 27	-.-
V	,, B. Štampy za 4 soukr. mše ročně	4 zl. -
VI	,, A. F. de Stehno za 1 výr. zpívanou a 4 tiché	4 zl. 12 kr
VII	,, hraběnky Q. Questenberg za 2 zpívané mše v měsíci červnu	2 zl. 24 kr.
VIII.	,, daniela Rajského za 4 tiché mše ročně	3 zl.
IX.	,, Kat. Kratochvílové za 4 tiché mše ročně	2 zl.
X.	,, Pavla Polacha, faráře a děkana - podílí se kaplan	
XI.	,, Josefa de Stehno, brněnského kanovníka, jaroměř. faráře a děkana za výroč. zpívanou a ročně 24 tichých mší	13 zl. 30 kr

III z nadace Jak. Rajského za 2 tiché mše ročně 1 zl. 12 kr.

IV Od lukovského faráře dostává farář z nadace tam založené každoročně za 2 mše 52 kr.

Jedna mše je na poděkování Bohu, že dobytčí mor na jaroměřickém panství zanikl, druhá pak prosbou aby Pánbůh toto panství nadále od takového dobytčího moru uchránil.

V z panského důchodu dostává farář za dozor ve špitále 6 zl.

Ze starodávna dostával farář ze vsi Klučov ze 2 lánů polí jednu vídeňskou kopu od panství myslibořického, jemuž tato ves patří a přísluší k farnosti myslibořické a k místnímu kapelanátu lípenskému. Tato poplatnost již dávno přestala, když ani jaroměřický farář Martin Staříč se o tom nezmiňuje. Uznal jsem však za vhodné, aby jinak povinný plat podle rozhodnutí královského tribunálu, daného jaroměřickému faráři Matouši Špettlovi pro jeho starobylost z roku 1545 zde uvést podle děkanské matriky založené roku 1671.

Viz další stranu!

Léta od narození Syna Božího Krista Pána
1545 v pátek po Svatém Martině stali se
půhonové dole psaní.

N á l e z

Mezi panem Jindřichem Meziříčským z Lomnice, Poručníkem kníze Matouše, faráře Jaroměřického a Václavem Chroustenským z Malovar. Páni našli. Poněvač pan Jindřich nalezem pánův jejich Milostí provodí, že ze dvou lánů ve vsi Klučově jedna kopa vídeňská farářům jaroměřickým vydává býti má, povinnen jest Václav tu kopu vídeňskou platu ročního farářům jaroměřickým ze vsi Klučova vydávati a to, což jest za ta léta zadrženo, farářům spraviti. Relátoři: Pan Pan z Kaunitz, pan Jindřich Březnický z Náchoda a z vladyk Petr Pražina z Bilkova.

prázdná - čerstvé záznamy z roku 1971

IX.

Inventář farních movitostí, zvláště katalog knih patřících faře.

Fara nemá movitostí, pouze knihu kázání faráře Jestřabského latinskou na neděle a svátky, třídičnou. Jiného není.

prázdné

X.

Výnosy a úžitky farního kostela jaroměřického ročně:

z p o z e m k ů

z pole zvaného Zejtka pronajatého Petru Přibilovi	28 měřic po 2 zl. 6 kr. platí	58 zl. 48 kr.
z pole u tarasu 30 a půl míry platí Matěj Daniel		47 zl. 16 kr. 2d
z pole Špice 6 a půl míry platí Josef Straka		4 zl. 13 kr. 2d
z pole v Košíčkovém 6/8 míry platí Antonín Voharčík		1 zl. 47 kr.
z louky na Skalce 6/8 míry platí táž		3 zl. 6 kr.
ze zahrady Kroužek 6/8 míry platí Matěj Hanus		2 zl. 30 kr.
z 1 domu, postaveného na půdě kostela pod č. 39 J. Bílek		1 zl. 30 kr.
ze stodoly u kostela platí Jan Ostrovský		6 zl. ----
c e l k e m		125 zl. 11 kr.

z k a p i t á l ů

U různých veřejných fondů/počtem 11//bylo uloženo s úrokovým výnosem
188 zl. 36 kr.

V á l e č n é p ů j č k y :

4 kusy s úrokovým výnosem ročně 2 zl.55 kr.

Poznámka: Před 200 lety bylo ze zahrady Kroužek placeno ročně 6 zl.ročně,kdežto dnes se platí pouze 2 zl.30 kr.

Z kapitálů zapůjčených soukromníkům za roční úrok.

Z kapitálu 827 zl.30 kr.u pana hraběte de Ugarte
v Jevišovicích,zapůjčeného na 4 % dne 25.srpna 1777
a zaknihovaného dne 1.zář. 1777 v Brně pod čís.41,
folio 296/271. -úrokový výnos..... 33 zl.6 kr.

Z kapitálu 10 zl.u domu Rezek č.76,půjčeného dne 1.led-
na 1801 a zapsaného v knihách na foliu 212 na 4% - zl.24 kr

O s t a t n í p ř í j m y k o s t e l a :

Za vyzvánění o pohřbech ročně 50 zl.

za příkrývku na nosítka ročně 2 zl.

za malé svíčky ročně 60 zl.

Veškeré příjmy kostela by měly činití:

z pozemků	125 zl.11 kr.
z kapitálu	225 zl. 1 kr.
zavyzvánění	50 zl.
za příkrývku	2 zl.
za malé svíčky	60.zl.

c e l k e m 462 zl.12 kr.

Dodatek: kostel pak dostane z nadace Josefa de Stehno
za světlo a víno 3 zl.36 kr.
z nadace Jakuba Rajskeho 18 kr.

3,56 jsou prázdné

Inventář movitostí jaroměřického kostelaze stříbra:

a/ ostensorium pozlacené	1
b/ kalichy pozlacené s patenami	3
c/ ciborium s víčkem,pozlacené	1
d/ pacifikal pozlacený	1
e/ malý křížek s vloženou	
střískou sv.kříže	1
f/ nádobka na svěcenou vodu	1
g/ nádoby na svéc,olej pro nemoc.	3

mourrance!

Roku 1810 muselo býti stříbro dáno vrchnímu veliteli,aby mohl za-
platit francouzskému císaři válečnou náhradu. Takže kostel zů-
stal bez stříbra,pouze jedině ostensorium stříbrné na zákrok Nej-
vyššího knížete Dominika Kaunitz,jakožto patrona kostela bylo
uvolněno.

Bohoslužebná roucha, - Opisují zde pamětihodný nápis na křtitel-
nici jednak pro jeho starobylost a protože tato křtitelnice byla
pořizena rok před nástupem kněze Mosta augustan.vyznání:"Leta
1612 tato křtitelnice gest udielana Nákladem zadussi jaromierzick
rzickyho kostelního a sspitalního. Lukas,Konvarž v Jihlavie.
važi 109 funtů. - Gdaucze pó wssem Swietie kažte ewangelium wsse-
mu Stworzeni,kdož wierzi pokřtise spasen bude,kdož pak neuwierzi
bude zatracen. Marek 16.kapitola.

- Bohoslužebná roucha

- skřín: barvy bílé:
- a/ dvě dalmatiky a pluvíál s příslušenstvím,
 - b/ dvě dalmatiky a pluvíál s přísl.,
 - c/ dvě dalmatiky bez pluvíálu,
 - d/ příslušenství s hedv.potahem a vyšívanými květy,
 - e/ a vyšívanými stříbrnými květy a žlutými polokrajkami,
 - f/ totéž
 - g/ žluté s vyšitými hedv.květy, stř.díl se zlat.a stříbr polokrajkami,
 - h/ z bílého damašku se žlutým středem a zlat.polokrajkami
 - i/ skřín natřená bíle a žlutě s modrofialovými květy, střední díl hedvábný,
 - K/ ze žlutého hedvábí se žlutými květy a žlutým středním dílem,
 - L/ různé
 - m/ z bílého damašku se zlatem vyšitými květy různých barev,
 - n/ pluvíál s vyšívkami, bílými květy, žlutým středním dílem a lyonskými krajkami,
 - a/ 2 dalmatiky a pluvíál z bílého hedvábí, střední díl ze šedého sametu, se stříbrnými polokrajkami a příslušenstvím,

barvy červené:

- a/ 4 dalmatiky, 1 pluvíál z červeného hedvábí s lyonskými krajkami prastarými,
- b/ červený damašek se stříbrnými květy, střední díl s lyonskými krajkami a příslušenstvím,
- c/ červený s vyšitými hedvábnými květy a s krajkami,

barvy fialové:

- a/ 2 dalmatiky, 1 pluvíál z polohedvábných bílých lyonských krajků s příslušenstvím, avšak bez třapců,
- b/ z modrého Mahr /?/, střední díl z fialově modrého damašku, s lyonskými krajkami, s příslušenstvím,
- c/ celý z fialově-modrého hedvábí, s lyonskými krajkami a příslušenstvím

barvy zelené:

- a/ zelená se stříbrnými květy na středním díle a s bílými krajkami s příslušenstvím,
- b/ ze zeleného damašku a mušelínu střední díl vyšívaný hedvábnými květy s lyonskými krajkami s příslušenstvím,
- c/ celá ze zeleného damašku s lyonskými krajkami s příslušenstvím,
- d/ zelená s vyšitými hedvábnými květy, střední díl s vyšitými hedvábnými květy.

barvy černé:

- a/ Pluvíál a 2 dalmatiky se vším příslušenstvím s černými hedvábnými třapci u dalmatik, střední díly z černého atlasu s lyonskými zlatými krajkami.
- b/ Pluvíál a 2 dalmatiky s příslušenstvím, avšak bez třapců,
- c/ 2 skřínky s příslušenstvím, střední díl u jedné s bílými, u druhé se žlutými lyonskými krajkami,
- c/ skřínka z perkeny, střední díl žlutý s bílými lyonskými krajkami s příslušenstvím

Prádlo lněné:

a/ alby	12	g/ humeralia.....	11
b/ corpotala.....	42	h/ rochetka mušelin.....	1
c/ purificatoria....	26	i/ „ lněná.....	5
d/ příkrový oltáře..	16	„ pro kostelníky	4
e/ superstratoria..	13	„ pro chlapce....	9
f/ manutergia.....	9	k/ cingula.....	5

Ostatní kostelní nářadí:

a/ Misály	6
„ pro requiem.....	3
b/ agenda diecéš.....	2
c/ togy pro kostelníky.....	3
„ pro chlapce.....	8
d/ plášť fialový pro chlapce.....	1
e/ barety	5
f/ černé přikrývky na katafalk.....	2
g/ baldachin z červeného atlasu - vyšíváný.....	1
h/ bílé roušky.....	2
i/ pláštík na přikrytí ciboria.....	3
k/ bursa pro nemocné.....	3
l/ skleněné konvičky.....	6
m/ dřevěný svícen pro velikonoce.....	1
n/ kaditelnice.....	1
o/ kleštěv.....	1
p/ verriculum.....	1
q/ koště na čišťení vysokých zdí.....	2
r/ kropenka.....	1
s/ skleněné svítilny.....	6
t/ bubny.....	2
u/ loutna.....	3
x/ Boží hrob z 5 oblouků a dřevěných závěsů.....	1

K o s t e l n í z v o n y :-

a/ Zvon velký	45 cent.	Poznámka: Tyto 3 zvony byly 28.
b/ zvon střední	12 „	října 1736 od d.P.Petra Grodis,
c/ zvon malý	9 „	novoríšského preláta posvěceny
d/ zvon umíráček	80 lib.	a/ ke cti sv.Markéty, b/ ke cti
e/ „ pro pozdvih.	50 lib.	sv.Jana Křtitele a c/ke cti P.
f/ zvonek u sakristie		Marie a 31.10. bylo jimi poprvé
g/ 5 zvonku pro mši sv.		zvoněno.
a pro cesty k nemocným.		

Tento kostel má 2 těla svatých, uložená na 2 oltářích z prava i z leva:

Sv. V i n c e n c e , mučedníka :

Jeho jasnost pan S.Ř.Ř.hrabě z Questenberga, patron kostela přivezl tělo sv.Vincence, mučedníka se svatou krví ve skleněné ampulce, které bylo pro různá nedorozumění prozatím uloženo v kostele sv.Jana Křtitele v Lukpvě. Toto svaté tělo bylo tam uloženo dne 23. a odpočívalo tam až do 9.října roku 1701, kdy bylo přeneseno s velkou slávou do kostela sv.panny Markéty a sv.Vincence se stal spolupatronem naší farnosti a byl vystaven k veřejnému uctívání na základě papežské buly a autority Vídeňské konsistoře a Olomouckého biskupství. Byl takový nával lidu, že je to až těžko vypsat. Kněží bylo 32. Svaté ostatky neslo 8 levitů za hlaholu trubačů a hudebníků. U 3 vchodů do města byly zřízeny triumfální brány a to u kamenného mostu, u radnice a hřbitova, jakož i u kostela s různými, umělecky provedenými nápisy. V kostele u velkého oltáře byla zřízena čestná lóže, dosahující až ke stropu, v němž ve výšce 3 schodů byla tato svatá zástava uložena, kolem níž po 8 dní hořelo 48 velkých svící a 12 pochodní. Po 8 dní bylo toto svaté tělo vystaveno veřejnému uctívání pro přespólní. Uctívání tohoto světce vřele doporučuji svým nástupcům. Pav. Polach

Sv. R e p a r a t y , panny a mučednice:

Toto svaté tělo s ampulkou krve bylo posláno z Říma Jeho jasností Janu Adamu Questenbergovi na jeho žádost v roce 1737. Zdali a s jakou slávou bylo toto svaté tělo přeneseno do kostela, o tom jsem nenašel nikde záznamu. On totiž veledůstojný Pán Pavel Polach, farář a děkan jaroměřický tehdy již v Pánu odpočíval a on byl jediný z mých předchůdců, který veškeré události svědomitě zapisoval. Pouze to jsem slyšel, ještě za života výše zmíněného vznešeného pana hraběte, že každý rok bylo dne 8.října a svaté zpěvy ku cti sv.Reparaty, stejně jako 22.ledna ke cti sv.Vincence a k výkonu této bohoslužby byli zváni cizí kněží, které s místními kněžími pozval Jeho Jasnost pan hrabě k snídani. Připojuji autentické dopisy týkající se těchto svatých těl.

Kašpar z Boží Milosti biskup Sabinský, S.R.E.kardinál de Carpinco papežský generální vikář a v milém městě a jeho okolí řádný soudce Všem, i jednotlivcům, kteří do tohoto listu nahlédnou, plníme dané slovo a dosvědčujeme, že jsme k větší slávě Všemohoucího a k uctívání Jeho svatých darovali panu hraběti Janu Adamu Questenbergovi tělo svatého Kristova mučedníka Vincence s krupějí krve ve skleněné nádobce, jež jsme vykopali na příkaz nejvyššího otce Papeže na hřbitově sv.Callista a uložili je do dřevěné skřínky a tuto zabalili do pestrého listu papyrusového, převázali rudou stužkou, opatřili naší pečeti a předali panu hraběti Janu Adamu z Questenbergu s tím, že může toto svaté tělo podržet u sebe, nebo jinému darovat, z města odeslat, nebo je v kterémkoliv kostele, oratoři neb kapli vystavit k veřejnému uctívání s naším svolením.

Na důkaz toho jsme toto osvědčení podepsané naší rukou a opatřené naší pečeti dali naším níže podepsaným tajemníkem odeslat.

Registr. lit. 0

Card. Vic.

druhý podpis nečitelný.

V Římě, v našem paláci dne 15. března roku 1700.

Uvnitř popsané zůstatky ve skřínce jak je výše prohlášeno, ovázané a zapečetěné, která byla na příkaz vídeňského biskupa otevřena, obsah ověřen a dává se svolení, aby m. ohly být vystaveny k veřejnému uctívání.

Z Vídeňské praepositury dne 23. června 1700.

Claudius Klöcker,

Představený a gener. vikář.

Nejdůstojnějšího a Nejjasnějšího knížete a Pána, Pana Karla, knížete Lotrinského a Barského, biskupa Olomouckého, převora velikého kláštera Maltézského, ve věcech duchovních správce Karla Julia Orlíka, svobodného pána z Lažanek, prvního preláta a děkana katedrály Olomoucké a celé biskupské konsistoře prohlášení:

Tímto oznamujeme všem, kdož se zajímají o tělo svatého Kristova mučedníka Vincence s krupějí krve ve skleněné ampulce, které bylo na příkaz S.S.D.N. papeže vykopáno na hřbitově sv. Callista a Nejjasnějším a nejdůstojnějším Pájem, panem Kašparem, biskupem Sabinským R.R.E., kardinálem de Carpinco, výše zmíněným generálním vikářem Jeho Svatosti v městě a jeho okrsku soudce /titul/ - bylo darováno osvěcenému panu Janu Adamu Questenbergovi Nejdůstojnějším panem Jindřichem Claudiem Klöcker, přednostou vídeňské katedrály a nejdůstojnějšího a nejjasnějšího knížete biskupa vídeňského generálním vikářem, jak vysvítá ze svědectví, bylo přezkoumáno a shledáno naprosto věrohodným bez jakéhokoliv podezření. A proto jsme toto svaté tělo svatého mučedníka přijali a přijímáme a dle ustanovení tridentského koncilu schvaluje pro obvyklé uctívání v kostele za vhodné, což schvaluje. V nepochybné víře a pro trvalou památku podepisujeme a opatřujeme úřední pečeti.

V Olomouci, v biskupské kanceláři 5. září 1701.

L. S.

Jan Křištof Vilém, hrabě z Thürrheimb, F.A. rytíř z Rawensteinu

m.p.

m.p.

Fr. Thomas Cervioni /a monte ilcingo/ šlechtic senenský z milosti Boží a apoštolské stolice biskup porfyrijský, apoštolské svatyně probošt, papežské stolice přisedící a celé řady erem /?/ Sv. Augustina Ex. gen.

Všem i jednotlivcům, kteří nahlédnou v tuto listinu činíme nepochybným, že k větší slávě Boha všemohoucího a ku cti jeho svatých z nařízení S.S.D.N.P.P. jsme vyzvedli na hřbitově sv. Callista ostatky sv. Reparaty a po ověření jich pravosti kongregací pro odpustky a svaté ostatky a darovali je panu hraběti z Questenbergu a to svaté tělo a krupěj krve. Vše uloženo v dřevěné skřínce dobře zabalené, ovázané červenou stužkou a opatřené naší malou pečeti. Může si ji ponechat u sebe, nebo někomu darovat, z města odeslat a ve kterémkoliv kostele nebo oratoři vystavit k veřejnému uctívání /absque tamen officio et missa/ podle decretu sv. Kongregace obřadů vydaného 11. srpna 1691.

Na důkaz toho jsme tuto listinu podepsanou naší rukou a opatřenou naší pečeti dali odeslat naším níže podepsaným tajemníkem.

Dáno v Římě dne 24. října 1737.

L. S.

Fr. Thomas, arcibiskup

porfyrejský.
Registr. lit. 2

Podpis nečitelný.

Prohlédnuto, přezkoumáno a připuštěno k vystavení k veřejnému uctívání v kterémkoliv kostele, oratoři nebo kapli naší olomoucké diecéze.

W. Arlis, Schrattenbach, biskup.

V Brně dne 21. června 1738.

XII

Roční závazky všeho druhu.

Závazky faráře jsou velice rozmanité a obávám se, abych pro úctu paměti v tomto protoklu něco nezapomněl. Vynasnažím se však uvést zde všechno.

Z á v a z k y císařsko-královské:

a/ staré: daň fortifikační	20 zl. 42 kr.
daň dědická	9 zl. 48 kr.
daň nápojová platí se z 1 vědra piva	2 zl. 15
předpoklad, že se vypije jen 24 věder	54. zl.
Je-li farář milovníkem piva, pak ovšem těchto 24 věder nestačí,	
daň nápojová z vína:	
z 1 vědra se platí 54 kr. 35 d	27 zl. 22 kr. 2d.
za spotřebovaných 30 věder to činí	
ale to nestačí na celý rok!	
b/ nové: daň třídní a její polovice do fondu pro umoření bankocetli	198 zl. 57 kr.
	dodatek 62 zl. 54 kr.
daň osobní	30 kr.
daň třídní za rok 1809, 10, 11, 12	205 zl. 51 kr.
daň osobní	1 zl. -- --
ze zahrady platí farář	59 kr.
alumnaticum v roce	1 zl. 30 kr.
„ v roce 1809, 10, 11	18 zl. -- --
„ v roce 1812 bylo jaroměřickému faráři předepsáno z 11 a 3/8 měř. žita podle ceny žita v listopadě po 6 zl. 45 kr.	77 zl. 14 kr.

Ostatní závazky faráře:

Jednateli děkanátu dává farář k novému roku	2 zl. --
Jednateli ve věcech souromých nebo farníků v Brně	děla volného uváž
Třebíčskému komíníkovi jako příplatek jeho dělníkovi	4 zl. --
Městský rychtář vybírá obecním sluhou od faráře za každou krávu na konci roku	1 zl. --
Kravákovi dává farář za každou krávu ročně	xxx 21 .kr
	a 1/8 měř. žita
za každého oskanče	5 kr.
	a 1/16 měř. žita
za svině za každou	12 kr.
za ovci	1/16 měř. žita
za beránka	1/32 „ „
Kromě toho přijde osmkrát v roce žebrat kravák, který však se domnívá, že mluví vzdělaně, řekne-li že chodí po koledě.	
Já mu dávám ročně v penězích za každou "koledu"	6 kr.
Jsou-li 2, tedy 12 kr.	

Význačný je plat, který dávám učitelům ročně pro zlepšení jeho poměrů. Dávám učitelům ročně: 1./ hotově 20. -- zl.

2./ žito	5 a 5/8 měř. žita
3./ pšenice	2 a 2/8 měřice
4./ ječmene	2 a 2/8 „
5./ hrachu	1 a 1/8 „

První 2 položky jsou jaksi povinné. Položka 3.-5.--jsou dle libovůle faráře.

Tesařskému mistru za zavedení vodovodu do zahrady, ačkoliv farář není ničím povinnen, aby měl pokoj dává ročně 2 měrice žita.

Jednou z nejtěžších povinností faráře je, že musí dávat příležitost k jízdám k zaopatření nemocných a k jízdám katechetů k odpolednímu vyučování. Tuto příležitost musí farář dát do těch lovsí, které byly do farnosti začleněny hned při vzniku této farnosti jaroměřické. Blatničtí a Ohraženičtí musí dáti koně pro cesty k nemocným a tito poslední též pro katechety.

Za byt pana kaplana v domě, kde je triviální škola platí farář ročně do panského důchodu 12.zl.

Za svoz desátků platí farář ročně městské obci Jaroměřice 1 vědro piva, t.j. 4 urny, obci Přiložany 1 vědro, Přístpu půl vědra, Bohušicím půl vědra, Popovicím půl vědra, Lažanům půl vědra, Ratibořicím půl vědra, Bonovu 1 urnu. Obcím Lesůnky a Štěpánovice platí za každých 10 snopů 4 krejcare, avšak žádné pivo.

p r á z d n á

Z á v a z k y f a r n í h o k o s t e l a :

Jako kontribuci z polí platí ročně	13 zl. 39kr. 10d.
Varhaníkovi za službu na kruchtě	24 zl. ---
nájemné ze zahrady	44/2l. 30 kr.
Žita mu dává kostel ročně 9 měřic měř	
pšenice 4 a 4/8 měrice	

Kolik to dělá v hotových penězích lze uvidět v ročním rozpočtu kostela snad něco více nebo méně podle cen obilí.

Kostelníku Messnerovi platí kostel ročně	14 zl.
a žita 4 a 4/8 měř.	
Pomocníkům kostelníka - jednomu	6 zl.
druhému	6 zl.
Šlapači měchu varhan a 4 a 4/8 měř. žita	2 zl. 30 kr.
Školnímu dozoreci triv. škol	5 zl. ---
	nyní 3 zl. ---

za velké svíčky na oltář více - méně letos 521 liber 127 zl.
podle toho, jak dobrodinci darují.

za víno	30 zl.
za olej více méně	59 zl. 51kr.
za kadidlo	17 zl. 36 kr.
za uhlí do sakristie	4 zl. 6 kr.

na nákup lněného zboží pro kostel ročně	14 zl.
corporalium	2. ---
za mouku a ostatní potřeby pro výrobu hostií	3. zl. 6 kr.
za svíčky pro udržování světla v sakristii v zimě	1 zl. 30 kr.
plat arcidiacona	1 zl. 15 kr.
za řízení	
účetnímu kostela, zároveň rozpočtářovi ročně	16 zl. ---

ostatní a jiné závazky viz v ročních rozpočtech kostela!

Výnosy kaple sv. Josefa na hřbitově:

z kapitálů vlastních:

z kapitálu 200 zl. uloženého na 3.5 % ročně
ve veřejných fondch

7.--zl.

z kapitálu 1000 zl. uloženého ve veřejných fondch
na 4 % ročně

40.--zl.

c e l k e m

47.-- zl.

Z á v a z k y :

za 1 výroční zpívanou a 24 tichých mší faráři

13.zl.30 kr.

za svíčky, víno a ostatní potřeby při sloužení mší

3 zl.36 kr.

pro chudobinec

3 zl.-- --

hudebníkům za výročí

1 zl.30 kr.

kostelníkovi

3 zl. -- --

náboženskému fondu

1 zl. 9 kr.

rozpočtáři

34 kr.

Toto vše najdete v rozpočtech kaple.

- 75 Polní kříže: celkem 67 položek. str.37-41

- 78 p r á z d n é

Seznam polních křížů

ve farnosti jaroměřické, zřízených jednak na revers, jednak na udržovací taxu, účetně vedenou v kostelních účtech.

1. V roce 1823 zřídila Blatnická obec na cestě z Jaroměřic do Blatnice -
/: U Luži mezi příčkami :/dubový kříž s obrazem Spasitele na plechu a složila udržovací taxu 12 zl. CM, která sice byla vedena v kostelních účtech, kapitál s úroky byl však vrácen dne 31.12.1930 panem vice děkanem Frant. Chvílíčkem.
2. V roce 1831 postavila obec na předměstí Lhotě na místě rozpadlého starého kříže nový dubový kříž s obrazem Spasitele na plechu a zajistila jeho údržbu z 30.5.1831
3. Bohušická obec se zavázala svým reversen z 20.7.1932 k údržbě kříže zřízeného tehdy mlynářem Frant. Procházkou na cestě ke mlýnu poblíž mostu na kamenném podstavci.
4. Ohrazenická obec postavila na místo kříže padlého u Jaroměřic nový dřevěný kříž s obrazem Spasitele na plechu a zavázala se k jeho údržbě reversen z 23.10.1834.
5. Obec Lesůvky postavila na rozcestí do Jaroměřic namísto starším zničeného nový dřevěný kříž s obrazem Spasitele na plechu a zavázala se k jeho údržbě svým reversen ze 12.4.1842.
6. Postavila obec Příštpo na místě starého zničeného kříže na cestě ke Šrámkovu novému dřevěný kříž s obrazem Spasitele na plechu a zavázala se k jeho údržbě svým reversen z 1.8.1842.
7. Tomáš Plocek, pololánický Popovicích č.3 postavil následující 3 nové kříže z dubového dřeva s obrazem Spasitele, malovaným na plechu jaroměřickým občanem Martinem Tastlem:
a/ V roce 1850 na rozcestí z Jaroměřic do Popovic, Bohušic a Hrad. mlýna
b/ V roce 1851 na rozcestí z Popovic do Dol. Lažan a Lesůnek. Udržovací taxa 24 zl. C.M. jest vedena v kostelních účtech a správně průčtována.
c/ Na starém hřbitově, na pěšině z jaroměřického dvora do Popovic, na rozcestí z horního náměstí ke dvoru a do Popovic, na cestě od popovických domků ke Štěpánovicím, na konci cesty k Vacenovicím, Štěpánovicím a Jaroměřicím, na pěšině z Popovic do Bohušic.
/ Zvláštní poznámka: 1896 postaven nový železný kříž
a vysvěcen 7.9./

V roce 1855 a 1856 postavil Plocek ?/ ještě dalších 11 křížů dubových.

Poznámka: Mám za to, že další stať, počínající slovy: "U starého hřbitova" a končící slovy: "U špitálského kostela na předměstí" jest výčtem těchto Plockem postavených křížů. - Jsou to: 1./ U starého hřbitova, 2./ při pěšině od jaroměř. dvora do Popovic, 3./ na rozcestí na horním náměstí, do Popovic, 4./ na cestě od popovických domků ke Štěpánovicím, 5. na konci cesty dělíci se tu k Vacenovicím, Štěpánovicím a Jaroměřicím, 6. na pěšině z Popovic k Bohušicím na poli od č.d.3, 7./ - na cestě z Popovic do Dol. Lažan /: U panského háje/, 8./ - u pěšiny dělíci se z Jaroměřic do Štěpánovic a Ratibořic u Troubského rybníka, 9./ - u cesty na Šrámek při zaústění cesty od královeckého mlýna, 10./ - ke Spravedlnosti, 11./ - u špitálské kaple na předměstí. - Jako udržovací taxu těchto 11 křížů složil Státní dluhopis č.241113-Vídeň - 31.8.1854 a 5% hotově 100 zl. CM a státní dluhopis, jak výše 50 zl.

---32---11---

celkem 132 11---

které byly na 3. příloze jaroměřického kostelního účtu vzaty do příjmu a těchto 13 dřevěných křížů bylo pod čís.7 hromadně zúčtováno a obligací č.15386 vinkulováno.

8. - Jan Lukeš, pololáník v Dol. Lažanech č.5 se svou manželkou Antonií rozenou Stříbrná, pořídili podle povolení nejdůst.konsistoře v Brně 13.8.1857 č.2121 na rozcestí z Lažan do Šebkovic a Lesůněk dubový kříž s postavou Spasitele malovanou na plechu Martinem Tastlem a složili udržovací taxu 12 zl.CM, vinkulovanou na Státní dluhopis č. 15386/1857 ve Vídni 1.7.1856 na 150 zl CM a 5%. V roce 876 postavil tento Lukeš zase nový kříž svým nákladem.
9. Frant.Bočan půlláník-výměnkář v Ratibořicích pořídil podle povolení zmíněného pod č.8 konsistoře na rozcestí do Lipníka a ležící tam pole a louky kamenný sloup s postavou Spasitele malovanou na plechu Martinem Tastlem a složil udržovací taxu 12 zl.CM - Státní dluhopis č.53662 - Vídeň 30.8. 1854 . 5% Bohušice č.6,
10. Postavil Matěj Svoboda, čtvrtláník-výměnkář podle povolení na č.8 na místním rozcestí do Vícenic a do polí dubový kříž s postavou Spasitele namalovanou na plechu Martinem Tastlem a složil udržovací taxu 12 zl CM na stát.dluhopisu č.13662.
11. Josef Svoboda, občan jeroměřický postavil se souhlasem nejd.konsistoře Brno z 19.10.1857 na cestě do příštpa za městským rybníkem na svém poli č.401 železný kříž na kamenném podstavci vysokém 3 stopy a složil udržovací taxu 12 zl.Státním dluhopisem č.53662, Vídeň 31. srpna 1854 a 5% CMZ CMZ krytou.
13. Několik dobrodinců ve vsi Vacenovice postavilo v náhradu za zničený starý kříž nový dubový kříž, který pak byl se svolením konsistoře ~~posvěcen~~ ze dne 4.září 1862 c.2158 posvěcen, při čemž bylo poznamenáno, že kostel není údržbou povinnen.
- 12.-- Františka Rehtíková postaviláse souhlasem nejd.konsistoře ze dne 27.9.1860, č.2503 ve vsi Boňov na pololánu č.26 na sáh vysoký železný kříž s pozlacenou postavou Spasitele na kamenném podstavci Udržovací taxa 12 zl.krytá státním dluhopisem č.53662 Vídeň 31.8. 1854 a 5% CMZ CMZ.
14. Matěj Svoboda z Bohušic č.6 postavil na rozcestí z Jaroměřic doleva ke dvoru a doprava ke vsi dubový kříž s plechovou figurou Spasitele, který byl se souhlasem konsistoře ze dne 11.9.1862 posvěcen. Udržovací taxa 12 zl.CM, Státní dluhopis č.53562. **Na místě tom postaven železný kříž na kamenném podstavci a posvěcen 4.9.1896.**
15. Na příjezdu ke Královeckému mlýna byl dřevěný most, jakož i dřevěný kříž zbudovaný dobrodinci na pššině do Boňova byly zničený a proto udělány nové z dubového dřeva Karlem Zachem a postavy Spasitele byly přemalovány r.1863 a proto není kostel povinnen je udržovat. Podle dopisu konsistoře ze dne 27.8.1863 bylo dovoleno církevní posvěcení stejně jako u křížů pod č.16 a 17
16. - Josef Roupec, domkař v Bohušicích č.28 postavil na rozcestí u Bohušic a do Blatnice v roce 1863 nový dubový kříž s pěkně namalovanou na plechu podobou Spasitele a složil udržovací taxu 12 zl.60 kr.rak.číslo.
17. -Franti.Frulla, pololáník-výměnkář v Blatnici postavil takový kříž při vyústění cesty od školy a vsi do cesty k jaroměřické aleji u pole majitele pozemku č.14, parc.č.1020 na kousek tohoto pole a složil udržovací taxu 12 zl.60 kr.rak.číslo.- jako u čísla 16.
18. - Na žádost faryz 3.7.1865, č.152/84 dala nám nejd.konsistoř plnou moc k posvěcení kříže od Antonie Stmašilové postaveného na silnici na rozcestí ze Štěpánovic do Vacenovic s pozlacenou postavou Spasitele, s křížem upevněným na kamenném podstavci dle církevních předpisů, aniž by údržba tohoto kříže zatěžovala kostel. Svěcení provedl farář.

19. - Na žádost ze dne 17.8.t.r. č.247 zmocnila nás nejd.konsistoř pod číslem 279ok posvěcení církevního kříže, který byl jaroměřickým obchodníkem Karlem Jelínkem náhradou za zničený postaven na návrší silnice z Jaroměřic do Myslibořic s poznámkou: "Jaroměřický kostel není povinnen udržovat." Posvětil farář.
20. Na žádost ze dne 5.5.1868 č.172 zmocnila nás nej.konsistoř k posvěcení několika křížů postavených Frant.Ortleem /?/ a Frant.Prokešem na polní cestě z Jaroměřic do Příložan náhradou za zničené, a postavou Spasitele na plechu. **-Kříž zkácený víchrem /dřevěný/, byl farářem Hochem nahrazen křížem železným, kterýž 8.9.1904 posvěcen byl.-**
21. - dovolila nejd.konsistoř dne 21.6.1866, č.1543 církevně posvětit v obci.....? znovu zřízený dubový kříž, aniž by kostel byl povinnen udržbou, byl posvěcen farářem.
22. Nejd.konsistoř dovolila pod č.1596 ze dne 25.6.1868 nově postavený obcí Dol.Lažany dřevěný kříž na návsi církevně posvětit. Což se stalo dne 16.8.1868. Světil kaplan Frant. Embert.
23. Veleďst.biskupská konsistoř dovolila dne 28.5.1869, č.1184 Ant. Tomšíčkem čtvrtníku v Bohušicích č.5 na cestě z Jaroměřic do Ohrazenice "U Špitálky" nově zřízený dřevěný kříž církevně posvětit, což provedl 29.6.1869 kooperátor, v.d.pán Jan Chvátal.
24. - Jan Dvořák, čtvrtník z Bohušic postavil železný kříž na kamenném podstavci na rozcestí z Bohušic do Jaroměřic a Lukova. Též obec Bohušická postavila ve vsi podle kaple dřevěný kříž a byly s povolením nejd.b.konsistoře ze dne 18.7.1872 č.2344 od faráře Fr. B. Synečka dne 15.srpna 1872 posvěceny. Kostel nemá udržovací povinnosti.
25. - Obec Přístpo stavila podle cesty z Jaroměřic do Rozkoše železný kříž s kamenným podstavcem, který s povolením v.d.konsistoře byl dne 12.9.1880 od far.Frant.Synečka církevně posvěcen.
26. - František Říha pololáník v Ohrazenici postavil na rozcestí ke Dvorku, k Budějovicím železný kříž, který s povolením Veleďst.konsistoře byl dne 11.září 1884 od místního faráře Fr.Synečka církevně posvěcen. Kostel nemá povinnost tento a v předešlém čísle zaznamenaný kříž udržovat.
27. - Matěj Říha, půlláník z Ohrazenice postavil podle silnice z Hostima železný kříž, který byl s povolením konsistoře dne 28.10.1881 od faráře Fr.Synečka posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
28. - Michal Jan Kopeček postavil železný kříž na polích od Příložan Ostrým, který byl dne 2.7.1882 církevním způsobem od Fr.Synečka, faráře posvěcen. Kostel nemá povinnost kříž udržovat.
29. Jan Hrdý postavil podle cesty od Dol.Lažan k Lukovu železný kříž, který byl dne 11.6.1882 církevním způsobem od Fr.Synečka faráře posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti k tomuto kříži.
30. - Františka Kouřilková postavila železný kříž u osady Vacenovice, který byl dne 1.7.1883 církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
31. - Antonie Kratochvílová postavila podle silnice z Milatic do Výčap železný kříž, který byl dne 1.7.1883 církevně posvěcen od Frant.Synečka. Kostel není povinnen udržbou.
32. - Václav Holý postavil podle cesty z Lukova k Lesůnkám železný kříž, který byl dne 17.října 1882 posvěcen církevním obřadem. Kostel nemá udržovací povinnosti.
33. - Jiří Svačina postavil podle silnice od Blatnice ke Dvorku železný kříž, na kamenném podstavci, který byl dne 7.října 1882 církevně posvěcen od místního faráře Frant.Synečka. Kostel nemá udržbu.

- 34 - Tomáš Horák postavil v Ratibořicích na návsi železný kříž na kamenném podstavci, který byl 9. září 1883 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 35 - Antonie Svobodová z Bohušic postavila na cestě z Lesůnek k Lukovu železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 16. 9. 1880 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá údržbu.
- 36 - Jakub Venhoda z Lesůnek postavil podle cesty z Popovic do Lesůnek železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 23. září od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá údrž. povinnosti.
- 37 - František Říha z Ohrazenice postavil na cestě z Ohrazenice k Příštpu železný kříž na kamenném podstavci, který byl 31. srpna 1884 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá údržby.
- 38 - Zemřelý František Pokorný nařídil, aby jeho dědicové postavili na cestě z Ohrazenice k Blatnici železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 31. 8. od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 39 - Božena Podsedníková postavila u Příštpa železný kříž na Kamenném podstavci, který byl dne 31. 8. od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 40 - Marie Šabatková ze Štěpánovic postavila na cestě z Jaroměřic k Štěpánovicím železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 26. 10. 1884 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 41 - Antonie Čechová postavila železný kříž podle cesty od Jaroměřic k Příštpu naproti Královci, který byl 3. 5. 1885 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti,
- 42 - Rozálie Doležalová postavila v Blatnici u kaple železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 13. 9. 1885 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 43 - Jan Matoušek postavil u silnice k Příložanům železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 27. září 1885 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel není povinnen údržbou.
- 44 - Marie Šedá postavila na cestě od Jaroměřic k Boňovu železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 28. 6. 1885 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel není povinnen údržbou.
- 45 - Antonín Heralecký postavil u Ratibořic železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 14. 6. 1886 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 46 - ^{Kač}Postavila na rozcestí od Jaroměřic k Boňovu železný kříž na ~~kamenném~~ kamenném podstavci, který byl dne 26. 6. 1886 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel nemá udržovací povinnosti.
- 47 - František Kuba postavil u kaple v Lesůnkách železný kříž na kamenném podstavci, který byl dne 8. 8. 1886 od místního faráře církevně posvěcen. Kostel není povinnen údržbou.
- 48 - Jan Heralecký postavil podle silnice k Budějovicím železný kříž na kamenném podstavci, který byl 22. 8. 1886 místním farářem církevně posvěcen. Kostel není povinnen údržbou.
- 49 - Antonín Tomšíček postavil na křížovatce od Bohušic k Popovicím obraz Nejsv. Trojice, který byl 26. září 1886 od místního faráře církevně vysvěcen. Kostel není povinnen údržbou.
- 50 - Antonín Slavíček postavil v Ohrazenici u kaple železný kříž na kamenném podstavci, který byl 10. 10. od místního faráře církevně posvěcen. Kostel není povinnen údržbou.

74

Vidi in visitatione generali
Jaromerici die 6. junii
Franciscus Salesius, Episcopus.

- 51 - Farář Frant. B. Hoch postavil u hrobky své kamenný hřbitovní kříž, kterýž 5. července 1896 posvětil.
- 52 - Krejcar Jan z Přílohan č. 6, rolník zbudoval kamenný kříž u silice do Myslibořic, který dne 30. srpna 1896 posvěcen byl.
- 53 - Josef Doležal rolník v Blatnici zjednal kamenný kříž u silnice, před vsí, který dne 4. října 1896 posvěcen byl.
- 54 - František Říha, rolník v Ohrazenici zbudoval nový železný kříž na kamenném podstavci, který byl 10. 10. 1897 posvěcen.
55. - Farář F. B. Hoch postavil u silnice do Myslibořic namísto dřevěného, sešlého, 1822 od neznámých dobrodinců zbudovaného kříže nový železný kříž na kamenném podstavci k oslavě nového století a na slavnost Cyrilla a Metoda dne 5. 7. 1901 jej posvětil. Nápis kříže zní: Jubilejní tento pomník hlásá, že již 1000 let a 900, co nám kyne z kříže spása, jěžto oblažuje celý svět - 1901.
56. - Jakub Musil, rolník v Dol. Lažanech postavil svým nákladem za domem svým na vlastním pozemku železný kříž na kamenném podstavci, který dne 18. září 1901 církevně posvěcen byl.
57. - Z pozůstalosti Marie Sýkorové, výminkařky lesůnecké č. 12, která u dcery Muškové v Příštpě zemřela, byl zbudován celý kamenný kříž na cestě ku Šrámku, kde stával celý dřevěný kříž - viz č. 6/ a byl dne 27. 7. církevně posvěcen. roku 1902.
58. - Karel Svoboda, půlláník z Blatnice postavil nový kamenný kříž, kde ~~žádný~~ dosud žádný nestával, za Blatnicí na cestě k Budějovicím, který dne 28. 9. 1902 církevně posvěcen byl.
- 59 - Půlláník J. Šeda v Boňově s příspěvkem tamních občanů postavil u kaple nový kamenný kříž, kterýž na slavnost ss. Cyrila a Metoda církevně posvěcen byl r. 1903.
- 60 - Josef Spilka, půlláník v Štěpánovicích postavil svým nákladem u tamní kaple nový kamenný kříž, kterýž dne 12. 7. 1903 církevně posvěcen byl.
- 61 - Navrkal František, výměnkař v Ratibořicích postavil nákladem svým při vjezdu do vsi u panské zahrady nový kamenný kříž, který dne 9. 8. 1903 církevně posvěcen byl.
- 62 - Bednář František, rolník v Blatnici postavil za Blatnicí na polní cestě k Budějovicím vlevo kříž, který dne 28. 8. 1904 posvěcen byl.
- 63 - Manželka Jana Polická z předměstí Jaroměřického postavila na polní cestě do Blatnice na přání zemřelého jejího syna Antonína kříž, kterýž 4. 9. 1904 posvěcen byl.
- 64 - Majitel panství jaroměřického, vysokorodý pan hrabě Vrbna-Kaunitz zbudovati dal u rybníka v Bohušicích, na místě, kde zabit byl panský hajný Frant. Kratochvíl, kamenný kříž, který 26. 9. 1909 byl posvěcen.
- 65 - Manželé Klíčkovi postavili v Bohušicích u kapličky kamenný kříž, který 1. 9. 1912 byl posvěcen. Na udržování tohoto kříže složili 40 K. Zakoupena renta, která je vedena v účtě polních křížů.
- 66 - Manželé Roupčovi z Blatnice postavili na dolním návsi kamenný kříž - 21. 9. 1913 byl posvěcen. Kauce 40 K na udržování tohoto kříže vedena v účtě polních křížů.
- 67 - Manželé Němcovi postavili u Boňova Boží muka se sochou p. Marie. 2. 8. 1914 byla posvěcena. Kauce 50 K na udržování vede se v účtě polních křížů.

V i d i die 10. 7. 1916.
Fr. Dostal, děkan.

- ~~Pag. 75~~ Majitel panství jaroměřického vysokorodý pan hrabě Vrbna.Kaunitz
 64 dal u rybníka v Bohušicích na místě kde zabit byl panský hajný František Kratochvil,kamenný kříž,který 26.září 1909 byl posvěcen.
- 65 Manželé Klíčkoví postavili v Bohušicích u kapličky kamenný kříž, který 1.9.1912 byl posvěcen. Na udržování tohoto kříže složili 70 korun - zakoupena renta a v účtech polních křížů je vedena.
- 66 Manželé Roupcovi z Blatnice postavili na dolním návsi kamenný kříž. 21.září 1913 byl posvěcen. Kauce 40 korun na udržování tohoto kříže vedena v účtě polních křížů.
- 67 Manželé Němcovi postavili u Boňova Boží muka se sochou pany Marie, 2.8.1914 posvěcena,kauce 50 Korun na udržování vede se v účtě polních křížů.

Vidi die 10/7.1916.
 Fr.Dostál, děkan.

Pag. 76,77,78 prázdné

XIIIPaměti staré

1572

Ve farním archivu se nachází 3 kroniky. Prvá a nejstarší byla založena roku 1572, která začíná takto v jazyce českém: ~~Maxlax~~

" Za purgmistra Havla, řezníka /?/ a spoluradních jeho Jiříka Slámy /?/ kováře, Václava Drdáka, Florijána Maczova, Jiříka Krsta, sládka, Václava Vokouna a rychtáře Ondřeje Královce a Jana Matějкова, pisaře koupeny knihy tyto, za který dáno jest 11 /?/ rýnských, 4. d." Dále latinsky : Škoda, že není připojeno jméno faráře. V této kronice nelézám rejstřík, do něhož se začaly zapisovat odkazy pro kostel. Název byl: "Registra kostelní, v nich se všelijací zapisují, kdo k tomu záduší co odkázal." Jsou tam zapsány 3 odkazy, není však napsáno, v kterém roce. Avšak u třetího odkazu uvedený rok prozrazuje, že to bylo v roce 1576

1576

Tento třetí odkaz zní: "Item nebožtík Jan Svačina poručil kostelu 13 zl., ty mají být složeny do roka, když se psát bude 1577 Následuje odkaz čtvrtý, u něhož však není jasně vyjádřen druh peněz. Domnívám se proto, že šlo o "zlaté", a to o 11zl.

Smysl tohoto odkazu: Item Petr, mlynář poručil kostelu budoucně na mlýně Hradištném 11 zl. Pak přestali odkazy zapisovat následkem ztíženosti u čtvrtého odkazu. Tato zní: Vpravdě možno říci, že se učinil pěkný začátek, že se vědělo, kdo a jak mnoho chrámu Páně svaté panny Markětu jest odporučil, však jak to začlo a za koho, Pán Bůh ví. A Pán Bůh mu zaplať, neb se neví kdo a jaké peníze přijímal. Teprve od roku 1636, 18. března znovu začali odkazy zapisovat tehdy za času majitele panství jaroměřického Gerarda hraběte z Questenbergu, a kněze Martina Staříče, t.č. faráře v Jaroměřicích a purkmistra Pavla Horáka.

1636

Další kronika byla založena roku 1642, v níž byly zapsány odkazy a jiné příjmy kostela a kolik desátků dostává farář od koho, tehdy za majitele panství jaroměřického a bohušického Gerarda hraběte z Questenbergu, za faráře Martina Řehoře Staříče, za purkmistra Pavla Horáka, Jana Šebesty, Jiřího Blížkovského, Jakuba Baumgartnera, Jan Nigrina, Matěje Pokorného, a kostelníků Jana Abraháma, Jana Zelinky, Galla Wosmíkova. Název této kroniky je tak elegantně napsán, že by to sotva dokázal tisk.

Třetí kronika pod názvem "inventář" byla založena roku 1676 Za majitele panství jaroměřického Jana Antonína, hraběte z Questenbergu, faráře a děkana Jan Aloise Tomana, zároveň administrátora kostela Hornoújezdského, kaplana Nik. Alexeje Panaka za úřad

1676

města Jaroměřic Šimona Wondrowyho, purkmistra, Martina Davidovyho, Jana Kramáře, Jana Strnada, Matýsa Raysinkera, Jakuba Palsy, rychtáře města Martina Hlaváčka, za kostelníků Václava Zelenky, Petra Borky na Lhotě, Martina Procházky. Z tohoto protokolu jsem si zjistil přesné pořadí jaroměřických farářů, které jsem ve 4. protokolu nenašel, protože ten, kdo to sepisoval, nepracoval pracně, nehledal v těchto protokolech, jak jsem to dělal já. V těchto protokolech jsou též sepsány vsi jaroměřické farnosti, desátky patřící faráři a jiné pamětihodnosti a též inventář kostelního zařízení.

Čtvrtý protokol byl založen Josefem de Stehno, farářem a děkanem a kanovníkem královské katedrály brněnské a pokračováno v něm bylo Františkem Kolumbem, děkanem, farářem a arciknězem, biskupským radou a přisedícím biskupské konsistoře. Opravil jsem tam časovou chybu v pořadí farářů a jako jeho nástupce napsal jsem sebe.

80 Ve farním archivu byla ještě pátá kronika po názvem "Matricula decanatus". Protože děkanství bylo přeneseno do Myslibořic, byla tato kniha předána myslibořickému děkanskému archivu.

2. Léta Páně 1631 dne 2, července, t. j. v den Navštívení Blaskosla- 1631
vené Panny Marie času poledního mezi jedenáctou a dvanáctou hodinou.
ohně náhlý a prudký od Jana Wolfa, souseda městys Jaroměřic vyšel, kte-
řýžto oheň z jednoho na druhý dům vskakující jak prudké střely,
kdež summou všecko: Miestýs, chrám Páně, zámek, rathaus se všemi podstatmi
a ozdobami, zvony pěkné a s nakladnými věžmi i hodiny shořelo, v
a rumovinu obráceno jest.
3. Léta Páně 1635 5. srpna po západu slunce v 9 hodin vyšel oheň 1635
od Vavřince Kostinky, odkadž 8 domů a 6 stodol naplněných obilím
shořelo.
4. Léta Páně 1638 6 srpna před půlnocí opět vyjda oheň od Jakuba 1638
Czinka zapalíc se pod krovy, vyhořeli: Jakub Czink, Pavel Horák,
Jan Kratochvíle, rathaus, Jan Svoboda, Jiří Blížkovský, Jan Sebes-
tianides, v ten čas písař radní, Jan Abrahamů, Pavel Venclíků, Jan
Sládek, Jan Wondrů, Jakub Kratochvíle, Jiří Chvátal, Pavel Bochničků,
Matouš Skrejchlebů, 5 stodol s obilím
5. Léta Páně 1640, 16. srpna v poledne mezi 11. a 12. hodinou strhnouc 1640
se od východu slunce prudký příval a strašlivé blýskání, i krozné
hřímání, když hrom udeříc zapálil stódlu Jana Nigrina a Bartolo-
měje Zadražila, kteréžto stodoly na prach s obilím shořely.
6. Založena kniha, do kteréž se svaty křty a oddavky svatého manžel-
stva zapisují. A to je první matrika, která se nachází ve farním
archivu. Matrika zemřelých dosud není. Byla založena roku 1678.
7. Od léta 1634 až do 1638 jak menší zvony, tak i velké, též zvoní-
ce velkého zvonu i malých se slivaly a po ty časy spravovaly. Hru-
bý zvon váží 146 centn. prostřední 15 centn. menší 9 centn. Od slívá-

ní každého centnýře platilo se zvojařům po 4 zl. mimo všechny jiné potřeby.

8. 1638 před svatým Janem Křtitelem zvonice aneb věže pro velký zvon jest dokonána. Od ní dáno mistru tesaři 120 zl. žita 15 měřic - platilo se po 2 zl. - piva 3 sudy po 15 zl. másla 15 mázů. Summa summarum všeho nákladu 488 zl. 43 kr. 2 d., jak se v registřích mezi kostelními registry zaznamenáno nachází. Nutno podotknouti, že ani kostel kromě presbytáře, ani tyto zvony, ani věže neexistovaly, všecko bylo nové, o čemž píše dále. Pouze kazatelna, z níž se hlásá slovo Boží, zůstala ze starého kostela a zповědnice byly rovněž ze starého kostela, a byly v době, kdy jsem zde kaplanoval mým principálem Frant. Columbem odstraněny a nahrazeny novými, jak jsou dnes. 1638

Pro uchování paměti vypisuji zde ze starého protokolu, jaké desátky má farář ze vsí. Bylo to napsáno v roce 1632, jak je zřejmo u vsi Příštpo. Z toho též uvidí kdokoli z mých nástupců, že z některých vsí celé desátky, jak by dostával, ^{nedostával,} protože ve třicetileté válce švédské bylo mnoho statků opuštěno. Tyto statky, když se našli noví hospodáři, byly povinny desátkem farářovi. Zatím však - myslím, že neubližují hospodářským úředníkům panství, řeknu-li, že desátky z těchto opuštěných statků zabrali pro svá panství. Důkazem jest mi odvaha panského úředníka v Příštpě, bude to jasné tomu, kdo si o tom přečte u vsi Příštpo. Když se toho odvážil jmenovaný, jistě se odvážili i ostatní, ačkoli snad v dobré víře. Farář mlčel a dobře mohl mlčet, protože tehdy jako administrator fary v Horním Újezdě dostával plné desátky též ze vsi Výčapy. Tento desátek zamýšlel původně prodat panství výčapskému Jan Václav Achantis jaroměřický farář a zároveň administrator fary Hornoujezdské od roku 1664 a děkan od roku 1670, dne 17. srpna.

9. V dalším uvádím desátky jen heslovitě a podrobnosti jsou na přílohách.
- 81 ✓ Boňov, Ratibořice, Příložany,
 - 82 ✓ Příštpo, Bohušice, Lažany, Lesůňky,
 - 83 ✓ Popovice, Štěpánovice, Jaroměřice,
 - 84 ✓ Popovice, Lažany,
 - 85 ✓ Bohušice, Lesůňky,
 - 86 ✓ Vacenovice, Štěpánovice,
 - 87 ✓ Ratibořice, Boňov, Příložany,
 - 88 ✓ Příštpo.

b.č.

10 Od Špitálu sv.Panny Kateřiny dává se knězi na den sv.Panny Kateřiny za služby Boží v den její památky skopec dobrý 26 liber,hovězího masa 12 liber,hus celá mladá,vína 8 mázů,koláčů 2 vrchovaté velké mísy,tak se nachází registrech,že jsou dávali.Nyní u hovězího masa a u vína něco ubylo./psáno v roce 1632/. Toto všechno bylo faráři odňato.Obyčejně dostával farář,naposled Frant.Columbus od panství každoročně velikonočního beránka,avšak když náš nejjasnější hrabě Domíjlik Kauniz dostal přímo ze Španělska 70 oveček a 80 beránků - /Stáliež do Vídně 10.000 zlatých/ -a když uviděl tyto krásné ovečky u jednoho občana a byv upozorněn občanem jiným,že úředníci tyto krásné ovečky rozdávají /úředníci panští dostávali totiž každoročně velikonočního beránka/-odňal je úředníkům a rovněž faráři.Farář pak dostává z panského důchodu jen 6 zl.za dozor ve špitále.

Kdy byl tento špitál v Jaroměřicích zřízen,neví nikdo.Toliko to je známo,že,když již byl v troskách,byl znovu vystavěn s kaplí sv.Kateřiny roku 1671 a 1672.Našel jsem o tom zápis: Roku 1671 a 72 urozený Jan Creutz,hofmistr dvoru J.H.M. Pana Pana z Questenbergu /titul/ dal ~~jest~~ špitál za mostem Na Lhotě sv.Panny Kateřiny i s kaplou znovu z ~~gruntu~~ na náklad svůj a z almužny z lásky podstatně s oltářem novým a obrazy vyzdvihnouti a až posavád,dokud živ jest v týž špital přijímá stary. Roku 1673 25.září v den sv.Panny Kateřiny nehoře jmenovaná 1673 kaple jest posvěcena pro průchod boží služby od dvojjetihodného a vysoceučeného kněza Jana Václava Achantis,toho času pana děkana jaroměřického dle licenty G.K.O.Mti Pana Pana biskupa olomouckého a úřadů konsistoriálních.

Roku 1677 dne 9.srpna v kapli špitálské oltář nový svatě Panny Kateřiny od Pana Pana officiála a sufragana olomouckého jménem Jana Josefa Breunera /titul/hraběte etc.téhož dne po mši svatě v též kapli byla týmž officiálem udílěna svátost biřmování. Nutno dodat,že to je záznam Pavla Polacha,zdejšího děkana. V Jaroměřicích je prastaré "^{darované}Xenodochium"/~~odůmř~~ ?/ zřízené od r.1382 občanů různých obcí a osob,z něhož se dovídáme,že kdysi občané ze vsí Boňova,Přiložan a Blastnice odkázali svá pole zmíněnému špitálu.Jistý Šimon Kaisirek,majitel svobodného mlýna Královec odkázal - nemaje dětí - svůj zpustlý les špitálu.Jest o tom zápis u markraběte znojemského česky:Panu Joštovi markrabímu a země znojemské.od Pavla Zwiře ve kterém se dovolává autority knížete ve věci vlastních polí,daných špitálu jaroměřickému za 105 zl.a další ohledně mlýna roku 1512 a to před rozkplem Luterovým.

Rozmnožil a opravil to jistý pan Jan Kreutz, ^{hořmíst} vrchní u nejjasnějšího pana Hraběte z Questenbergu složiv svůj majetek na 3.000 zl., četní jiní pak věnovali svá pole a louky tomuto odúmrtí, jak stará matrika ukazuje. Je pod přímou pravomocí olomouckého biskupa, což bylo též roku 1677 nejdůstojnějším a nejjasnějším panem Janem Josefem Breiner visitováno. Nemá tedy panství právo přisvojovat si majetek sekulární. A já, Pavel František Polach děkan a farář jaroměřický stál jsem v čele špitálu a po všechen čas jsem rozhodoval o přijetí potřebných pro nadaci. Je tomu však jinak: Panství jaroměřické má pole, louky a les tohoto špitálu a vyživuje místo ^{toho} 6, 12 chudých, farář pak je ponechán dozor, zda chudši dostávají přesně všechno, chudši jsou však do špitálu dáváni panstvím. Viz fundační knihu, mnohá zřízenou, tam jsem na straně 46-51 zapsal tuto nadaci, originál jest pak rovněž uložen ve farním archivu.

Jeho milost pan hrabě z Questenberga /titul/ Jan Antonín 1673
pán zdejších gruntů dal jest kapli loretskou za mostem
na lhotě podstatně vyzdvihnouti, v kteréž kapli mše svatá
ponejprv konána byla, když roku 1673, 17. září Jeho Milost
císařská z Hory od Prahy k Vídni jeti domů ráčila a svůj
noclech s jinšíma kavalíry v zámku jaroměřickém a v městě
mniela. Jméno Jeho císařské milosti Leopold, toho jména prv-
ní. Jmenovaný dům lauretský, aneb kaple roku 1675 1675
dne 2. února v den Očišťování Panny Marie jinak Hromnic, Pá-
nům Servitům Služebníkům Panny Marie, řádu pod černým škapu-
lířem od Pana, Pana patrona aneb fundátora, pána gruntův je
odevzdán se slavnou procesí z chrámu Páně s nesením loretan-
ského obrazu Panny Marie od 4 Služebníkův toho řádu s ode-
vzdáním jim toho místa od pana preláta kláštera Louckého
pod Znojmem, řádu premonstrátského jménem Norberta Pleiera
Jím pak místo jmenovanému řádu ve špitáli novém výše jmeno-
vaném jest až do vystavení kláštera vykázano.

Téhož roku 1675, 5. září založen jest klášter pro jmenovaný řád
Servitů od pana pátrna aneb fundátora Pana Pana hraběte z
Questenbergu /titulus/ Jana Antonína vedle kaple lauretan-
ské.

Roku 1677, dne 8. srpna od pana oficiála, který posvětil 1677
oltář v kapli svaté Kateřiny /viz pag. 89/, posvěcena jest
kaple lauretská se 4 oltáři na žádost pana hraběte.
Odpoledne bylo biřmování.

Já pak o 100. výročí posvěcení této kaple v roce
1777 jako zdejší kooperátor jsem měl kázání.
/p. Chvíliček/

Téhož roku dne 10. srpna v den sv. Vavřince byl tento chrám
Páně od jmenovaného pana oficiála posvěcen. Odpoledne biř-
mování.

Posvícení slaví Jaroměřice v neděli po sv. Vavřinci

Roku 1679 dne 16. října byl nový, avšak ještě nedostavěný 1679
klášter předán Otcům Servitům panem fundátorem výše ča-
sto jmenovaným prelátem řádu premonstrátského, pána na
Budči etc. Norbertem Plejerem.

11. Roku 1698 byla pozlácena v kostele sv. Markéty. Malíř do- 1698
stal 300 zl., za práci 150 zl. celkem 450 zl. Tato kazatel-
na, jediná starožitnost, dosud r. 1808 existuje.

12. Roku 1698 byl stejně dobrým zlatem ^{pozlacen} hlavní oltář farního
kostela. Malíř dostal 640 zl., od práce 450 zl, celkem te-
dy 1090.- zl.

- 90 b.č. Tento oltář je v kostele v Lukově.
- 13 Roku 1701, 1. října ukradli zloději ze zákristie 2 ostensoria, 3 kalichy, 3 páry konviček stříbrných se 2 miskami, víko ciboria a 5 zl. v hotovosti. 1701
- 14 Roku 1697, 27. listopadu vypukl v Jaroměřicích oheň u Cinka skrze nějakou neopatrnost. Shořely 3 selské domy, 4 obecní a chalupa u hřbitova, kde bydlel hrobař.
15. Léta Páně 1698, 20. července se strhla strašná bouře o 3 hodinách odpoledne a od Želetavy až do Křtěníce na vzdálenost 5 mil bylo krupobitím utlučeno, ani klas nezůstal a v zadní tratě, jaři nejsou ještě sklizeny a všecko bylo zničeno. Z toho nastal mezi lidmi veliký pláč a úpění a následoval veliký pád dobytka. 1698
16. Léta Páně 1698, 4. března na děkanství blíž chrámu páně mezi 10. a 11. hodinou vznikl z neopatrnosti čeledi oheň v malé kuchynce, kde se topí do světnice nad stájí a do horní světnice, když tenkrát pan děkan /titul/ Pavel Franz Polach bydlil a právě na podagra ležel. S Boží pomocí byl tento nebezpečný oheň uhašen a nejvíc s bedlivostí pana kaplana Jiřího Niklas. Tento dům již neexistuje.
17. Roku 1699 veliká neúroda obilí, takže se hned po zasetí míra žita platila 1 zl. 30 kr. a na to na Nanebevzetí Rodičky Boží Panny Marie o 3 hodinách strhla se bouře s krupobitím, kteréžto nemalou škodu obzvláště na jaři způsobilo.
- g.91 18. Roku 1695, 4. června, právě když žito bylo v plném květu, jinovatka je téměř úplně zničila stejně jako ozimy, vinice a ovoce. Cena vína za 10 uřen dostoupila až 120 zl., žito pak stálo 2 zl. 30 kr., pšenice 3 zl.
19. Anno 1697, 9. července udeřil blesk do domku za špitálem, kde bydlel Jakub Klouda, listonoš. Nezapálil však, ale proraziv klenutí a vyraziv část zdi, zmizel. 1697
20. Roku 1698 vytrvalý mráz, který trval nepřetržitě od 5. prosince do 21. března. Napadla spousta sněhu, která při náhlé oblevě způsobila záplavy a napáchala mnoho škod: Mnoho vsí bylo zničeno, mosty odnešeny. Mezi jiným krásná zahrada ve Znojmě u kláštera Louckého ztratila své obezdění, po němž nezůstalo ani stopy. 1698
21. Roku 1699, 15. srpna při bouři s krupobitím zapálil blesk mandel na poli 1699
22. Roku 1702, 14. června byl přelíván velký zvon, který ještě letos existuje /1808/, pro jehož zvětšení zvonař z Vídně s sebou přivezl 13 centů materiálu bez našeho souhlasu ačkoliv jen za 50 zl. a chtěje na tom vydělat, utrpěl škodu. 1702

b.č.

roky

- Neboť zvon nebyl řádně ulit a když byl proti naší vůli zavěšen, utrhly se mu při zvonění tzv. Ucha a spadl dne 8.7. Ani druhé přelití nebylo správné, teprve potřetí dne 29. srpna a jeho 13 centů se ztratilo v dýmu. Zvon váží 51 centů. Zvonaři jsme dali 488 zl. 30 kr.
23. Roku 1702, 1. listopadu v 6 hodin večer vypukl oheň v domě jistého Dvořáka mezi domy lazebníka a Pavla Palsy a ztrávil v části od dřevěného mostu až k mostu kamennému, kudy se jde do Ratibořic a 4 chalupy na Kobylím trhu. Dal jsem pohořelým 100 měřic žita /totiž P. Polach/
24. První zřízení umíráčku. Paní ^{hejtmanka} kapitánova věnovala 11 zl., a já jsem doplatil zbytek. Stál 26 zl. Tohoto roku 1703
25. 12. listopadu vznikl velký poplach vyvolaný rebely Rakouského a jeho druhy. Lidé stěhovali svůj majetek na bezpečnější místa. I my jsme zařízení kostela s cennějšími věcmi dali odvézt do Brna.
26. Roku 1704, 20. června vypukl těžký požár, který ztrávil celé 1704
Horní náměstí kromě 3 domů. Shořelo celkem 18 domů.
27. Tohoto roku 1705, 23. července pro neustálé nájezdy uherských rebelů, když byla ohněm a mečem zpustošena velká část Moravy, byla provedena mobilisace moravského občanstva, ale sotvaže se venkované hnuli ze svých vsí, ihned obrátili své zbraň proti svým důstojníkům a nadřízeným. Především museli býti uklidnění a rozpuštění, jinak by byli bývali sami provedli rebelii a robota by byla, bývala musela být zrušena. Správce pana hraběte z Aichbichlu, ^{hejtmána despotického panství hrabě} z Eubouchu, kapitána okresu zabili a on sám tak že utekl do Miroslavi do zámku. Potom vyplnili Židy a jejich domy zbořili.
27. Byla uzavřena dohoda o stavbě farní budovy /Viz pag. 1 a 2/ 1706
28. Nešťastnou náhodou vypukl ve Štěpánovicích dne 17. srpna oheň. Shořelo 6 selských domů. Jistý zámožný občan Pavel Kroutil uložil své cennosti do sklepa, do něhož byl vchod z chodky. Když však požár zachvátil celý dům a shořely i dveře do sklepa, udusil se se ženou a 3 dětmi. /Těchto 6 domů shořelo opět v roce 1772, kdy jsem zde kaplaoval /Chvilíček/
29. Téhož roku 6. října večer kolem půl desáté chytily se saze v novostavbě fary a strašný oheň, jemuž nic nestálo v cestě, zvláště, když žebříky byly vadné, hořel asi hodinu než shořely saze. Žádná škoda nebyla způsobena. Noc byla totiž tichá, bez větru.

b.č.

roku

30. Roku 1707 dne 2. ledna vyšel nebezpečný oheň z komína špi- 1707
tálu, který však byl sběhnuvšími se lidmi se všech stran
s pomocí Boží uhašen.
31. V letoším létě bylo takové sucho, že již o svátcích svato-
dušních většina žit byla bílá, velký nedostatek jařin, ale
protože po několik roků byly přebytky a u sedláků byly sýp-
ky plné, nepřestoupila cena žita 1 zl. 18 kr. Pro veliké su-
cho nebylo v tomto létě slyšet žádné hřmění.
32. Roku 1708 hned od začátku roku nebyly žádnémrazy, takže pro 1708
teplotu vzduchu jsme museli 17. ledna otvírat okna.
33. 26. září vypukl nebezpečný oheň u Jiřího Pavlíka, ševce a
zdejšího občana, který však byl včas uhašen.
34. Roku 1709 hned od počátku roku nastala tvrdá zima, která ještě 1709
6. ledna zesílila a potrvávala až do 14. února s přestávkou dvou
dnů a znovu mrzlo a sněžilo až do květné neděle. Tato připadla
na 24. března. Není divu, že dosud sněžilo.
35. 31. října chytily se saze v komíně domu ^{purkraběho} J. Burgevia, což bylo sběhem
lidí včas uhašeno.
36. Roku 1710, 9. září kolem 4. hodiny odpoledne vypukl oheň v domě 1710
kováře v Příložanech. Za silného větru shořelo 6 selských domů
totiž Šimona Berky, Šimona Orníčka, Pavla Kselíka, Mikuláše Dohnala
Aegidia Miče a Kristiána Kselíka a 2 pastýřské chatrče se zmí-
něným kovářem. Neštěstí zaviněno nedbalostí kováře, který z dílny
vyvážel žhavé uhlí. Dvěma, t. j. Kristiánu Kselákovi a Aeg. Mičovi
zůstaly stodoly, všechno ostatní shořelo od základů. / Ze stejné
příčiny vznikl v roce 1758 požár v Mor. Prusech, shořelo půl vsi
s velkou a malou věží, farní budovou a stodolou. Já jsem tehdy,
když pruský král obsadil Olomouc, se vrátil domů z Kroměříže, kde
jsem studoval nejnižší třídu gramatiky a vrátil jsem se včas,
můj otec byl tam hospodářským úředníkem. Vše jsem viděl vlast-
ními očima. / Fr. Chvilíček, farář.
37. Šibenice, která se zřítíla, byla dne 5. října znovu postavena.
Tomuto slavnostnímu aktu dodala lesku přítomnost nejjasnějšího
Pána hraběte Jana Adama z Questenbergu, ^{měst. rady} senátu a lidí s ~~je~~
prapory.
38. 7. října jistý Otec Kapucín, Antonius a Luca, Ital, apoštolský mi-
sionář za sběhu mnoha set lidí a sám napřed latinský lidu ká-
zal, což druhý překládal do češtiny. Pokládal jsem za prospěšné,
že lidé domnívajíce se, že má ducha Páně a zná tajnosti lidské-
ho srdce, mnozí svatokrádci své svědomí očistili.
39. Veliký mor dobytka a ačkoliv v okolních dědinách mnoho tisíc
rohatého dobytka skoro všecken uhynul. Pán Bůh nás ráčil to-

- 2 b.č. hoto moru uchrániti.
40. Jakási žena povětrná a drzá tak zmátla nejjasnějšího pána, ^{8-a}že všichni div neuvěřili, že je dcerou velkého Mogula. Své neřesti dovedla tak skrývat a neznámým jazykem žvanit, že ji všichni začali jmenovat princeznou. Její neřesti byly přece jen odhaleny a ona včas zmizela.
41. Roku 1711 od svátku sv. Michala až do června s malou přestávkou - 1711 kou v zimě přišlo. Z toho pak prý vznikl mor zvláště rohatého dobytka, z něhož mnoho tisíc uhynulo, takže v mnohých vsích i městech sotva zůstal kus tohoto dobytka.
42. Roku 1712, 7. června byli popraveni stětím muž a žena zde v 1712 Jaroměřicích u božích muk /již zřícených - vídal jsem je po mnoho let/, kudy se jde do Přílohan, jménem Pavel Doležal a Maryna, jeho pastorkyně pro cizoložství a smilství a vraždu dítěte spáchanou s manželem své matky, zabití dítěte, on pak pro cizoložství a smilství prvního stupně příbuzenství jako pastorkyně.
43. Roku 1713, dne 25. května v den Nanebevstoupení Páně udeřil 1713 blesk do domu Valentina Kočap u děkanství, ale nezapálil.
44. Ves Boňov podruhé vyhořel. Poprvé 4 chalupy a podruhé zbývajících 6 domů. A neúrodný byl tento rok, obilí strašně málo se sešlo ve stodolách, víno a ovoce skoro žádné a zatím co v roce 1712 se víno kupovalo za 7 zl. 30 kr., nyní se platí za 40 zl. /Vas lo urnarum/.
45. Roku 1714 velký nedostatek vína, takže nádoba se platila 1714 75 zl. dosti špatné jakosti. Nyní se platí 240, 230, 220 zl. a není k ničemu.
46. 10. října za silného povětrí vypukl oheň v domě Bartoloměje Kláska zde u děkanátu a shořelo 16 domů, 2 za vodou a všechny stodoly za vodou. A protože byly nabitý obilím, byla způsobena nesmírná škoda jednak na zrně k usušení ve stodole ~~xxxxxx~~ Matěje Neuwirtla přes 40 metr. a mnoho ještě ve slámě shořelo. Pán Bůh nás jedinečně ochránil. na děkanství.
47. Roku 1715, dne 4. ledna syn kdysi štatého Fabiána N. jménem Martin zapálil ze zlomyslnosti stodolu občana Kovárníka ve Štěpánovicích, která za odvráceného větru sama shořela. Protože však stejně zlomyslně zapálil dříve chalupu jistého člověka ve Štěpánovicích, byl 10. května u šiběnice zaživa upálen.
48. 12. července lehly popelem při sušení konopí nejlepší 4 domy v Příštpě. Z neopatrnosti.

Pamětihodnosti nové

1. Roku 1793 vypukl oheň kolem jedenácté hodiny v noci na předměstí zvaném Kobylí trh. Tento oheň byl na tento den předpověděn. Školní chlapci mluvili o tomto ohni před 3 dny. Jeden hoch přistoupil ke své babičce Hambálkové večer. Jít spát ke své matce nechtěl a říkal, že dnes vypukne oheň. O půl 10. večer pohlédl z okna a řekl: "Dosud nehoří, ale hořet bude!" Když se mu babička posmívala, vždy jí odpovídal: "Ano, chlapci to říkali." Před 11. oheň vypukl. Strávil celé toto předměstí po obou stranách až k domu tkalce Čepa exklusive. Lidé říkali, že slyšeli výstřel. Mladík jeden ustal v lovu a vystřelil po někom, kdo utíkal po střeše stodoly a tak zapálil. 1793
2. Roku 1803, dne 26. prosince, když se po úmrtí děkana a faráře jaroměřického ~~konopřízdního~~ ho Antonína Jalce uprázdnila jaroměřická fara, 1803 se svolením slavné císařsko-královské gubernie brněnské, byla socha Bolestné Matky z kláštera OO Servitů, který byl zrušen v roce 1785 oblečená přenesena slavnostně do farního kostela. Bylo to odpoledne za doprovodu Michaela Eytelhubera a tam umístěna pok kůrem u oltáře sv. Anny.
Hned prvního roku, co jsem byl farářem zde, dne 12. listopadu večer 1804 po šesté hodině vznikl oheň ve stodole u rybníčka, tehdy plného vody mezi stodolama. Jaká hrůza zachvátila všechny v Jaroměřicích, kdož to může vypovědět? Nářek lidu stěhujícího své svršky byl viděn, byl slyšen. Hned hořelo 5 stodol. Od nich pak, protože vítr vanul směrem k městu, chytila stodola Pavla Prokeše, odkud oheň vnikl po obou stranách do stodol, od nich pak chytily stáje a domy na Horním náměstí. Byl to požár věru strašný! Ze střechy domu, v němž bydlel pan nadlesní, vylétaly do vzduchu jiskry a padaly na střechu kostela, do panské zahrady a přece Milosrdný Bůh kostel před ohněm ráčil uchránit. Za dne seslal trochu deště, načež následoval led a šindel napuštěný olejem a zledovatělý nedovolil, aby k němu jiskry přilnuly. A tak spadaly na zem. Děkoval jsem Bohu a prosil, aby ráčil jiskry odvrátit od oken na střeše. Dobrotivý Bůh nepřipustil, aby jiskry zaletěly oknem pod střechu, - Od domu občana Myslíka č.p. 28 shořely domy Matěje Havlína, vulgo Loucký č.p. 9 a dům v jehož přízemí jsou krámky, č. 12 a dům, kde bydlí madlesní č.p. 13. Na Velkém náměstí od domu sochaře č.p. 59 až k domu Barbory Pasciaveli incl. Shořelo celkem 28 domů a 13 stodol. Oheň se zastavil na Horním náměstí u domu Josefa Klaudy, kováře, protože byl kryt taškami. Z druhé strany u domu č.p. 29 se oheň zastavil podivuhodným řízením božím a úsilím lidu, protože hořící střecha byla od střechy zachráněné vzdálena sotva loket, i když obě střechy měly společný okap dřevěný. U domů č. 9 a č. 63 se oheň zastavil, protože je navzájem odděloval průjezd.

b.č.

- 3 Jak tento oheň vznikl, bylo vyšetřováno komisí, jíž předsedal sám přeosvícený pan ^{hejtman} kapitan distriktu Rosenzweig - zjištěno nebylo nic. Příštího roku si povídaly 2 služky, jak tento oheň vznikl: Jeden občan přišel večer domů a pitím zmožen křičel s manželkou, proč nezatopila v kamnech, která mu odpověděla: "Protože jsem neměla doma dříví." On uchopil lucernu, zapálil svíčku a vložil do lucery, které nebyla se všech stran zasklená, vstoupil do své stodoly, nasbíral tam drobné dříví, tzv. votýpky a zanesl je domů. Po jeho návratu vznikl v jeho stodole oheň. Pravdou je, že tento občan neměl již v Jaroměřicích klidu, prodal svůj domek a odešel do Nové Říše.
4. Roku 1805, dne 4. května jedna dívka ze zvrhlé touhy vidět 1805 hořící oheň, zapálila v Popovicích domek ^{naivně} kraváka před 11. hodinou ranní. Protože domek stál osamocen, shořel sám. Toto děvče chtělo jako chůva s děckem, které měla s sebou, zapálit u sedláka uprostřed vsi. Ale tam vyváželi hnůj a tak tam pořád někdo byl, neodvážila se to udělat, Když pak v domě kraváka nikdo nebyl, odvážila se tohoto zločinu. Byla odvezena do vězení ve Znojmo, Protože však nebyla ještě 14 let, byla vrácena do Jaroměřic a po 14 dní musela být vyučována v lásce k bližnímu.
- Vyučoval ji František Jelec, kaplan. Také jsem ji navštívil a dal ponaučení.
- 5 Roku 1804, dne 3. listopadu složil do mých rukou vyznání katolické víry Michael Fabriczi, hodinář, původem z Uher /Neusohlio/ 1804 syn učitele vyznání ^{maršáka} augustanského a příštího dne jsem jej sezdal.
6. V Ohrozenici vyhořely 1805 2 chalupy. 1805
7. Tohoto roku 1805 najaře a vlétě byl mezi lidem neslýchaný hlad, zloděj se přižívoval. Byl nedostatek obilí. Měřice pšenice dostoupila ceny až 17 zl., žito až 15 zl., ječmen až 10 zl. oves 6 zl., hrách 20-22 zl. Já jsem prodal míru pšenice za 7 zl. 45 přečistěnou za 8 zl. 30 kr., žito za 7 až 8 zl. 13 kr. 14 dní před velikomocemi jsem byl s prodejem hotov. Předě žněmi jsem prodal půl míry za 5 zl. a jinému za 6 zl. Ječmen jsem prodal za 4 zl. 6 kr. a 18 kr., hrách za 6 zl. 45 kr. a za 8 zl.
- Tohoto roku 19. listopadu kolem 11. hodiny přišli první francouzští jezdci počtem asi 84 s generálem Maisonem. Do domů nevkrčili, jen na zámeckém nádvoří a na náměstí dali koním obrok, který museli dodat občané. Jídlo a pití jsme francouzským vojákům museli všichni dodat. Já jsem dodal hovězí maso, kterého jsme se v tento den museli vzdát a 2 bochníky bílého chleba s velkou nádobou vína, což mi 1 z občanů pomohl nésti a protože v zámku neměli dostatek pečeného masa, poslal jsem též pečeného kohouta, a na ku-

b.č.
8. chařka -nevím z jakého popudu - upekla tohoto dne dva.
Panské koně si vzali a slíbili, že je do 3 dnů vrátí, slibu
však nedodrželi. I selské koně zabrali, kteří právě navážely
robotou dříví na pilu. Od panství požadoval tento generál
výpalné 2.000 zl., na žádost se pak spokojil s 500. Obec mu-
sela dát též 500. Když pak ~~tito~~ o 2 hodinách odpoledne ode-
šli, večer přišli jízdní myslivci. Musel jsem do svého farního
domu přijmout velitelství s kapitánem, 4 jezdci a 6 pěšáků,
kteří konali strážní službu u mého domu. Tito důstojníci by-
li mužové skromní a vlídní a z pěšáků se žádný ničeho ani
nedotkl. Tito důstojníci vrátili mi při odchodu noční čepice
a stuhu, kterou jsem jednomu dal. Služkám za práci zaplatili
stříbrnými penězi. K večeri dne 20., ke snídani a obědu 21.
požadovali ode mne jen snídani a dobře jim chutnalo. Koneč-
ně dostali pečeného kapouna a pečené maso hovězí, které však
do mé kuchyně sami dodali, bochník chleba a sklenici vína.
Já pak, aby snad nechtěli ubrousky k zabalení masa, nabídl
jsem jim zelné lupeny, což s povděkem přijali. Po jejich od-
chodu jsem šel do kostela odsloužit mši a viděl jsem, že lidé
jsou již veselejší. Vraceje se z kostela, myslel jsem, že si
dnes snad již odpočnu. A hle! Co takto uvažuji, zastaví mne
Francouz a ptá se, zda jsem farář. Na mou odpověď mi dal
lístek, že mám do mého domu přijmout tři: kapitána, majora a
lajtnanta, 2 koně a 3 sluhy. Byly to mužové velice vlídní.
Při jídle mi vždy dávali přednost, potom kaplanovi, admini-
trátorovi, pak napřed kapitán majorovi, lajtnantovi anakonec
sobě. Dne 23. t. m. v noci jsem těžce onemocněl, ale velice se
mi ulevilo, když oni dne 25. ráno odešli, davše "Trinkgeld"
kuchařce a služkám. Po několika klidných dnech nás navští-
vili Bavoři. Já jsem do svého domu přijal 2 důstojníky se
2 sluhy. Byli velice přívětiví a zůstali zde do 5. prosin-
ce. Odešli pak k Jihlavě, kde se měli utkat v boji s arcí-
vévodou Ferdinandem. Ale z plánovaného boje nic nebylo, pro-
tože arcivévoda právě dostal oznámení, že bylo uzavřeno pří-
měří. Pak už žádné vojsko francouzské ani bavorské neprošlo
Jaroměřicemi. Občané byli Francouzi přetíženi: Matěj Havlín
jich měl v domě 50, kramář Maršovský 66, jiní 38, Podsedníčci 17,
chalupníci po 2, 3, 4, kteří konali službu poslu, neměli nikoho.
28. prosince jsme dostali radostnou zprávu, že mír byl uzavřen
a podepsán.

- 49 Jistý bezvadného života a pověsti Jan David ve vysokém stáří po 40ti letech ~~konšulární~~ službě ^{na obci} zemřel 23.ledna. 1716
- 50 Z nedbalosti vyhořelo v Příštpě 8 domů nejbohatších sedláků a kovářská dílna, odkud oheň vyšel. Bylo to 17. března.
- 51 Dne 3. května počala téci voda z vodovodu. O tomto vodovodě je nutno podotknouti: Na farní zahradě za Lhotou, u cesty kudy se jde do Ohrazenice, jest význačný pramen, který této louce značně škodí, protože odplavuje půdu a vytváří bažiny. Když pak R.R.P.P. Servité trpěli nedostatkem studniční vody, žádali, aby byl dovolen vodovod rourami a tím že se bažiny vysuší. Když se uvážila užitečnost toho pro faráře a pohodlí pro klášterní konvent, se souhlasem nadřízených byl vodovod povolen, což zde zaznamenávám pro věčnou paměť! /:že já jsem to zapsal do této knihy na důkaz, že louka patří faráři:/ Franc. Chvíliček/
- 52 Ves Příštpo letos 29. srpna vyhořela potřetí a byli nadobro ožebračeni.
- 53 28. října, když nová věž byla dohotovena tak, aby mohly být zavěšeny zvony, vyslalo biskupství nejdůstojnějšího pana preláta novoříšského Pana Petra Credis, aby ji posvětil. Tohoto dne byly posvěceny sňavnostním způsobem 3 zvony a to první ke cti Sv. Markéty, druhý ke cti sv. Jana Křtitele, třetí ke cti B. P. Marie. *Paměť!*
- 54 Všechny tyto zvony byly na věž vytaženy bez nejmenší škody a o svátku O. O. S. S. bylo jimi poprvé zvoněno i při požehnaní.
- 55 Před farní budovou jsem vlastním značným nákladem zřídil zahrádky a dal je oplotit. I stromy jsem tam nasázel. P. Frant. Columbus dal tyto zahrádky znovu oplotit, když jsem zde kaplanoval a já znovu v roce 1805. Avšak mne sámého stály ploty více, než oba ploty mého předchůdce, protože dříví, dělníci a hřebíky byly velice drahé.
- 56 Tento rok byl chudý na ovoce, vína bylo málo a nedalo se pít.
- 57 Roku 1717 byla zima bez mrazu a bez sněhu. 1717
- 58 Protože farář dochází do kostela se ztrátou času a někdy též s újmou na zdraví, dal jsem Jeho ^{Ex. el.} Jasnosti panu hraběti slovo, že chci dáti 150 zl. na postavení naproti kostelu, jinak u domu Zelinky, aby tam bylo postaveno slušné bydlení a ihned jsem složil 100 imperiálů, nic se nestalo. /:
- Zdá se, že z toho nic nebylo - alespoň, když jsem já sem přišel padesát roků po smrti pana děkana jako kooperátor, nic jsem o tom neslyšel.

b.č.

Roky
1718

- 59 V roce 1718, 3. ledna byla za děkanstvím v noci uškrcena vdova od lupičů. Můj kaplan slyšel její křik, vzbudil všechny domácí, ale pozdě - našli ji již mrtvou. Lupiči vyplašení střelbou, utekli, nechali všeho, nic neukradli. Při tom Matěj Nechvátal bez mého vědomí uchopil mé 2 pistole a domnívaje se, že nejsou nabity, vložil do nich na zkoušku kamínky, postřelil 7. ledna svou manželku, která zemřela dne 11. ledna.
60. 6. dubna vnikli zahradou a mezi stodolou a stájí zloději, ukroutili zámky, chtějíce ukrást vykrmeného vepře. Protože však nebylo možno tudý vepře vytáhnout a jiné cesty nebylo, když spousta ostatních prasat se nahrnula na obranu a svým křikem byla by vzbudila lidí, ukradli 6 moráků.
61. Bylo takové sucho, tohoto roku, že se to nedá ani vypsati. Pšenice a žito bylo velice málo, ječmene ještě méně, stejně i ovsa, hrách skoro žádný, zeleniny, konopí, řepy a pšeně vůbec nic. Mlýny požadovaly neslýchané melné: zaměřici 20 kr. pro nedostatek vody. /: Dobře si pamatuji, že jednoho roku - byl jsem tehdy kaplanem na řece Dyji - se od 1 měřice platilo kromě rozprachu 1 zl.: /
62. 11. července byl na šibenici oběšen cikán pokročilého věku a 3 cikáni byli bičováni za překročení zákazu návratu. /: Jaroměřice jako tehdy všechny města měly "právo meče" - šibenice byla zrušena z rozkazu císaře Josefa II.: /
63. 20. července nejen že byly skončeny žně, nýbrž i desátky byly vyťčeny a svezeny, množství však a jakost byly poznamenány suchem.
64. Jedna žena z Jakubova, která svůj domek dvakrát zapálila a manželka se pokoušela otrávit, zde u šibenice byla štata a spálena. Stalo se 16. září.
- 65 Roku 1718, 27. října o 6 hod. večer vypukl oheň v domě ševce Pří- hodyla 3 domy lehly popelem. Podivuhodno, že při silném větru a blízkosti četných domů nebyl požár větší. 1718
- 66 14. prosince pravděpodobně ti zloději, kteří ukradli moráky, vnikli na děkanství toutéž cestou a ukradli 2 nejlepších krávy.
- 67 Rok význačný suchem, jemuž nebylo rovno, pokud se pamatuji, větší na plodů uschla, víno však bylo sladší než med. Je však pochybné, zda se dá pro přílišnou sladkost udržet a nezmysnout, jak se stává v Itálii. Ke konci žní byl nedostatek chleba a měřice žito stála 3 zl.
- 68 Anno 1719 Obec se zavázala vydržovat na nové věži vězníka. Věž byla letos dostavěna a dodělána. /Tato věž měla střechu, že jsem jí podobné nikde neviděl. Na zdi stálo 8 sloupů bíle oplechovaných, nad tím visely zvony hodin, nad těmito sloupy byla střecha, na níž stála na koulích pyramida, nad tím železný kříž 60 liber, železo,

které procházelo koulí a křížem, vážilo jeden cent.

Roku 1773 dne 25.května bylo mým kolegou Josefem Mikulovským, kaplanem, vedeno procesí do Radkovic za vyprošení deště.

Můj principál D.de Stehno šel též. Mně pak nařídil, abych, až půjde s Mikulovským z Radkovic do Krhova na snídání, ~~abych~~ šel processí naproti a dovedl je ke kostelu. Vedl jsem tedy processí, a když jsme došli k radnici, spadl s věže ten velký globus s křížem a železem ve váze 1 cent. Právě jel kolem s prázdným vozem ke svému domu Havlín. Padlo to mezi koně a vůz. Koním se nic nestalo, jen prostranky byly zpřeráženy. Jaká to Boží Prozřetelnost! Kdybych já ~~xxx~~ v tuto chvíli býval byl s processím u kostela, kolik by nás bývalo bylo zabitých! Byl bych býval v tuto chvíli u kostela, kdyby Boží Prozřetelnost nebyla zařídila jinak.

O půl 11. jsem byl volán k nemocnému a jel jsem na koni do Lesůněk. Vrátil jsem se o půl jedné a snídal jsem v šatě, v němž jsem jel na koni. Když jsem snídání končil, přišli 2 občané a žádali, abych šel za město naproti processí. Hned jsem vstal od stolu a požádal je, aby měli malé strpení, než se přezují a převleču do taláru. Nebyť tohoto převlékání, ~~byl bychom~~ s processím došli až ke kostelu a bylo by vyličeným pádem několik raněných nebo dokonce zabitých. Místo tohoto železného kříže byla zhotovena soška představující oko neboli Prozřetelnost Boží, která větrem mohla ^{se} otáčet. ~~Byla~~ umístěna nad kopulí kostela, protože celá tato nádherná střecha byla snata a věž byla pokryta tak, jak nyní je.

69. Podivuhodno, že po celé léto ani nesprchlo a přece ozimy se jakž takž vydařily, ale jařiny selhaly.

70. Z kroniky č.4 bylo vypsáno: Přijda na faru, píše D.de Stehno, shledal jsem farní kostel Sv. Markéty sice nový /:nebož starý, který byl klenutý, pan hrabě Questenberg zbořil:/ ale stavebně ještě ne-1747 dodělaný, v kterémžto stavu dosud trvá /:totiž trval za času D.de Stehno:/ Když pak chtěl nejjasnější pan hrabě, aby byl posvěcen, musel na příkaz Nejjasnějšího knížete a biskupa olomouckého Arnošta Jakuba de Lichtestein dáti zazdít 12 dveří nepotřebných pro vstup do kostela. O čtvrté neděli po Sv. Duchu posvětil roku 1739 Já František Chvíliček, farář jaroměřický, končím zapisování pamětí starých jaroměřické farnosti. Kdo by si přál více, nechť si pročte všechny 4 protokoly, z nichž jsem pracně vyhledal všechno, co se týče jaroměřické fary a co jsem považoval za pamětihodné.

b.č.

roky
1772
1773

9. Roku 1772 od 31. prosince přišlo, 1. ledna byl silný mráz který zničil několik stromů zde na zahradě obzvláště 2 velké míšenské jabloně.
10. Tohoto rok řádily zde epidemické nemoci. Při tom zde zemřel kooperátor Jiří Pacher a lukovský farář Josef Ruprecht, což mi dalo příležitost, jako kooperátorem v Nezdenicích. Mezi lidem byl hlad, nebylo chleba, třebaže žito nepřekročilo cenu 4 zl. 30 kr. však nebylo k dostání, dokud nebylo v měsíci červenci dovezeno z Uher. Příčinou nedostatku žita byla deštivá zima a sníh, kterého v březnu napadlo na výši jednoho lokte a teprve kolem 12. dubna přišla obleva v roce 1771. Tohoto roku byla zase deštivá zima. Její Veličinstvo Marie Terezie, vznešená císařovna a královna, ustrnuvši se nad hladem svým poddaných poslala také na Moravu peníze ze svého "Kammerbeutel". Můj principál dostal na rozdělení mezi své farníky 50 zl. a pomáhal jsem mu při rozdělování.
11. Roku 1773 dne 11. července v neděli po večerní pobožnosti udeřil blesk do střechy fary pokojem mého kolegy a pokojem kočího vedle stáje vyletěl oknem. Tento blesk zapálil pozednici, která nesla celou střechu, avšak sluha a kočí mého principála, jdoucí z kostela, hned u kuchyně ze stojící tam nádoby plné hustého žrádla pro prasata nabrali ho do přenosné nádoby, vyběhli na půdu a s Boží pomocí oheň uhasili. Bylo štěstím, že kolega byl jako katecheta ve Štěpánovicích, jinak by se byl ve svém pokojíku sirným zápachem udusil. Já běžel domů a potkav svého staříckého principála, slyšel jsem, jak s sebou smutně hovoří: "Já půjdu do zámku a všechno tady poručím Pánu Bohu." Jen sáček s penězi s sebou nesl. Zatím však z obávaného pokojíka kaplana byly vytrhány podlahy, jestli snad tam nedoutná skrytý oheň. Prázdnou hlíněnou nádobu stojící u zdi rozřízl blesk od shora dolů a nádoba, v níž byla levandulová voda ve výši vody usekl, tak čistě a odborně, jak by to člověk žádným nástrojem nedokázal. Konečně železnou formu na odlívání koulí pro pušky počal blesk roztavovat. Nevzpomínám si, kdy to bylo, zda roku 1780 nebo 1781, kdy také v neděli udeřil blesk do sochy sv. Floriána na horním náměstí.
12. Roku 1783 - Věž, kterou jsem výše tolik chválil, přišla o svou nádhernou střechu. Bylo shledáno, že 2 sloupy spodem zahrnují, a bylo proto rozhodnuto, tuto střechu včas odstranit, což bylo provedeno velikou a nebezpečnou prací a byla udělána střecha nová. Dalšího roku byl celý kostel znovu pokryt šindely. Bylo jich 89.300. Výlohy nesl kostel a to jak za střechu věže, tak i kostela činily 3.401 zl. 26 kr. 1 d. Tyto výlohy mohl kostel nésti, protože po smrti D. de Stehno zdědil přes 7.000 zl. Konečně pak nejjasnější kníže dal postavit věž druhou k podobě věže první a provést konečnou úpravu kostela na vlastní náklad.
13. Roku 1807 v měsíci lednu bylo veškero farní stříbro mým 1807 kaplanem Frant. Jilkem /: já jsem tehdy byl nemocen / do Mor. Budějovic k puncování. Každý kus stříbra byl označen vyražením znaku a tomu se říkalo puncování. Za každý lot se muselo zaplatit 12 kr., ale ve stříbře nebo zlatě až už za kalichy nebo jiné stříbrné nádoby. Nechtěl jsem, aby kostel přišel i jen o část svého stříbra a kdybych byl dal 3 kalichy, nestačilo by to na zaplacení poplatku. Zaplatil jsem proto čistým zlatem 175 zl. 12 kr. slovy: jednostosedmadesát pět zl. 12 kr. Všechno kostelní stříbro vážilo 876 lotů.
14. Roku 1806, 24. května ve vigiliích svatodušních jsem se svolením 1806 nejdůst. biskupského úřadu a v souhlase s nařízením nejvyššího velitele pokřtil jsem ve svém kostele židovku Marii Annu, pocházející z Krumpolce v Čechách, kterou jsem napřed vyučil ve víře křesťansko-katolické.

98 b.č.

15

po smrti děkana Pavla Polacha jeho nástupci kromě pana D.de Stehno nezapisovali žádné pamětihodnosti. Nevím, kterého roku to bylo, když jsem kaplanoval, když ohen ztrávil 4 domy v Příštpě. A jednoho dne, když jsme obědvali, udeřil blesk do prvního domu v Ohrazenici popravé straně, když se tam jde. Celá řada těchto domů shořela. Ohen jsme viděli ihned po úderu blesku, sedíce u stolu v dolní jídelně. Ihned jsme od stolu vstali, domnívající se, že hoří předměstí Kobylí trh. Krátce před tím udeřil blesk do stromu v anglické zahradě a rozházel jeho větve po parku, jak jsem shlédl mýma očima a hned na to udeřilo v Ohrazenici.

16. Mnoho tragických událostí se událo v Jaroměřicích a ve farnosti, z nich některé, pokud si vzpomenu, vypíši. Všechny se přihodily, když jsem zde byl kooperátorem a kaplanem.

Ve mlýně Královec se při mletí roztrhl mlýnský kámen a synovi mlynáře urazil nohu pod kolenem, zůstala viset jen na kousku kůže. Uřízl ji chirurg za mé přítomnosti, když jsem byl zavolán k zaopatření. - Ve mlýně Kmenta zachytil mlýnský kámen mlynářův rukáv a mlynáře zmrzačil.

Roku 1774, 12. srpna na mostě u špitálu vezl Ondřej Svoboda z pole hrách a vůz naložil příliš do šířky. Most nebyl však dosti široký, aby kolem něho mohl projít člověk. Jedno děvče čtrnáctileté ustoupilo k soše sv. Kříže na mostě, domnívající se, že hrách z vozu jí nezachytí. Zatím však hrách zachytil sochu sv. Jana Evangelisty, která byla blíže ke šranku mostu než kříž, sochu shodil a děvče bylo zabito. Pohřbil jsem ji dne 14.

Roku 1775 jsem pohřbil chlapce v Boňově, který se nešťastnou náhodou uškrtil.

Lovecký druh nadlesního Václava Fuchsy, máje pušku zavěšenou na rameni hlavní dolů, sklonil se nad lesní studánku, aby se napil vody. Přivěšená puška spustila a zabila ho. Syn Jakuba Rajského stejného jména, mladík 18. roků, když kopal v cihelně hlínu, zavalen vykopanou hlínou, zahynul.

V Přílozanech sedmiletý chlapec Ondřej byl mnou pohřben dne 3. srpna. Byl zabit kopnutím koně.

Decurio Decurio slavného pluku Lacy manželku jednoho pěšáka, který sběhl, nestoudně obtěžoval, proto ji ten desáter udělal v obličeji nožem několik šrámů. Když pak byl vojáky pronásledován, skočil do rybníka u Hradiště a tam utonul. Když jej vytáhli, byl na rozkaz pluku u tohoto rybníka zakopán. Jeden gefreiter mezi stodolami u hřbitova se oběsil. Z příkazu legie byl pohřben venku před zdí hřbitova. Panský porybný, velký piján a nevěstkář, se oběsil v domě, kde bydlel, na půdě, muž obrovské postavy. Jako kaplan jsem tam rychle přiběhl a dal mu otevřít tepnu. Vyteklo několik krupějí krve, dal jsem jej masírovat, ale vrátit duši do těla jsem nemohl. Tento z rozkazu okrskového kapitánátu byl v tichosti pohřben na hřbitově, ale u zdi. V Příštpě panský správce, muž jinak dobrý, po tři dni pil a pil kořalku. Pak šel k rybníku, svlékl se a zul, skočil do rybníka a utonul. I ten byl pohřben jako předešlý.

17. Připojuji nápisy na kostelních zvonech:

Velký zvon má tento nápis: "Roku 1702 Svatá Markéta za předsedy duchovní péče Pavla Františka Poláka, apoštolského protonotáře a jaroměřického děkana za laskavé vlády Jeho Jasnosti D.D. Jana Adama z Questenbergu Pána města Jaroměřic, Pečova, Gabhornu, Pyrten, Mis, Bohušic, Rapolten a Sieghartskirchen, Jeho císařské milosti rady. Josef Michael Franz Zeherter z Vídně. Tento velký zvon váží 444 centů."

Na prostředním zvonu je nápis: 1704 Jiří Ferdinand Pürner, hejtman zde, Daniel Nagl, primátor, zde, Jan Adam Questenberg, Pán na Jaroměřicích. Váha zvonu 12 centů.

Malý zvon má nápis: Svatá Maria, před nepřitelem nás chraň a v hodině smrti nás přijmi. Josef rytíř de Stehno, děkan jaroměřický 1763, Jan Jiří Scheicht ve Znojmě Tomáš Šťastný, ekonom kostela. Váha 9 centů

Zvon umíráček - 80 liber s nápisem: Svatá Maria Matko Boží pros za nás hříšné nyní i v hodině smrti naší.

Zvon 50 liber na malé věži má pouze tento nápis: 1589

Zvon 35 liber na malé věži nad kaplí sv. Josefa na hřbitově má tento nápis: Mich. Jan Beck Z 1739 a obraz sv. Floriána.

18. Roku 1780 o svátku Nanebevstoupení Páně pokřtil Frant. Columbus, arcikněz, děkan a farář jaroměřický Židovku Marii Annu příjmením Rosen, dceru Marka Mojžíše, žida, prodej líhovin ve Více-
nicích a Alžběty. Po mši odsloužené o 8. hodině přísluhoval jsem jak subdiakon s mým kolegou kaplanem Josefem Mikulovským co diakonem. Po křtu jsem vystoupil na kazatelnu a odloživ dalmatiku kázal jsem, načež jsem opět jako subdiakon přísluhoval při slavné mši. S pomocí Boží jsem tuto Židovku vyučil ve víře katolické.
19. Roku 1779 25. listopadu stížen nebezpečnou nemocí složil do 1779
mých rukou vyznání víry David Lux od slavného pluku Lacy, setník augustánského vyznání, kterého jsem zaopatřil pro krátkost času všemi svátostmi. Po zaopatření nemoc ustupovala a když se uzdravil, přišel ke mně, poděkoval mi a slíbil, že ve víře katolické chce zůstat až do smrti. Doporučil jsem mu mezi jiným, aby - až odejde do Znojma - zašel k polnímu kurátovi a požádal jej, aby jej o víře katolické důkladněji poučil. Slíbil to.
20. Když jsem roku 1804 přišel do Jaroměřic jako farář, shledal 1804
jsem farskou zahradu spíše podobnou lesu než zahradě. Proto hned na podzim zahradník p. hraběte de Kaunitz Šebastián Ochsenhauser za pomoci nás všech celou zahradu dle zahradnických pravidel rozměřil, stanovil 6 řad zákrsků a společně s ním jsem stanovil po pravé straně zahrady místo pro velké stromy. Místa pro zasazení vysokých stromů jsme označili kůly zaraženými do země. Dal jsem kopat jámy, avšak kolem 5. listopadu nastalý mráz nás donutil k zanechání práce. Teprve na jaře roku jsme v kopání jam pokračovali a sázeli jsme stromy. Avšak nebyly jsme na jaře hotovi a zbytek jsme dodělali na podzim a na jaře 1806. Stromy, které byly schopny přesazení, jsem dal vykopat a řádně zasadit. Stromů velkých, řádně zasazených bylo 78 a krsků 147, kromě těch, které jsou u zdi naproti polím. Ostatní stromy jsem koupil ze zahrady zdejšího panství, několik též ze zahrady panství lesohnického, dva jsem dostal ze zahrady panství Nové Syrovice. Kolik mne tato zahrada stála, můj pan nástupce pozná z toho, že jeden dělník za den sotva vykopal více než jednu jámu, protože, kde byla půda kamenitá, musel do takové jámy dovézt 2 kotouče dobré půdy. Asparagum jsem zasadil na jaře roku 1805, sazenice jsem dostal zdejším zahradníkem z Lesonic. Dá-li Pán Bůh, sestřihám je poprvé v roce 1808, ačkoliv různými nabádán, abych několik šlahounů sestřihl. - Neposlechl jsem. U vchodu do zahrady po levé straně jsem též zasadil asparagum na zimu 1805. Sazenice jsem dostal darem od krhovského kooperátora Frant. Chloupka, který je měl od svého přítele v Ivančicích. Toto asparagum budu moři sestřihávat sotva v roce 1809.

00 Dělníkům jsem platil denně 25 a 1/3 krejcarů, protože den byl delší a obilí podražilo o 30 až 36 kr. Zeď zahrady, která hrozila zřícením, jsem musel dát přeložit a přibrát 13 nových kůlů. Všechny rybníčky v zahradě jsem dal znovu řádně kameny obezdit, zahrádky před domem nově oplotit roku 1805 Dal jsem přivést ne-

spočet vozů "zabuli" ? a rozprostřít je po ochozech. Nedo-statek tohoto na starých ochozech způsobuje, že kdo tudy jde po dešti, umaže si blátem holínky a boty, jako kdyby šel po poli nebo veřejnou cestou. Náš nejjasnější kníže Kounitz, když roku 1807 mi způsobil radost tím, že prohlédl si mou zahradu a ráčil mi milostvě říci: Pane faráři, po letech dá tato zahrada velký zisk. Pán Bůh nechť požehná a dovolí mi dočkat se, abych mohl se žalmistou Páně říci: "Labores menuum tuarum quia manducabis, beatus es." /Žalm 127/ Ty pak, laskavý čtenáři, nebo nástupče, kdykoliv utrhneš z těchto stromů ovoce mé, práce a výloh, řekni alespoň v duchu: "Ať odpočívá onen muž ušlechtilý, ve svatém pokoji, který pro budoucí si nadělal výloh!". Kdekoliv jsem našel dobrou půdu, dal jsem dovézt do brázd zahrady. Potěšilo mě, že jsem v těchto letech měl zvláště tak velikou zelnou řepu, že všichni, kdož ji uviděli, říkali, že tak velikou ještě nikdy neviděli a ti, kteří sem příjížděli z Vídně, tvrdili, že ve Vídni nic takového není.

21. V zahradě je altánek, tzv. Glashaus, ale opuštěný. Po smrti totiž mého předchůdce Antonína Jelce o 9. hodině ráno vyplnili tento domeček zlovolní lidé, vniknuvší do zahrady přes zeď, nic nedbajíce, že byl den Páně, /byla totiž neděle/, odnesli všechna okna, závory a jiné železo ze dveří vylámali a protože u jedné dveří, které byly pobity mosazí uvnitř, nemohli desku vytáhnout vyrazili tyto dveře a vsunutou rukou dovnitř závoru otevřeli. Tento domek měl nebezpečné vytápění a za mého předchůce dvakrát hořel. Bohudíky byl však oheň uhašen. Já však vystrašen tímto požárem, který vznikl hned v 1. roce mého příchodu /viz pag. 93/ Nechtěl jsem sebe, ani své farníky vystavovat nebezpečí a proto se tohoto domku vzdávám. Už také proto; není postaven podle zdravých zahradnických zásad: Je postaven frontou k východu, kdežto by měl stát k polokřímu. Vyčkám lepších časů. A také zbourání by bylo dražší než bylo postavení. Kde jsou časy pana Pavla Polacha, který píše: "Svým vlastním nákladem jsem vystavěl stodolu v Újezdě, která byla r. 1693 zasažena bleskem a lehla popelům. Stavba mě stála 87 zl. 78 kr.". a dále píše: "Roku 1699 jsem dal ve farské zahradě postavit Lusthaus. Stojí mne 25 zl. 18 kr. /:píše farář Pavel Polach;/"
22. Jak chudý byl jaroměřický kostel ve stříbře roku 1636, je zřejmo z inventáře tohoto kostela toho roku. Ostensorium tam nenacházím, jen 2 kalichy stříbrné, pozlacené, 1 konvičku na umývání, a 2 ampulky stříbrné 12 lotů. Roku 1671 měl kostel již 7 kalichů stříbrných, jak píše matrika děkanská. Osmý kalich Pana de Stehno, děkana, poslán z Dalešic do Jaroměřic. Což se přihodilo v Dalešicích: Zedníci tam vysekávali ve farním kostele zeď. Přišli tam na místočko zazděné a našli tam tento osmý kalich, který měl na spodku nožky vyraženo "Kostel Jaroměřice", proto byl tomuto kostelu vrácen. Kdo tento kalich tam ukryl a kdy, nikdo neví. Kdo by však chtěl vědět, jak bohatý je kostel ve stříbře, čti na straně 57.
23. Něco ku chvále jménem známého 4. faráře viz pag. 17. K čemuž do-dávám: Praví totiž Duch Svätý Eccli 44 : Avšak oni muži jsou milosrdní, jimž na zbožnostech nechybělo. Těla jejich byla pohřbena v pokoji a jejich jméno žije z generace na generaci, jejich slávu zvěstuje církev.

Leta Páně 1661 dne 31. srpna za purkmistra Jana Kramařovského a spoluradních jeho kněz Martin Gregorius farář v ten čas v městys Jaroměřicích jakož jest po ohni, když vyhořel skrz připuštění Boží Marynin dům, nemoha ona v své potřebnosti zas do stavení býti, tehdy kněz Martin, pohlídaje k její velké potřebnosti, majíc lítost, nad tím, aby zas k postavení přišel týž dům, vynaložil na stavení svých peněz jak na dělníky tak na jiné potřeby, což k tomu stavení zapotřeby bylo, vedle sečtení

101 b.č. našlo se toho v sumě 42 zl., tehdy v své dobré vůli takové peníze na tymž gruntě daroval kniez Martin pro památku budoucí k kostelu sv. Panny Markyty v miestys Jaroměřic, kterýžto peníze po weyrunkách k kostelu sv. Panny Markyty mají se vyplatiti. Actum ut supra. /

Pamiet pro Jaroměřice.

Leta Paně 1659 dne 15. března za purkmistra Jana Kramářova vyho a spoluradních jeho učiněn zápis na dluh, co k důležité potřebě na všecku vubec zapůjčil a založil na kontribuci zadržalo jmenovitě jednosta zlatých kniez Martin Rehorz Starzicz v ten čas pan farář v Jaroměřicích, kterýž s dobrým rozmyslem svou dobrou vůli celou a dokonalou, ihned zase kn. Martin Rehoř Staříč to sto korun daroval pro budoucí památku k kostelu sv. Panny Markyty u přítomnost p. Jana Kramářova, přímátora a Matouše Hajka spoluradního, tež kostelníkův Mikuláše Čecha, Pavla Procházky, Václava Zelinky z kterýžto peněz 100 zl. každoročně uroky v roku běžícím 1659 při sv. Václavu po 6 zl. potud, pokud by se takových 100 zl. kostelu neodvedlo. Pro budoucí pamět toto zapsání se stalo.

Pole Liškovské rovněž pro kostel koupil a ze svého zaplatil, kostelu daroval. Je pamětihodné, od koho kostel tato pole dostal.

24. Léta Páně 1661, 12. února. Za purkmistra Jana Kramářova ho a spolu radních jeho koupil jest nivu kněz Martin Rehoř Staříč, v ten čas pan farář městýse Jaroměřic, kterážto niva vedle silnice v svých gruntech leží, jdouce k lešům od města, jinak nad mlejnem Královcem vedle panské nivy při louži od Maryany, vdovy po nebožtíčku Adamovi Grýnarovi, někdy sousedovi města Bučějovic Moravských. Kteroužto nivu vedle smlouvy kniez Martin Maryáně, vdově Grýnarové hotovými penězi zaplatil, totiž v sumě sedmdesát zlatých rýnských, počítaje za 1 zl. 60, kterýžto peníze máje sobie Maryana Grýnarova zaplacený tým se osvědčila skrz kvitanci od sebe vydanou s podepsáním svého jména i také Jiříka Šretla v ten čas zahradníka na Pergu blíž města Znojma, že se na tu nivu jakž sama Maryána Grýnarova tak i její nikdo z přátelstva více nemá a nemají potahovati. Tehdy kněz Martin takovou nivu již zaplacenou s dobrým rozmyslem a z své dobré svobodné vůle odevzdal a daroval pro budoucí a věčnou památku kostelu sv. Panny Markyty v Miestys Jaroměřicích. Z kteréžto nivy užitek pocházeti má na užívání kostelu s. P. Markyty budoucně i věčně. Actum ut supra.
25. Leta Páně 1651 dne 5. ledna s povolením Pana Pana Siebenbürgera za purkmistra Pavla Horáka a spoluradních jeho koupen jest od dvojjetihodného knieze Martina Gregora Staříče, faráře města Jaroměřic grunt se 2 kousky pole a se zahradou na Frambiziiv sumě za 120 zl. Místo závdavku koupeny jsou peníze od nápadníků těchto: Od Jakuba Kratochvíla, co zavdal 4 vejrunky, položil totiž 21 zl., 5 zl., bylo Jakubovi hned při koupi zaplaceno 6 zl. Byl se prokázal, že sem již tu nemá nač potahovati. Rovněž Pavel Sládků na místě manželky své Anny též máje co, Matěj Kolář na témž gruntě 89 zl. víd. vyplatil, 14 zl. 86 kr. 1 d., když takové peníze s vůlí své manželky prodal za 42 zl. Takové peníze Pavel přijímá k sobě, tím se prokázalo, že se již víc na nic nemají co potahovati. A tak mimo koupené ty peníze ještě zůstává se doplatiti od kostela Svate Markyty k záduší špitálskému S. Panny Kateřiny 9 zl. Když se to vypracuje k špitálu, bude mít kostelní záduší Sv. Panny Markyty týž grunt zaplacený.

Niva Špičková odkázána k chrámu Páně.

26. Léta Páně 1629, 22. června Jiřík Špička u přítomnosti pana purkmistra, pánů staré rady a těchto osob: A dama Krynara, Simona Blatnického, Pavla Horáka, Havla Trubače, Pana Jiříka Pece úředníka panství jaroměřického i jinších mnohých sousedů z městys Jaroměřic: Tímto se dobrodiním zamluvil k záduší zamluvil Svate Panny Markýty kdyby ho koliv Pán Bůh z tohoto, světa povolati ráčil: Tehdy předkem z jeho statečku na správu velikého zvonu. Potom, rozmysliv se, místo těch peněz nivu vrabcovskou u cesty ohrazenické odkazuje a daruje s dobrým rozmyslem, manželka pak jeho Markýta aby jí do smrti své užívala. Vdala-li by se, tehdy již k záduší k vyživování má přijíti. Však na ten způsob, aby táž niva puštěna lidem bývala dle náležitosti platu: Takové peníze k chrámu Páně mají přijímány býti na všelijaké potřeby kterážto nivy žádný žádného práva jmiti nemá, nežli na časy budoucí a věčně k chrámu Páně se užívati má.
27. Po smrti mého předchůdce, výborného pana Antonia Jellase sdělil kostel třetinu jeho majetku 990 zl.
28. Roku 1807 dne 18. listopadu složil do mých rukou vyznání katolické víry vojín pěšák Jan Hessen od slavného pluku knížete Coburg, kterého jsem v katolické víře vycvičil, Sas, augustánského vyznání.
29. Roku 1808 byl strašný mráz a to 1. března. Teploměr v mém teploměru klesl ve 4. pokojíku proti severu klesl na 8 a půl stupňů, třebaže okna byla proti mrazu chráněna.
30. Dne 26. dubna v 9 hodin večer vypukl v Příložanech oheň ve stodole rychtáře Lorence Puklického, muže 80letého. Byl pravděpodobně zločinně založen, neboť toho dne nebyl nikdo z domácích ve stodole. Jistě by byla shořela celá ves, kdyby Pán Bůh nebyl seslal celodenní déšť, od něhož celé okolí navlhlo a vítr vanul do polí.
31. Dne 9. května vypukl děsný požár na velkém náměstí pod č. 116 v 9 hodin večer. Shořelo úplně 19 domů, částečně 2. Úplně shořela čísla: 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 109, 111, 180, 107, 72, 71, 70, 69, 68, 67, 66, 65. V čísle 118 shořela jen střecha nad pokojíkem nahoře, dům byl zachráněn. Zde se oheň zastavil. Pod číslem 64 shořela stáj a zde se oheň zastavil. Zajímavé, že roku 1804, kdy zde řádil strašný požár, zastavil se oheň se strany levé a teď se strany pravé tohoto domu. Oba tyto domy jsou majetkem kupce Vorla.
- Smiluj se nad námi, Pane, smiluj se nad námi staniž se milosrdenství Tvé nad námi.
32. Sotva jsme se ze strachu poněkud vzpamatovali, z minulého požáru, za 27 dní, znovu hořelo mezi stodolami u rybníčka po pravé straně ve stodole. V tutéž hodinu, jako při posledním požáru. Bylo to dne 5. června na Hod boží svatodušní. Shořelo 19 stodol, mezi nimi má farská,
- 3 a 5 domů shořelo a to čísla: 35, 36, 37, 38 a 178. Poděkujme Boží Prozřetelnosti, že ráčila řídit vítr do polí velkostatku, po vzniku požáru pak vanul vítr do stodol na opačné straně. Od žáru ohně začala již 1. stodola hořet, byla však od lidí stojících na střeše uhašena. Kromě 2 stříkaček panských bylo odjinud přivezeno ještě 7 stříkaček. Pán Bůh řídil a posiloval lidi, že panskou stříkačkou uchránili od požáru stodolu Martina Louckého u domu č. 148 a jinak i mou stodolu. / Dobrotivý Bože: / jinak by snad bylo shořelo celé město. Naštěstí - ve stokách mé zahrady bylo hojně vody. Proto jsem dal otevřít zadní vrata mé zahrady a mnoho lidí nosilo vodu do zmíněné stříkačky. Kromě této vody žádná v okolí nebyla. D. P. kaplan Frant. Jelek vystoupil s mými mlatici na mou stodolu a polévali střechu vodou. Ztěžší však tam vydrželi pro žár. Bohu díky, již potřetí mne uchránil před shořením mého domu a stodoly.

33. V tomto měsíci se šťastně vrátil ze Sicilie do Vídně z vyslanectví

z vyslanectví

J.J. náš pan hrabě Alois.

do domu

34. 29.června před 1 hodinou polední udeřil blesk Josefa Bilka, ševce na předměstí Kobylí trh č.39 do zdi pod oknem mezi ševcovy nohy, který vykřikl: "Utíkejte pro kněze, jsem raněn mrtvicí!" a pak již nepromluvil ani slovíčko, až po 6.hodině večer. Po sedmé hodině se začal potit a byla naděje, že se uzdraví. Bohu díky, že blesk nezapálil a já, protože jsem byl v Dalešicích, jsem byl této hrůzy ušetřen. Tehdy dalo nebe vhodný a již nezbytný déšť. Byl zaopatřen kaplanem Frant. Gielkem. Prvního července jsem jej navštívil a viděl jsem, že na pravé ruce má od blesku upálené chloupky. On si klekl na židli, stoje u okna a díval se na mračna. A v té chvíli udeřil blesk ani ne půl pídě od jeho těla. Manželka s dítětem, starší syn se spolužákem seděli poblíž - těm se nic nestalo a blesk vyletěl otevřeným oknem. Venku pod tímto oknem seděla sestra manželky s dítětem na klíně. Blesk ji popálil v obličeji a na krku. Když ucítila žár, odvrhla dítě samým úlekem. Dosud leží a má bolesti v obou nohách a v pravé ruce. Blesk nakreslil na zdi pod omítkou různé vzorce.
35. Dne 2.července bylo slyšet jediné zahřmění, při tom blesk udeřil do dobrého člověka Ondřeje Spousty, chalupníka v Příložanech, který na poli okopával brambory, který upadl a zemřel. Jeho syn rovněž upadl a několik jiných, kteří též okopávali brambory. Chlapec vstal, přistoupil k otci a vykřikl: "Z holínek mého otce se kouří!" Přiběhli a uhasili hořící boty. Též kamizolu blesk zapálil a klobouk roztrhal. Pak neboštika odvezli z pole do Příložan. Tři bratři jsou: jeden v Příložanech, druhý v Jaroměřicích třetí v Příštpě. Když se ženili, vzpomínám si, že jsem jim řekl: Tři bratři jste a všichni si berete vdovy. Pane Bože, dej - avšak staň se dle Tvé vůle, a bych do tohoto protokolu mohl psát radostnější zprávy.
36. Avšak vůlí Boží bylo, abych opět psal smutně. Dne 13.července kolem půl jedné v noci vypukl oheň v panské stodole, shořela celá střecha krytá taškami i s vřaty. Zůstaly stát holé zdi. Jisto a nepochybně je, že tento oheň byl založen zlovolným člověkem, který se chtěl mstít. Svědčí o tom dopis přibitý na sloupu. Tento sloup stál na panském poli mezi panskou sýpkou a zahradou občana Melkusa, nyní koupenou od justiciára Matěje Khuna.
4. Obsah tohoto barbarského surového, popomstě prahnoucího dopisu poznal jsem z jeho opisu, který mi zaslal jeho jasnost pan hrabě, s vlastnoručním dopisem, v němž mne žádal, abych svolal představené měst a obcí ke mně a abych jim řekl, že jest jeho vůlí, aby se chovali mírumilovně, že pošle svého hospodářského radu, který podle práva vyšetří, zda některý z jeho poddaných utrpěl bezpráví.
- V dalším přiložen opis paličského listu č.1
105. Dopis hraběte Kaunitz farářovi
- Při komisi pouze jeden občan z Jaroměřic obvinil z úplatkářství.
37. 17.července v neděli o svátku sv.Markéty, patronky farního kostela po půldeváté rano opět poplachové znamení ohlašovalo oheň. Jak jsme byli ulekáni! Dobrotivý Bože, který samojediný můžeš potěšiti a posílniti. Z komína chalupy zvané Zámeček šlehal oheň, byl však s pomocí Boží přispěchavšími lidmi uhašen.

b.č.

roky

38 18.července ráno před 6.hodinou,kdy jsme již byli oblečení v bohoslužebném rouše,abychom sloužili fundovanou na tento den výroční mši,a svíčky na velkém oltáři byly již zapáleny,přišel ministrant a řekl:Hoří,lidé utíkají z kostela. Jaká hrůza mě pojela! Hned jsem roucha svlekl a zhasnul svíčky na velkém oltáři vyšel jsem. Tento oheň byl v Mor.Budějovicích a ztrávil 4 domy a 4 stodoly. Asi po 3 hodinách znovu zazněl poplach,který jsem z Boží Prozřetelnosti neslyšel a tak jsem byl další hrůzy ušetřen.Hořelo totiž na pile. Hořelo roští u pece a bylo uhašeno.

39.19.července o 7.hodině ráno hořelo v Jakubově,ale Bohu díky! kouř,který jsme viděli,byl z vápenky.

40.5.srpna na sklonku dne přišel do Jaroměřic pan Dominik Kellner, hospodářský rada vyslaný panem hrabětem,aby vyšetřil,zda jsou nějakí ztěžovatelé podle surového a barbarského listu. A hle! Dobrotivý Bože! 5.srpna ve 3/4 na dvanáct jsme byli vyděšeni hlasem zvonu obecního a velkého zvonu na věži,že vypukl oheň na horním náměstí.Chlapec jeden jménem Šmíd,narozený rku 1795 dne 26.dubna v domě kde se narodil,byl vychován a kde s matkou a otcem bydlel,založil oheň.Tento dům shořel též v roce 1804 dne 12.listopadu.a přece byl prodán.Avšak Bůh,ač rozhněván,rozpomněl se na své milosrdenství a učinil konec zlobě.této. Kdyby byl tento zlomyslný chlapec založil oheň vpravo,kde byla celá střecha kryta došky, žádné lidské síly by nedokázaly tento oheň uhasiti.Avšak Všemohoucí Bůh odvrátil jeho oči od této strany,neboť založil oheň na straně levé,kde byly pouze 3 řady došek a stály tam vojenské hlídky. Proto hned přiběhlo 22 vojáků,tyto hořící došky strhlý a vodou a ušlapáním na zemi je uhasili.Stejně i dříví hořící na střeše.Tento chlapec vylezl na hršku tam stojící,tam seděl a pozoroval výsledek svého zločinu. Občané tohoto chlapce hned podezírali a žádali správce,aby jej vzal k výslechu.Chlapec měl již být propuštěn od tohoto soudu,jehož se účastnil justiciář,jako nevinný.Byl však jistým občanem Kašparem Wýdrou donucen říci pravdu.Přiznal se,že tento oheň založil,přiznal se,že o Božím hodě svatodušním založil oheň ve stodole jistého Rajskeho,vlastním jménem Vyhnálka,zlákan sliby řezníka Giessera,z jehož velké nedbalosti vznikl oheň v domě,kde bydlel.Chlapec řekl,že o trhu po svátku sv.Markéty měl založit oheň,že však neměl přístup,protože tam byly vojenské hlídky,rozestavené na žádost občanů po celém městě. Kromě toho dostal od toho Giessera příkaz,aby zapálil mou stodolu a kdyby nemohl tuto,tedy Ondřeje Svobody.Vskutku tohoto 5.srpna podle výpovědí mých mladců obcházel po půldruhé hodiny kolem mé stodoly,protože byla otevřená a byli tam mlatici,čekající na přívoz desátků,neodvážil se oheň založit.Šel tedy ke stodole Ondřeje Svobody,tam však když mlatici mlátili,půl hodiny,ležel na zemi a žádonil,aby mu dali hrušky ze stromu tam rostoucího. Chtěl jim za to dát haban. Když mu hrušky nedali,šel k chalupě Frant.Beranovského,mého mlátce,avšak jeho sestra byla doma.Vnikl tedy do domu Frant.Svobody a již vystupoval na půdu,byl však služkou z domu vyhnán.Aby tedy svůj zločin provedl,šel do domu,kde bydlel a tam založil oheň.Přiznal se též,že od toho řezníka dostal příkaz,aby v neděli po svátku sv.Vavřince ponechal lidi posnídat,avšak až odejdou do kostela,aby zapálil na náměstí zvaném Ráj. Tak chtěl tento zlotřilý člověk ponechat ani jeden dům v městě nedotčen,nýbrž celé město obrátit v popel a zříceniny. Tento řezník mu dal bankovku 1 zl.,půl láhve vína,oblek a kamizolu a slíbil mu,jestliže všechno provede,že jej vyučí řezníkem a protože nemá děti učiní jej svým dědicem. Byl odvezen jednoho dne do Znojma,čruhého pak onen řezník.

41. 21.října byla vzata do vězení a za časného jitra vezena do Znojma sestra tohoto Giessera a manželka Vincence Davida,výčepníka piva a líhovin.Lidé si povídali,že v kuchyni této ženy hned po těchto požárech byl připravován paličský materiál.

107 b.č.

22.t.m. byl spáchán ve Výčapech hrůzostrašný zločin. Ačkoli tato ves není v mém farním okrsku, nýbrž v Hornodújezdském přec jej zde vyliším, protože matka tohoto zločince je v Bonově a on se též v Bonově narodil a byl vychován a teprve před nece-
lými 2 roky se oženil s vdovou ve Výčapech. Porodila jej do-
brá a nyní tak opuštěná matka se svým prvním mužem Roupcem.
Tento syn František byl vždy dobrý, učenlivý a zbožný. Rád po-
slouchal slovo boží a vštípil si je do paměti, rád četl a psal
a v neděli vždy chodil k učiteli v Bonově na opakování. Jeho
rodiče v obavě, aby nebyl vzat na vojnu, toto nešťastné manžel-
ství podporovali. Manželka s ním nechtěla žít a nedopřála mu
tělesné rozkoše. Matka jej navštívila dne 20.t.m. Byl nemocen. ~~Kníž~~
Našla jej na půdě, ležel na slámě, přikryt 2 poduškami, které prý
našel pod slámou. Vypravoval matce, jak tvrdě jej manželka od-
mítá, má prý horečku a zdá se mu, jako by měl na mozku raka. A
hle! Dne 22.října po půlnoci vnikl do bytu, zabil svou tchýni,
svou manželku a svého pastorka devítiletého ranami sekýrou.
Manželka zůstala naživu, raněná do boku. Byla ihned zaopatřena
sv. svátostmi svým farářem. Konečně vnikl do stáje, chtěje i svou
krávu zabít. Ve 2 hodiny v noci vyšel - nevím proč - jeho sou-
sed a ptal se ho, co zamýšlí, načež odpověděl, že chce zabít svou
krávu a když prý on - soused - zabil své dobytče, proč by on ne-
mohl zabít svou krávu. Když mu to soused rozmluvil, krávu neza-
bil. Soused vstoupil do bytu a upadl přes mrtvoly. Rychle vstal
a rozběhl se do krčmy pro světlo. A žádal, aby krémář šel s ním.
Když přinesli světlo, uviděli to smutné divadlo. -
Ráno byl vezen do Lesonic a tam vyslýchán.

42. Ó, Bože spravedlivý, avšak i milosrdný, ačkoli jsi se na nás pro
naše neřesti rozhněval, prosíme Tě pro Ježíše Krista, Tvého jed-
norozenného, abys se smiloval nad svými služebníky. Čím onen zlo-
činec ve svém dopise /viz pag. 104/ vyhrožoval, také zločinně
provedl. Dne 27.října před 3. hodinou ráno vložil do panské sto-
doly, zvané forota, do 3 otvorů ve zdi 3 paličské nálože. Jedna
z nich uhasla, druhé zapálily obilí. Tento zlotřilý člověk po-
sbíral větvičky, přivázel k nim sirou pokropené listí a zapá-
lil. Celá tato stodola, krytá taškami začala hořet ve 3 hodiny.
A hoří dosud, co toto píši, t. j. o 3 hodinách odpoledne dne 30.
října. 70 cap. pšenice, 50 cap. žita, přes 30 cent. sena po 5 zl.
kromě sušeného jetelového semene shořelo. Ó, kolik lidí se dnem
i nocí smrtelně dře dovážením vody, poléváním, pytahováním slámy
a vyvážením do polí. Ó, vy panští mlatci! kteří jste zadarmo mu-
seli nadělat povřísla na vázání snopů, kteří jste zadarmo muse-
li složit do stodoly a do takové výše v potu svých tváří a nyní,
když byste byli mohli vydělat peníze na výživu manželky a dětí,
plačte a prostě Boha Otce svého, kterýž je na nebesích. Nebeský
Otec vyslyší vaše prosby a odhalí a zničí tohoto člověka za-
traceného. Neboť vás dělníky okradl o vaši mzdu, což je hříchem
do nebe volajícím. Prokletý tento člověk přibil na strom tam ro-
stoucí následující list výhrůžný, opravdu neslýchaný od stvoření
světa.

g. 108

Příložen opis Paličského listu č. 2

43. Příkládám dopis předaný mně od nejjasnějšího knížete de Kaunitz,
z něhož potomci poznají, jak dobrý a oblíbený byl kníže u pod-
daných svých, a jaké bezpráví bylo na něm spácháno vtělenou be-
stíí, nikoliv člověkem.

g. 109

List knížete panu farářů

b.č.

Dne 4.listopadu večer jsem dostal milý tento dopis, a hned 6. listopadu ráno pronesl jsem kázání o této věci třeba že mimořádně. Slyšel jsem z kazatelny povzdechy četných posluchačů. Však samým Pánem Bohem byl účinek a plod slova Božího mnou proneseného očekáván. Nejlepší příležitost v této věci dalo sv. evangelium dnešní neděle, která byla 22. po sv. Duchu. Teprve 5. listopadu byl ve Forotě oheň stálým poléváním vodou a vyvážením obilí a popele docela uhašen.

44. Dne 28. října v Příštpě chlapec, který by byl dovršil 6. rok, spadl do domácí studny a zlomiv si vaz, zemřel.
45. 13. listopadu když komise vyslaná na žádost nejjasnějšího knížete k projednání ztížností uvedených v předešlém dopise, již končila, opět se našel dopis ve dřevě u sochy s. Floriána na horním náměstí, tohoto znění:

Přiložen paličský list č. 3.

46. Roku 1809 dne 16. července přišli Francouzi již po uzavřeném příměří do Jaroměřic vyhledat dům pro špitál nemocných. Již 17. července počali dovážet nemocné, kteří byli složeni v bývalém klášteře, rekonvalescenti ve škole, děti byly zatím vyučovány v radním domě, ranění bydleli v obecním domě. Až do 3. listopadu byli vydržováni panstvím, bydlící v zámku, od občanů pak ti, kteří bydleli po domech. I mně se dostalo této cti: po 80 dní jsem vydržoval francouzské důstojníky a jejich sluhy, dva, čtyři i pět. Měl jsem s tím výlohu 148 zl. 30 kr. Bylo by to dělalo více, kdybych byl vše přesně počítal. Hřbitov pro zemřelé Francouze byl na mou žádost vykázán u začátku aleje vedoucí do Blatnice po levé straně. Tam bylo ze 56 mrtvých pohřbeno 50 a zbytek byl pohřben na farním hřbitově - sine luče, sine cruce.
47. 18. prosince Kateřina Hübner manželka 29 roků, ležící v horečce, vstala z lůžka, když druzí spali, šla na zahradu, spadla do studny a utonula.
48. Roku 1810 v únoru musel kostel dát stříbro, které bylo odvezeno do Jihlavy k "Einlösungs-kommission. Totiž 1 monstranci, 5 kalichů, s patenami, 1 kaditelnici s lodičkou, 2 konvičky švičky, a 1 konvičku křestní. Toto stříbro musel kostel dát na zaplacení contributione požadované od francouzského vojska, která nebyla po uzavření míru zaplacená. Stejně musela být kostelem zaplacená cesta do Jihlavy 6 zl. 32 kr. 1 d. Dostal jsem potvrzení pro kostel na 450 zl. 14 kr., kterýžto kapitál slíbil splatit po uplynutí 10 let ve 4 splátkách. Zatím bude platit ročně úrok 3% ke konci května bylo do Jihlavy odvezeno ostatní stříbro, totiž 3 nožky kalichů, nožka ciboria a pacifikál. Dostal jsem potvrzení na 102 zl. v bankocetlích, 74 zl. 12 kr. na obstarání nožek ke kalichům a ciboriím /Ex primo-Sehein/
49. Na konci května a 4. června byly takové mrazy, že zrna kukuřice a listí vinné révy byly spáleny stejně jako ovoce hrušek a jabloní,
50. 12. června nějaký zlotřilý člověk v panské stodole, která byla po shoření znovu opravena, v prostředku tak, aby oboje veřeje shořely, založil oheň o 3. hodině ráno. Když po ní hlídač uviděl tento oheň, rychle vzbudil správce a s Boží pomocí tento oheň uhasili. Spodní trámce vrat již hořely do výše 1 lokte a musely být vyměněny.
51. 4. července po 4. hod. odpoledne z nedbalosti shořely v Blatnici 3 selské domy, 2 domy čtvrtníků a 1 chalupa a 2 stodoly čtvrtníků.
52. 3. srpna spadl jistý Kučera do kotle, v němž se vyvážel popel, byl zaopatřen pouze pomazáním a asi po 6 hodinách zemřel a byl mnou pohřben.

1 b.č.

53. Dne 4.t.m.v lo hodin v noci nějaký zlotřilec stodolu pana hraběte v Blatnici, do které již bylo svezeno přes 70 cap. žita. Jaká to škoda! A jaká zlotřilost! Ó, dobrý Bože! Učiň již konec těmto lotrovinám.
54. Dne 23.září posvětil jsem dřevěný kříž v mém farním okrsku ve vsi Ohrazenice.
- 12 55. Roku 1811 byl palič Giesser odsouzen na Špilberg. 19.března ve Znojmě zemřel. A druhý byl v dubnu odvezen do Brna do polepšovny. Tento druhý, totiž Grimm, když si odbyl 1 rok v polepšovně, byl převezen na Špilberg a tam, jako lidské společnosti nejvyšší škodlivý zůstane až do smrti. V měsíci říjnu na Špilbergu zemřel.
56. 23.září večer kolem 8.hodiny vznikl požár v Příštpě z neopatrnosti v chalupě č.6, která shořela i s chalupou č.3.
57. V tomto roce, počínaje květnem, bylo po celé léto takové horko, že teploměr podle R.vystoupil na 20 i více stupňů. Bylo sucho 1812 Požehnaní na polích nebylo ani průměrné, však o to, bylo větší požehnaní na vinicích. Sladkost a úroda všude na Moravě v Rakousích, i v zemích rýnské konfederace taková jaká nebyla již 100 let.
58. Roku 1812 dne 31.ledna klesl kurs bankocetlí, jejich počet vystoupil na 1.660 milionů zlatých. Kromě těchto bancocetlí byly ještě jiné, tzv. Einlösungsscheine, jejich počet byl stanoven na 212 milionů, totiž na pětinu bankocetlí. Tedy při měnění každý ztratil čtyři pětiny, když za 1 zl. Einlösungsscheinu bylo třeba dáti v bancocetlích 5 zl. a za 100 zl. v Einlösungsscheinech 500 zl. v bankocetlích. atd. Nad to nade všecko jsme museli platit třídní daň a osobní daň v Einlösungsscheinech. Osobní daň platila každá osoba 1 zl. a třídní daň jsem platil 205 zl. 50 kr. i s přírůžkou.
59. Přesto, že bylo tolik vína, urna vína se kupovala za 60 zl. i více v bankocetlích.
60. Na konci roku dne 20.prosince byl v Rusku takový mráz, že teploměr podle R.klesl na 30 stupňů a letos dne 28.ledna klesl můj teploměr pod 14 stupňů a 29.ledna pod 10 a 30. pod 5 stupňů.
61. Dne 15.srpna jsem posvětil dřevěný kříž před farním kostelem, jež dalo postavit panství, když starý kříž zahnil a spadl.
62. 12.října třináctiletý hoch sbíraje při výlovu obecního rybníka ryby uvázlé v bahně, pronásleduje větší rybu spadl do jámy vzniklé při zimním vyvážení bahna, potopil se a utonul, ačkoliv se jej snažili s nebezpečím vytáhnout.
63. Dne 16.listopadu kolem půl jedenácté ráno jsme byly vylekáni hlasem velkého zvonu domnívající se, že hoří pila. Bohu díky! Shořela jen střecha cihelny.
64. dne 24.listopadu zesnul v Pánu o půl 8.večer Jeho jasnost Kníže Ondřej Kaunitz, Rittberg, Questenberg, patron jaroměřického kostela /:viz pag.21:/ve Vídni ve svém paláci v 73.roce svého věku. Pohřben byl ve Slavkově. 1.prosince jsem sloužil slavné bohoslužby za jeho duši.
65. V Měsíci březnu přijel do Jaroměřic jeho syn Alois.
66. Dne 13.června hned po půlnoci zapálil zlomyslník panskou stodolu v Bohušicích, odtud přešel oheň na ovčírnu a obě shořelo. ovce však byly šťastně vyvedeny.
67. Dosud jsem psal o neštěstích, která potkala jiné. Nyní však chci vy-psat neštěstí, kterými se mne dotkla ruka Páně.

- ✓ Dne 21. září po 3. hodině odpoledne udeřil blesk do mé velké stodoly a obě mé stodoly shořely i chlívky a kůlna jakož i domeček v němž byla sýpka. Obě stodoly byly nabitý úrodou obilí, což shořelo a to: 91 cap. a 56 snopů žita, pšenice 27 cap. a 7 snopů, ječmene 18 cap. 47 snopů, ovsa 28 cap. 23 snopů, hrachu 17 cap. 34 snopů, čočky 7 snopů, 3 čtyřkolky a 1 vůz byly dobrými lidmi vytaženy k soše sv. Jana a zachráněny, ze sýpkyměřice a 5 sít bylo vyhozeno a zachráněno, dvoje saně a trámce shořely, jakož i 5 fůr sena a 2 fůry otavy a mnoho slámy. Na výživu mou a kaplanů, pro vydržování celého domu a pro čestný žold vojínům a ostatní výdaje nemám než zbytek desátků, t. j. na celý rok žita 2 cap. 14 snopů, pšenici žádnou, ječmene 3 cap. 34 snopů, hrachu 3 cap. 11 snopů, čočky 4 snopy. Spoléhám na Pána, že mne vyživí. Kromě toho shořely 3 stodoly s obilím, totiž Jakuba Havlína, řezníka, Josefa Netouška, kováře a Dominika Svobody, řezníka. Shořely též chalupy Jakuba Doláka, čelníka, Antonína Fialy, ševce č. 12, Josefa Netouška, kováře, a Jana Kotálka, drába č. 41.
- ✓ 68. V listopadu byl do Jaroměřic přeložen "Hauptspital" č. 24 do zámku a do kláštera nemocných a raněných vojáků rakouských, ruských a francouzských. Při skládání z vozu byli někteří už mrtví. Mezi jiným jeden Rus, kterému čelová koule urazila obě nohy, byl přivezen v pytli, ráno však zemřel. Nejvíce umírali Francouzi. Jednoho dne jich bylo pohřbeno 34, 28 a ponejvíce přes dvacet. Byli pohřbíváni na panské nivě za cihelnou po levé straně. Celkem jich zemřelo 800 a asi 50. Od 1. března 1814 byl tento Hauptspital zrušen.
- ✓ 69. Dne 17. března zase nějaký zlotřilý člověk provrtal vrtákem 1814 vrata panské stodoly Foroty na 2 místech a těmito otvory vhodil paličskou nálož na mlat stodoly, ale protože Bůh zabránil možnosti vhodit nálož do obilí, tato dopadnuvší na mlat, zhasla.
- ✓ 70. - Tohoto roku 1814 dne 5. června v Hod Boží Svatodušní po 7. hodině, když jsem sloužil normální mši, vypukl oheň u Josefa Kselíka č. 135, jakého Jaroměřice od roku 1632 nezažily. Byl silný vítr, který rozmetl hořící slámu po obou náměstích, Tato spadla na stodolu Bačákovu a zapálila ji. Celkem shořelo 24 stodol a 44 domů. Část hořící slámy, která spadla na stodolu Bačákovu, spadla na horním náměstí na dům č. 57 Barbory Varhánek, která nebyla doma - byla ve Vídni. Při tomto ohni shořely domy: č. 130, 131, 132, 133 - radnice, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140. Z domu č. 147 byla stržena střecha a tím byl tento dům zachráněn. Na horním náměstí: č. 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17. Mezi těmito dvěma a dalšími domy byly dva domy zachráněny, č. 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63. A v č. 1 - zámku byt zahradníka a jeho druhů, panské stáje a všechny věci v zámku uložené, několik set lůžek z vojenské nemocnice a slámy. Tento oheň na tak stísněném místě byl strašný. Ani stříkačku nemohli vytáhnout, ta shořela. Hořely též pekařské krámký. Několik tabulí skla popraskalo v oknech. Na střeše rajčšuly již hořela okna, ale s Boží pomocí byla panem lokajem Wagnerem a jeho pomocníky vodou uhašena. A tak byl zámek a far-ní kostel zachráněn.
- ✓ 71. Dne 16. října po půlnoci zase zapálil nějaký zlotřilec panskou stodolu v Blatnici, nedávno pokrytou taškami, neboť roku 1809 dne 4. srpna /viz pag. 111/ také shořela - zapálená žhárem. Jakou škodu způsobil tento surovec panu hraběti Aloisovi! Bylo prý tam 60 cap. žita, 60 cap. ječmene, 40 cap. pšenice, 17 cap. hrachu a všechno lehlo popelem. Mlatci byly okradeni o svou mzdu.
- ✓ 72. V měsíci březnu se našly 2 zabalené paličské náložky na střeše 1815 stáje a na střeše tzv. nového dvora u Ohrazenice s Boží pomocí

- byl tento materiál zneškodněn. Není známo, zda byly tyto nálože vloženy do doškových střech paličem blastnické stodoly, nebo někým jiným.
- ✓ 72 Podezřelý žhář Frant. Karpíšek ze vsi Bohušice byl v prosinci vzestaven do Znojma se svou manželkou a se svým přítelem Jakubem Pevným.
- ✓ 73 Dne 20. dubna ráno o půl 4. hlasem velkého zvonu vyděšen jsem se rychle oblékl a spěchal napřed k domu Frant. Pokorného. Slyšel jsem, že v židovském domě hoří. Židé neuváženě házeli půl druhá sáhu dříví oknem ke 2 pecem, kde se topilo. Od ohně v pecích se toto dříví vznalo a od toho se chytily saze v komíně a hořely přes hodinu do výše jednoho sáhu nad komínem. Konečně byl oheň s pomocí Boží a přičiněním lidí uhašen.
- 74 Dne 9. listopadu kolem půl 9. shořela stodola Frant. Venhody vedláka v Lesčinkách. Jeho služka Marie Anna Potzner ze msty za to, že, ač jí to slíbil, si ji nevzal, ale oženil se s jinou, a ohlášky již prošly, vzala uhličky žhavé, koudeľ a drobné dříví a vložila to do slámy u stodoly. K tomu se přiznala.
- ✓ Dne 15. května po 9. hodině ráno lehla popelem předposlední slední stodola u cesty do Ohrazenic společně s poslední stodolou patřící vdově Čeplové. Tuto stodolu koupil s polí a domem na horním náměstí č. 63 koupil náš pan hrabě Alois Kautitz. Božím řízením vanul vítr do polí proti cestě a proto žádná jiná stodola neshořela. 1816
- ✓ Dne 17. října přišly do mé fary 2 jeptišky: Matka Nepomucena a Matka Vincencie z kláštera sv. Alžběty na brněnském předměstí. Posnídaly u mne. To jako neobvyklé a neslýchané zde zaznamenávám. Pro nedostatek potravin jsou nuceny osobně žádati almužny s povolením kapitulární konsistoře brněnské.
- 27 ✓ Dne 9. prosince po 12. hodině v poledne jsme byli u oběda vyrušení opět smutnou zprávou, že u Špitálů hoří. Strašný kouř nám to potvrdil, když jsme vyšli z domu. 4 chalupy a panský dvůr shořely. S Boží pomocí a přispěchavšími lidmi byla špitálská kaple i se špitálem zachráněna. Za dvorem byla z jedné chalupy stržena střecha a tak byl oheň zastaven. Bůh nám pomohl tím, že neseslal žádný vítr, ovzduší bylo klidné. 1818
- ✓ Dne 13. července přišel z Lukova do Příštva jistý Vejtas do nového mlýna a užřev tam v koutě pušku, chopil se jí a stojící tam služce řekl: Zastřelím tě. A zastřelil. Byla zapotřena svatými svátostmi od D. P. Benedikta Frchala, kooperatora v jehož přítomnosti naposledy vydechla. K tomu dodávám: ze svých vzpomínek: Onen Ondřej Svoboda, občan jaroměřický, který tento mlýn postavil, když jsem zde byl kaplanem, podobným zvržením hodným způsobem zastřelil svou vnučku, dceru své sestry. A roku 1774, jakým způsobem bylo jím zabito děvče, viz a čti na pag. 98, č. 16. 1819
- ✓ Dne 14. října kolem 7. hodiny ráno vypukl požár v Bohušicích v č. 9. Tato chalupa a přilehlá chalupa ovčáka a malá stodola shořely. V sousední chalupě kováře začalo hořet na střeše. S Boží pomocí pak byl tento oheň uhašen.
- ✓ Dne 24. listopadu večer kolem 6. hodiny večer vypukl oheň ve dvoře tzv. novém panském ve stodole nabité ozimým obilím a stáje, nad nimiž bylo přes 200 centů dobrého sena, lehly popelem. Dobytek však byl šťastně vyveden. Jak tento oheň vznikl, ví pouze Pánbůh. Prýbůdka, v níž strážé v noci dvůr střežily, hořela první a oheň zapálil stodolu. Jaká to zase škoda pro pana hraběte!

Pag.114 Dne 14.listopadu 1816 po 9.hod.večer zapálil nějaký zlotřilec
stodolu Jakuba Papouška,rychtáře v Dol.Lažanech,který měl dost
celou sklizeň uskladněnu v této stodole. Jakou škodu to utrpěl
když pšenice platila za měřiči 29 zl.,žito 24 zl.,ječmen 15 zl
oves 6 zl.,hrách 17 - 18 zl.!

✓ Dne 22.května v pondělí svatodušní byla strašná bouře a déšť tak dravý, že hráze rybníků v Bohušicích, Hradišti, Újezdě a Klučově se protrhly, dřevěné mosty u pily a u domu porybného byly vodou odplaveny, mosty nad kanálem v zámecké zahradě a kamenný most u Špitálu uprostřed klenutý mezi sochami byl odplavením klenutí pobořen, rovněž kamenný most směrem k Myslibořicím byl poškozen, když prostřední část klenutí byla náporom vody odplavena. Za tímto mostem byly pobořeny zdi zahrádek a dřevěné ploty byly vodou odplaveny. Za vodou byly domy vodou zaplaveny a část zdí postavených ze sušeného bláta se zřítily a domky kraváků, které již tak hrozili zřícením, se zřítily, takže střechy stály na holých místech, co měli lidé uloženo v komůrkách k jídlu, pohltila voda. V domku Tašek vyčnívala okna z vody jen asi na 1 píd - tak vysoko stála voda. Též na Lhotě voda z panské zahrady, tekouc přes zeď, zaplavovala domy a byty. Okolo panské zahrady byly též části zdí sbořeny. Z Lažan nesla voda krávu až za Lesůnky. Když pak ji zanesla až na louky, kde byl větší rozliv a menší hloubka, dosáhla nohou až na dno, zastavila se a volána občany lesůneckými, vrátila se. Byla vrácena svému zhněmu pánovi. I kroupy padaly, které mi vytloukly 4 okna. Boží Prozřetelnost způsobila, že kroupy spadly povětšinou na pole dosud odpočívající a způsobily tak menší škody na osení.

✓ 25.července, když jsme končili oběd, vypukl oheň Za vodou - 1820 shořely 4 chalupy.

✓ 19.srpna, když jsme končili snídani, vypukl opět oheň Za vodou, shořelo několik chalup, s nimi pak i mlýn Hunatka, který byl nově pokryt a důkladně opraven.

✓ 1.září kolem 6.hodiny večer opět hořelo Za vodou. Shořela 1 chalupa. Tímto 3.požárem bylo velice ohroženo město, neboť vítr vanul směrem do města. Bohu chvála a díky a prosba o další ochranu. Při tomto trojitém požáru shořelo 14 chalup, mezi nimi i mlýn Hunatka. - Jedenáctileté děvče narozené ve Slavčicích z nemanželského lože, se přiznalo, že tento trojnásobný oheň sama založila. Do hrsti jedné ruky nasbírala vychladlý popel, na to naskládala žhavé uhlíky, přikryla též studeným popelem, přikryla do pěsti druhé ruky, šla ke střeše a vložila to do došek. Toto děvče bylo odsouzeno do vězení na 5 měsíců. Každodenně musela být dovedena do školy a ze školy, kde seděla na odděleném místě. Třikrát měla být bita a to na počátku, v polovici a na konci vězení. Byla tak zatvrzelá, že ani po 20 úderech se nepohnula, ani hlásku nevydala.

Sedláci jaroměřického panství, poštváni od jiných, vypověděli 1821 robotu. V kanceláři panství na nich tyto práce ode dne Zvěstování Pany Marie nepožadovali, avšak, když přišlo vojsko, podrobili se. V Příštpě měli schůzky u rychtáře, z nichž vposílali výzvy do druhých obcí, které naháněly hrůzu, kdyby totíž pokračovali v robotě, hrozili, že dobytku a koním zpřeráží hnáty, že je tak vyděsí, že je jen ponechají nažiti, potom že zapálí jejich vsi. Takové dopisy byly psány též v Bonově. Rychtář Josef Kadera, muž již pokročilého věku byl potřeštěn žádostivostí slyšet takový výhrůžný list čísti, donesl péro, papír a inkoust, aby takový list byl napsán a poslán do Vacenovic a odtud do Lesůnek. Rychtář bohušický Klaua, věrný svému panství prozradil toto spiknutí. O půlnoci byl zapálen jeho dům, shořel s přílehlou sýpkou jiného sedláka. Kým? Dosud se neví. Zatím i v Ratibořicích vznikl oheň z neopatrnosti jednoho starce. Shořelo 14 chalup. Tehdy se hovořilo o tom, že v Třebíči vyhořelo celé židovské město a několik domů křesťanů, z neopatrnosti. Podruhé farní dům Otců Kapucínů shořel s několika domy ze Zhářství. Také v Myslibořicích strávil oheň,

vyšlý ze skladiště krčmáře 7 domů. I v Dalešicích a Hrotovicích napáchalo žhářství mnoho škod. I jiné hrůzy seslal Bůh: vytrvalým deštěm porůstala zrna žita, stejně pak i ovsa zvaného Rychlík. I pšenice porůstala na stojato. Dnes, t. j. 15. srpna v den Nanebevzetí Pany Marie, co toto píši, prší. Včera začalo všechno obesychat větrem a sluncem. Dnes jsem promluvil z kazatelny k věrnému lidu, že v takové nouzi mohou po odbytí bohoslužeb pracovat na poli, protože svatá církev katolická to dovoluje. Poznáváme, že našimi silami ničeho nedokážeme, nepřispěje-li nám Bůh svou pomocí. Petr, pracuje celou noc se svými pomocníky, ničeho nedokázal, ale pracuje ve jménu Tvém, nalovil mnoho ryb. Jestliže Bůh Otec neporučí slovem slovu, ničeho nedokážeme.

13. srpna podruhé vyhořel Nový dvůr za Ohrazenicí.

1822

25. listopadu byl v jaroměřickém farním kostele sezdán syn Jakuba Pekárka, učitele z Blatnice. Po oddávkách, když v hospodě u zeleného páva, vulgo Kocandě holdovali tanci všichni, kdo je doprovázeli, přišla smutná zpráva, že hoří stodola ženichova otce. Kdo byl žhářem, se neví.

Dne 6. května o 2. neděli Rogationům jsem posvětil kříž za městskými stodolami k Myslibořicům a 8. t. m. jsem posvětil nově postavený kříž obcí Blatnice, na cestě k Jaroměřicím. Věno tohoto kříže: 12 zl. c. m. bylo pojato do rozpočtu kostela. Po té jsem posvětil kříž u mlýna Královce, postavený mlynářem Dominikem Vlčkem náhradou za starý zhnílý.

1823

9. září Jan Špalek mlynář v Lesůnkách, chtěje odjet do Jemnice a tam uzavřít v kostele sňatek, ráno ve 4. hodiny nařídil svému dělníku, aby začal mlít, což on odepřel, dokud nebudou namazána kola. Mlynář šel za ním, rozdělal oheň a odešel. Jedna dívka šla na pole nakopat bramborů k obědu. Uviděla, že střecha kolem komína hoří. Vykřikla. Mlynář vystoupil na střechu, odsekával šindele a shazoval je na zem. Náhle začal padat, ale jednou nohou uvázl mezi latěma, prudce se vztyčil a s Boží Pomocí ohněm uhasil. Byl sveden se střechy a uložen na lůžko. Jeho nevěstě bylo toto neštěstí oznámeno. Přijela druhého dne a na vlastní oči viděla, že ženich je nemocen. Byl odvezen do Brna a do Vídně k léčení a uzdravil se.

✓ 16. října kolem 11. hodiny v noci hořela panská stodola. Zločinec nějaký vhodil za měsíčné noci hořící nálož okénkem do stodoly poblíž místa, kam kovář vyvážel strusku. Shořelo přes 300 capecí různého obilí. Kdo byl žhářem, není známo. Ó, Bože milosrdný, smiluj se nad námi, šetři svého milosrdenství a odvrát od nás taková neštěstí.

1823

✓ 1. října prodala excel. kněžna de Trautmannsdorf, rozená Nadast, své lesonické panství za 900 tisíc elektoru De Hessen-Kassel a za tisíc tvrdých zlatáků za klíče.

✓ 20. listopadu v noci kolem 2. hodiny vznikl oheň v domě č. 19. shořel tento a sousední dům a sklad sena v třetím domě v Lesůnkách.

✓ 11. prosince vznikl ve vsi Boňov oheň u sedláka Práta a strávil jeho a sousední dům. V prvním domě se ve stáji udusil 13letý chlapec, 2 koni, 2 býčci a 2 krávy. Stodola byla zachráněna, byla však prázdná. Z obou těchto vsí farnosti jaroměřické očekávají od Boha za nového svého pána a nových dobrých lidí štědrou almužnu.

✓ Obilí se prodávalo velice lacino. Já sám jsem prodal míru žita 1824 za 42 kr., pšenice za 1 zl. 24 kr., hrachu za 48 kr., ovsa za 24 kr., ječmene za 36 kr. ve stříbře a za tyto ceny jsem prodával až do žní 1825, za 1 cap. slámy 1 zl. 30 kr.

✓ Stodoly Matěje Durdy a Michaela Míče, nabité žitem a pšenicí 1825
byly strašným větrem zbořeny a vznikla tak velká škoda
zvláště druhému.

✓ 18. června vznikl z veliké nedbalosti kolem 2. hod. odpoledne
ohně v Ohrazenici. Silný vítr vanul přes zahradu a rybník a 1829
zapálil chalupy, které mu stály v cestě. Shořelo 21 domů a me-
zi jiným byly kouřem udušeny 2 koně jednoho sedláka.

Bylo slaveno sté výročí posvěcení kostela za přítomnosti Nej-1839
důst. pana Antonína, Arnošta Gindla, biskupa brněnského.
Kanonická visitace týmž biskupem. 1846

Tohoto roku se prodávaly plodiny za vysoké ceny. 1848
V měsíci únoru vypukla ve Francii revoluce.

Podle jejího vzoru vypukla též revoluce ve Vídni, kde zřízení
absolutní bylo vyměněno ústavním, avšak 1. 11. byla revoluce po-
tlačena c. k. vojskem, které obsadilo Víden. 1856

Byl uzavřen konkordát mezi Jeho Svatostí Piem IX. a císařem
Františkem Josefem, který byl z části zrušen liberalní a zed-
nářskou vládou a ponecháno bylo jeh to, co bylo církvi dovo-
leno.

Vypukla válka mezi Rakouskem a Pruskem, nešťastná pro Rakousko 1866
Po 2 měsíce jsme zde měli pruské vojáky, stížené žaludeční cho-
robou, kteří sem zavlékli cholera, na niž od 20. srpna do 15.
října v naší farnosti zemřelo 240 lidí. Největší nákaza byla
ve vsi Příložany a na předměstí jaroměřickém. Dne 12. září ze-
mřelo 21 lidí.

Válka mezi Francií a Pruskem, nešťastná pro Francii. Skončila 1870
sesazením císaře francouzského Ludvíka Bonaparte. Zajímavo,
jakým způsobem Bůh potrestal jeho hříchy. Navedl rakouského
arcivévodu, aby nastoupil na trůn v Mexiku, ale opustil jej a
nešťastný arcivévod byl od povstalců zajat a zastřelen. Té-
hož dne dostala Napoleonova vdova zprávu, že její syn byl od
Afričanů zabit. - Zradil svatého Otce, naváděje Sardy, aby
vnikli do Říma a zbavili sv. Otce jeho království.

Pronásledování katolíků v Prusku /Kulturkampf/ Bylo zakázáno 1872
světiti svátosti, zaopatřovat nemocné, pohřbívat zemřelé, kněží
byli vyháněni, vězněni a zbaveni congruy. Toto pronásledování
ustalo po 15 letech.

Pag.131 - 1895 opravovány přízemní místnosti farní, které se balézaly již v nejzbedovanějším stavu.

Na podzim spadla polovice sochy Syna Božího na náměstí. Aby se zabránilo neštěstí, byla celá budova ošedněna prkny.

1896 - Žádal osobně farář centrální komisi pro udržování pomníků ve Vídni, by se věci ujala, podal fotografii. Vyslanný konservátor Sterc ze Znojma sem podal komisi bližší zprávy a požadován opravy Sv. Trojice, kterýž dopis farář Městskému zastupitelstvu předal. Žádost odmítnuta, že prý socha má jen místní význam.

1897 - V měsíci červenci přede žněmi konány zde misie od pražských Redemptoristů Aloise Rollera, Bern. Čáky, a Ant. Wimmera, při nichž přes 3400 věřících přijalo svaté svátosti. Začátkem srpna byly slaveny prvotiny P. Šimečka z Ratibořic a hned po nich 40 leté jubileum místního faráře za přítomnosti 6 kolegů. Jednota sv. Josefa uspořádala večerní zastaveníčko.

1898 - 17. ledna zavítala nová vrchnost Rudolf hr. Vrbna Kautz s chotí Elvírou do Jaroměřic a byla slavnostně uvítána. V chrámu Páně konáno Te deum za přítomnosti veškerého patronátního duchovenstva. Od 28. máje konána obnova svaté misie od PP. Karla Nováčka, Bern. Čáky a Emanu Kováře po 5 dní a tu přijalo sv. svátosti 3150 věřících, kdežto předtím 700 si jich vykonalo svou zpověď velikonoční a misijí se účastnit nemohli.

1899 - J.J. hr. Rud. Vrbna zbudoval svým nákladem nové sousoší Sv. Trojice a poděkování Bohu, že mu panství jaroměřické bylo přiřknuto 18. 8. 1899 posvěcené.

V srpnu započato s obnovou presbytáře, když ndp biskupem odporučený prof. Vil. Dvořák z Brna způsob obnovy a opravy byl schválen, aniž p. hrabě něčeho namítal. Když pak se práce téměř zkoncovaly, tu se teprve pan hrabě vytasil s výtkami, že se nemělo mramorovat, polychromovat, pozlácovat, což prý je protislohové a oznámil to hejtmanství a toto konservátorovi Stercovi, mělo se na návrh tohoto všecko natřít tak, jak původně bylo, čemuž se farář rozhodně opřel, načež pan Sterc povolil.

Pag.132 1888 - Již před příchodem faráře zamýšlel předseda Kostel. výboru Antonín Netoušek jménem výboru farní desátkové stodoly si přivlastnit. - Farář je pronajímal za ročních 90 zl., za to však jich v dobrém stavu udržovat a jich pojišťovat byl povinen. Vystourováno, že při zakládání nového katastru farnímu beneficiu připsány nejsou, třeba-li je faráři od roku 1833, kdy nově od velkostatku postaveny byly, bez přetržení užívali, o čem taky pozemkový list z roku 51 /?/ svědčil.

V pozemkové knize zapsáno ale pod tímže parc. číslem, které nanejmenější farní stodoly mají, r. 1804 jako majitelé bývalých stodol: Batelka a Klouda. Ježliž tito již dávno byli zemřeli, povolání byli farář a tehdejší starosta Rauš na podzim r. 97 o okresnímu soudu do Mor. Budějovic, kde podpisem dosvědčiti měli, že jim o dřívějších majitelích stodol totiž známo, že již dávno jsou zemřeli. Následkem tohoto vyjádření, byl zjara r. 98 ne farář, ale Kostelní výbor vyzván, by si t. zv. farní stodoly dal připsati. Po přípisu žádal p. předseda Kostel. výboru faráře, by nájem ze stodoly výboru odevzdal, by tento útraty za přípis per 120 zl. zaplatiti mohl. Výbor však farářem odkázán až na rozhodnutí U B Kons. a místodržitelství. Bylo mnoho dopisování, vyšetřování a komisi. Dr. Hummer, notář budějovický, zastavatel výboru těšil stále dobrým výsledkem. Proto asi také jistý člen výboru se vyjádřil: "My s tím špatným pastýřem řádně zatočíme." Výlohy vystoupily téměř na 350 zl.

Pag.132 - Při poslední komisi dáno výboru na vůli, chtěli své domnělé právo soudně vymáhat, aneb od svého požadavku na farní stodoly odstoupit. Po dlouhém radění rozhodnul se odstoupit. Za to však měl se farář dle návrhu předsedy Netouška uvoliti zaplatiti všechny útraty, jelikož prý bude beztoho muset si stodoly dáti připsati a tak prý bude tím již míti zapláceno. Farář poukázal výbor, aby si jen své útraty zaplatil - farář si zaplatí své. Teprve koncem března 1900 došlo rozhodnutí, že stodoly patří farní a pozemkový list o tom svědčící, jakož i vyzvání zaplatiti 1.50 zl kolvy.

Tak p. Netoušek, strůjce této pře dopomohl Kostelnímu výboru k tak zvaným "farním stodolám".

Farní beneficium jaroměřické má pole u Lesůnek ve výměře 1 jitra, 767 čtv.sáhů, které pro vzdálenost farář obyčejně pronajímal. Pole bylo nájemníky hodně zrušováno a nájem stále menší a nepravdělný, proto odhodlal se farář s vyšším povolením pole prodat. Podáváno mu za míru 100 zl., na co byl již svolil, s ohledem na slabý výnos tohoto pole. KUPEC se však snáčil s tou výmluvou, že pole nemá též měry na pozemkově listě vykázané. Požádán tedy pan zeměměřič za odměření a shledána výměra správná, načež se pole dražebně prodávalo a cena jeho vyrostla až na 759 zl., o čemž tržbová smlouva byla vyhotovena a ku schválení zaslána 2.5.1900.

Pole koupil Jakub Svatoň, domkař v Lesůnkách.

Alois Wolf, děkan.

1901 - Namísto pole u Lesůnek koupeno pole od pana Martina Bednáře u kříže na polní cestě do Přiložany ve výměře 2 jitr. 577 čtv.sáhů, číslo mapy 5, parc.číslo 836 a 837 ve IV. třídě za 600 zl.

Alois Wolf, děkan.

Na kopuli, 2 věže a věžku "Sanctus" dány Kostelním výborem hromosvody.

1902 - Kostel zevnější vyžaduje nutně opravy na římsách a oličení. Požádán Kostelní výbor, by opravu provedl. Opravy měly stát 2.700 kor. Dopsáno faráři, by z "reservního fondu" kostelního neb z běžných příjmů na opravy přispěl. Odpověděno, že kostel "reservního fondu nemá, jelikož zbyl. 1901 1 K 49 h, a běžné příjmy pro svá vydání. Tím selám oprava utuchla. Když z římsy věže kostelní spadla cihla a snadno nějaké neštěstí se přihoditi mohlo, oznámil tu věc farář c.k. hejtmanství a spolu připomněl, že nynější Kostelní výbor úřaduje již devátý rok, aniž by nové volby byl provedl a žádal c.k. hejtmanství, aby nové volby Kostelního výboru, jakož i provedení nutných oprav nařídilo. Jaké smýšlení u pp. lidovců o kostele panuje, to vyjádřil p. starosta slovy, že kostel opravy nepotřebuje, an prý starožitnosti za naší doby jsou vzácné. Opraveno jen to nejnutnější

Vidi in Generali Visitacione!
Jaroměřic die 4. Junii 1902
Franciscus, Episcopus.

Pag.133 - 1902 - O generální visitací posvětil J.E.Ndp.biskup dne 5.6. nový obraz sv.Josefa v Mnichově od p.Ferdinanda Svobody malovaný v kapli sv.Josefa na bývalém hřbitově.

1903 - 20.února slavil sv.Otec Lev XIII.25leté Alois Wolf,děkan. papežské jubileum.O večer dne předcházejícího bylo všemi zvony vyzváněno a v neděli nato byly slavné služby Boží a Te Deum konány. Z farnosti zaslán do Říma blahopřejný telegram,na něj N.P.biskupa došla odpověď,by všem i jednotlivým holdu tohoto původcům a zasílatelům vděčnost Jeho projevil a apoštolské požehnání udělil.

Dne 2.července sv.Otec Lev XIII o 4.hod.odpoledne zemřel a dne 28.července konáno slavné requiem s konduktem po předešlém vyzvánění hran. Dne 2.srpna odpoledne konána před vystavenou Velebnou Svátostí pobožnost za šťastné a pro církev prospěšné zvolení nového papeže,a sice zvolen 4.srpna kardinál a patriarcha Benátský Josef Sarto,který přijal jméno Pius X. V den korunování Jeho 9.srpna byly slavné služby Boží na poděkování za šťastně vykonanou volbu a zaslán blahořejný telegram do Říma.

A.Wolf,děkan

1904 - Nákladem farníků byl kostel zevně opraven a olíčen. za 21.000 Kor.

Dne 21.července t.r. konány prvotiny P.Vojtěcha Tondla z Dol. Lažan - prvního z téže obce.

Týž rok panovaloneobyčejné sucho a vedro skoro od července do září,čím zimní i jarní plodiny velmi utrpěly a rolníci o slevě daní žádali. Suchem a vedrem utrpěly i naše varhany,jakož skoro,všude a Moravě. Vzduchovody popraskaly neb se zkrivily a nastala nutnost postarati se o nové varhany,což Kostel - ní výbor odkazoval pro veliké vydání s opravou kostela na další dobu.

1905 - Nové varhany od Čapka v Kremži s 23 rejstříky budou stát 10.000 kor. Zavedeny tudíž sbírky po obcích a u jednotlivců, které pro neúrodu minulého roku se neosvědčují.Neznámy dobrodinec položil za kanonní tabulku na hlavní oltář kuvert s tisícizlatovou obligací stř.ren.,jiný 15 kuponů téže ren. Dosud nevysvětleno,jak se dostaly 4 talony úpisů spolku soukromých železnic do Raiffeisenky , ježto promajitele úpisy bez talonu nemají ceny.Za talony opatřeny nové/kuponní archy.Nález ten oznámen v kostele,nikdo se však k němu nehlásí.Považuje se tedy také jako dar na varhany. Varhany dohotoveny a posvěceny před svátky velikonočními 1905.

A,Wolf,děkan

4 talony úpisů Spolku soukromých úředníků byly v knížce paní učitelové Křížové z Blatnice vloženy a jí pak odevzdány. Sbírkami zaplatily se varhany celé.

1909 - Dne 28. a 29.dubna udílěna svátost biřmování J.E.NJD p.biskupem Huynem - 972 biřmovanců.

1910 - Roku 1910 konány sv.misie Redemptoristy z Červenky se skvělým výsledkem. Roku příštího

1911 - Těmitéž obnova sv.misie.

1912 - Roku 1912 v měsíci březnu byla působením faráře Josefa Peky konána komise,vyslána z centrály pro zachování uměleckých památek z Vídně,fresky z kopule zkoušeny a pravými uznány a oprava celého kostela za nutnou uznána Brněnským konservátorem p.Vl.Fischerem zpracován celý plán na opravu a z Vídně v květnu 1913 vyslána z centrály shora uvedené komise druhá

- Pag.133 1913 - Ve dnech 10., 11., 13 června konána generální visitace j.Ex.N.P.biskupem, hr.Huynem a uděleno biřmování 903 biřmovancům.
- 1916 - Za světové války zrekvirovány byly 2 zvony zdejšího chrámu Páně. Největší zvon zachráněn za velkých finančních obětí faráře Josefa Peksy. Rovněž tak množství měděného inventáře, jenž měl býti zabrán na účely válečné. Nastolen nový biskup brněnský Dr.Norbert Klein.
- Pag.134 1918 - 28.října 1918 obnoven samostatný stát český -československá republika.
- 1921 - Po úporných bojích odstraněny kříže ze tříd zdejší školy. Proti faráři vedena obžaloba proti "Kanzelparagrafu. Proces protáhl se po několik let a farář uznán nevinným.
- 1924- Udílel J.M. Dr.Josef Kupka světící biskup sv.biřmování. Biřmovanců bylo přes 1400.
- 1926 - Konány misie ve farnosti s velkým úspěchem. Kazatelé: R!P. Odilo Pospíšil, provincial Dominkánů z Prahy a P. Emanuel Lesák O.P.
- 1928 - 6.ledna zemřel dlouholetý katecheta P.Fr.Pálenský.
- 1929 - 25.3.zemřel v Jaroměřicích básník Ot.Březina.Velikého pohřbu zúčastnilo se 26 kněží.

Revúsa in vis.can.18.6.habita:1959
podpis nečitelný.

Pag.135

Poznámka o redukci mší sv.z Náboženské Matice:

Jaroměřický druhý kooperator, resp. třetí výpomocný kněz dostává dotaci z Náboženské Matice, nyní dle nově upravené kongruy 350 zl. ročně. Dříve až do roku 1853, v kterém zde byl poslední kooperator dotovaný z Náboženské Matice dostával 210 zl. ročně a musel odsloužit 50 mší svatých. Po odchodu posledního kněze dotovaného z Náboženské Matice měl farář povinnost se postaratí o odsloužení těchto mší svatých, zač dostával 10 zl. 50 kr; za každou mši sv. 21 kr.r.m. V roce 1859 byly dle nové kurendy č.2371 z roku 1857 tyto mše svaté na 25 redukovány a musí se nyní odsloužit:

1. za + Jana Farcha a manželku	6
2. za + El.Dolinger a rodiče	3
3. za + barona R.Podstatzkyho	7
4. za Dolinger. a Podstatzkyho	1
5. za Jana ze Schröckenheimu	1
6. za + Bedřicha Prokeše	5
7. za + hraběte Rottala	1
8. za + Ter.Langer a manžela	1